

USTAWA

z dnia2008 r.

o zmianie ustawy - Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy - Prawo o notariacie

Art. 1. W ustawie z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4b:

a) w ust. 1 uchyla się pkt 2,

b) uchyla się ust. 2;

2) w art. 58 po pkt 14 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 15 w brzmieniu:

„15) współdziałanie z Ministrem Sprawiedliwości, w zakresie określonym w ustawie, w sprawach dotyczących egzaminu adwokackiego.”;

3) w art. 65 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) odbył w Rzeczypospolitej Polskiej aplikację adwokacką i złożył egzamin adwokacki, z zastrzeżeniem art. 66 ust. 2.”;

4) art. 66 otrzymuje brzmienie:

„Art. 66. 1. Wymogu odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego nie stosuje się do:

- 1) profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych,
- 2) osób, które co najmniej trzy lata zajmowały stanowisko radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa,
- 3) osób, które zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora lub wykonywały zawód radcy prawnego albo notariusza,
- 4) osób, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów łącznie przez okres co najmniej 3 lat:
 - a) zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, etatowego aplikanta sądowego, etatowego aplikanta prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 78, poz. 717, Nr 126, poz. 1069 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577 i Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 75, poz. 529 i Nr 218, poz. 1592, oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 540, Nr 85, poz. 571 i Nr 99, poz. 664.

- b) wykonywały na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, z późn. zm.²⁾) wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego, lub wykonywały wskazane czynności jako komandytariusze w spółce komandytowej,
- 5) osób, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:
- a) zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, etatowego aplikanta sądowego, etatowego aplikanta prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub
- b) wykonywały na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, z późn. zm.³⁾) wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego, lub wykonywały wskazane czynności jako komandytariusze w spółce komandytowej.

2. Do egzaminu adwokackiego składanego przed komisją, o której mowa w art. 78 bez odbycia aplikacji adwokackiej, mogą przystąpić:

- 1) doktorzy nauk prawnych,
- 2) osoby, które przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu zatrudnione były na stanowisku referendarza sądowego lub asystenta sędziego lub asystenta prokuratora,
- 3) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu wykonywały w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej,

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 78, poz. 717, Nr 123, poz. 1059, Nr 126, poz. 1069 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577 i Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361, Nr 163, poz. 1361 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 206, poz. 1522 i Nr 218, poz. 1592, oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 540, Nr 85, poz. 571 i Nr 99, poz. 664.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 78, poz. 717, Nr 123, poz. 1059, Nr 126, poz. 1069 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577 i Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361, Nr 163, poz. 1361 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 206, poz. 1522 i Nr 218, poz. 1592, oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 540, Nr 85, poz. 571 i Nr 99, poz. 664.

o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego,

4) osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski lub notarialny.

3. Osoby, o których mowa w ust. 2, muszą spełniać wymagania przewidziane w art. 65 pkt 1 - 3.”;

5) uchyla się art. 67;

6) w art. 68 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1 i 2, osoba ubiegająca się o wpis obowiązana jest dołączyć:

- 1) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego, opatrzoną datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed złożeniem wniosku,
- 2) oświadczenie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425, z późn. zm.⁴⁾) albo informację, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy, w przypadku osób urodzonych przed dniem 1 sierpnia 1972 r.,
- 3) umowy o pracę wraz z dokumentem określającym zakres obowiązków lub stosowne zaświadczenie od pracodawcy lub umowy cywilnoprawne, wraz z dowodem złożenia we właściwym urzędzie skarbowym deklaracji podatkowych potwierdzających wykonanie obowiązku podatkowego z tytułu powyższych umów, w przypadku osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 4 i 5,
- 4) umowę spółki wraz z dowodem złożenia we właściwym urzędzie skarbowym deklaracji podatkowych potwierdzających wykonanie obowiązku podatkowego z tytułu powyższej umowy, w przypadku osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 4 lit. b i pkt 5 lit. b,
- 5) dokument zaświadczenia uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych, w przypadku osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5.”;

7) art. 69 otrzymuje brzmienie:

„Art. 69. 1. Okręgowa rada adwokacka przesyła wraz z aktami osobowymi do Ministra Sprawiedliwości w terminie 14 dni każdą uchwałę o wpisie na listę adwokatów oraz o wpisie na listę aplikantów adwokackich. Okręgowa rada adwokacka w terminie 14 dni zawiadamia Ministra Sprawiedliwości o każdej uchwale o odmowie wpisu na listę adwokatów oraz o każdej uchwale o odmowie wpisu na listę aplikantów adwokackich.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 561, Nr 85, poz. 571, Nr 115, poz. 789, Nr 165, poz. 1171 i Nr 176, poz. 1242.

2. Jeżeli zawarty w aktach osobowych wniosek o wpis nie zawiera wszystkich wymaganych informacji lub dokumentów, Minister Sprawiedliwości zwraca uchwałę wraz z aktami osobowymi kandydata do właściwej okręgowej rady adwokackiej w celu uzupełnienia. Bieg terminu, o którym mowa w art. 69a ust. 1, liczy się wówczas od dnia ponownego doręczenia uchwały wraz z aktami osobowymi.”;

8) po art. 69 dodaje się art. 69a w brzmieniu:

„1. Wpis na listę adwokatów lub aplikantów adwokackich uważa się za dokonany, jeżeli Minister Sprawiedliwości nie podpisze sprzeciwu od wpisu w terminie 30 dni od dnia otrzymania uchwały wraz z aktami osobowymi kandydata. Minister Sprawiedliwości wyraża sprzeciw w formie decyzji administracyjnej.

2. Decyzja Ministra Sprawiedliwości może być zaskarżona do sądu administracyjnego przez zainteresowanego lub organ samorządu adwokackiego w terminie 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

3. Niezwłocznie po dokonaniu wpisu na listę aplikantów adwokackich okręgowa rada adwokacka wyznacza aplikantowi termin ślubowania, o którym mowa w art. 5. Przepis art. 5 stosuje się odpowiednio.”;

9) w art. 75:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wpis na listę aplikantów adwokackich następuje na podstawie uchwały okręgowej rady adwokackiej właściwej ze względu na miejsce złożenia zgłoszenia, o którym mowa w art. 75c ust. 2. Uzyskanie przez kandydata pozytywnego wyniku z egzaminu wstępnego uprawnia go do złożenia wniosku o wpis na listę aplikantów adwokackich w ciągu 2 lat od dnia doręczenia uchwały o wyniku egzaminu wstępnego.”,

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Do aplikantów adwokackich oraz do postępowania o wpis na listę aplikantów adwokackich przepisy art. 6 – 8 i art. 68 ust. 1 i 3 pkt 1 oraz ust. 4 stosuje się odpowiednio.”,

c) po ust. 5 dodaje się ust. 6 - 8 w brzmieniu:

„6. Okręgowa rada adwokacka podejmuje uchwałę w sprawie wpisu na listę aplikantów adwokackich w terminie 21 dni od dnia złożenia wniosku.

7. Od uchwały, o której mowa w ust. 6, służy odwołanie do Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.

8. Od ostatecznej uchwały odmawiającej wpisu na listę aplikantów adwokackich zainteresowanemu służy skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji.

9. W przypadku niepodjęcia uchwały przez okręgową radę adwokacką w terminie 21 dni od dnia złożenia wniosku o wpis na listę aplikantów adwokackich lub niepodjęcia uchwały przez Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej w terminie 30 dni od dnia doręczenia odwołania zainteresowanemu służy skarga na bezczynność do sądu administracyjnego.”;

10) w art. 75a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Egzamin wstępny przeprowadzają komisje egzaminacyjne do spraw aplikacji adwokackiej przy Ministrze Sprawiedliwości, powołane w drodze zarządzenia, zwane dalej „komisjami kwalifikacyjnymi”. Właściwość komisji kwalifikacyjnej obejmuje obszar właściwości jednej lub kilku okręgowych rad adwokackich.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Minister Sprawiedliwości, nie później niż 21 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu wstępnego, może powołać na obszarze właściwości okręgowej rady adwokackiej więcej niż jedną komisję kwalifikacyjną do przeprowadzenia egzaminu, jeżeli przemawiają za tym względy organizacyjne, a w szczególności duża liczba kandydatów przystępujących do egzaminu wstępnego. Przepisu art. 75e ust. 5 nie stosuje się.”,

c) ust. 3 - 5 otrzymują brzmienie:

„3. Egzamin wstępny polega na sprawdzeniu wiedzy kandydata na aplikanta adwokackiego, zwanego dalej „kandydatem”, z zakresu materialnego i procesowego prawa karnego, materialnego i procesowego prawa wykroczeń, prawa karnego skarbowego, materialnego i procesowego prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa gospodarczego, spółek prawa handlowego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, materialnego i procesowego prawa administracyjnego, postępowania sadowoadministracyjnego, prawa Unii Europejskiej, prawa konstytucyjnego oraz prawa o ustroju sądów i prokuratur, samorządu adwokackiego, radcowskiego i innych organów ochrony prawnej działających w Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Egzamin wstępny na aplikację adwokacką i radcowską przeprowadza się raz w roku w terminie wskazanym przez Ministra Sprawiedliwości.

5. W wypadku zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej przeprowadzenie egzaminu wstępnego przez daną komisję kwalifikacyjną w terminie, o którym mowa w ust. 4, Minister Sprawiedliwości wyznacza dodatkowy termin przeprowadzenia egzaminu wstępnego przez tę komisję kwalifikacyjną, o którym przewodniczący komisji kwalifikacyjnej zawiadamia kandydatów listem poleconym oraz obwieszcza na tablicy ogłoszeń w siedzibie wyznaczonej okręgowej rady adwokackiej. Przepis art. 75b ust. 5 i ust. 7 - 11 stosuje się odpowiednio, z wyłączeniem terminu, o którym mowa w ust. 9.”;

11) art. 75b otrzymuje brzmienie:

„Art. 75b. 1. Minister Sprawiedliwości powołuje każdego roku, w drodze zarządzenia, zespół do przygotowania pytań testowych na egzamin wstępny dla kandydatów na aplikantów adwokackich i radcowskich, zwany dalej „zespołem do przygotowania pytań testowych”.

2. W skład zespołu do przygotowania pytań testowych wchodzi 9 osób, w tym 5 przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości, 2 przedstawicieli delegowanych przez Naczelną Radę Adwokacką oraz 2 przedstawicieli delegowanych przez Krajową Radę Radców Prawnych.

3. Przewodniczący zespołu do przygotowania pytań testowych, wyznaczony przez Ministra Sprawiedliwości spośród jego przedstawicieli, kieruje pracami zespołu do przygotowania pytań testowych.
4. Obsługę administracyjno-biurową zespołu do przygotowania pytań testowych zapewnia Minister Sprawiedliwości.
5. Członkom zespołu do przygotowania pytań testowych przysługuje wynagrodzenie, którego wysokość ustalana jest w drodze odrębnych umów.
6. Nie później niż 90 dni przed terminem egzaminu wstępnego przewodniczący zespołu do przygotowania pytań testowych podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.⁵⁾), zwanym dalej „Biuletynem Informacji Publicznej”, ustalony przez zespół do przygotowania pytań testowych i zatwierdzony przez Ministra Sprawiedliwości wykaz tytułów aktów prawnych, według stanu prawnego obowiązującego w dniu ogłoszenia, które mogą stanowić podstawę opracowania pytań testowych na egzamin wstępny.
7. Zespół do przygotowania pytań testowych sporządza zestaw 150 pytań w formie testu jednokrotnego wyboru na egzamin wstępny dla kandydatów na aplikantów adwokackich i radcowskich wraz z wykazem prawidłowych odpowiedzi, w sposób uwzględniający konieczność ich zabezpieczenia przed nieuprawnionym ujawnieniem. Zespół do przygotowania pytań testowych zapewnia zgodność wykazu prawidłowych odpowiedzi z obowiązującym stanem prawnym.
8. Każda okręgowa rada adwokacka oraz rada okręgowej izby radców prawnych może zgłaszać zespołowi do przygotowania pytań testowych, za pośrednictwem przewodniczącego zespołu do przygotowania pytań testowych, propozycje pytań testowych wraz z wykazem prawidłowych odpowiedzi.
9. Sporządzony przez zespół do przygotowania pytań testowych zestaw pytań testowych oraz wykaz prawidłowych odpowiedzi, przewodniczący zespołu do przygotowania pytań testowych przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości nie później niż 50 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu wstępnego. Minister Sprawiedliwości zapewnia wydrukowanie odpowiedniej liczby egzemplarzy zestawu pytań testowych wraz z kartami odpowiedzi oraz ich doręczenie, wraz z wykazem prawidłowych odpowiedzi zgodnym z obowiązującym stanem prawnym na dzień egzaminu, poszczególnym komisjom kwalifikacyjnym w sposób uwzględniający konieczność ich zabezpieczenia przed nieuprawnionym ujawnieniem.
10. Członkowie zespołu do przygotowania pytań testowych są zobowiązani do przedstawienia Ministrowi Sprawiedliwości pisemnego uzasadnienia prawidłowych odpowiedzi zgłoszonych przez nich pytań testowych, w przypadku zaistnienia wątpliwości dotyczących treści pytań testowych, a w szczególności w toku procedury odwoławczej od wyniku egzaminu wstępnego.

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 132, poz. 1110.

11. Do wydrukowania i doręczenia zestawów pytań testowych poszczególnym komisjom kwalifikacyjnym nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655), jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 tej ustawy.

12. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej i Krajowej Rady Radców Prawnych, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i sposób działania zespołu do przygotowania pytań testowych,
- 2) tryb i sposób ustalania wykazu tytułów aktów prawnych, o którym mowa w ust. 6,
- 3) tryb i sposób zgłaszania propozycji pytań testowych i prawidłowych odpowiedzi, przygotowywania, przechowywania oraz przekazywania komisjom kwalifikacyjnym zestawu pytań testowych wraz z kartą odpowiedzi i wykazu prawidłowych odpowiedzi na egzamin wstępny,
- 4) tryb i sposób zapewnienia zgodności wykazu prawidłowych odpowiedzi z obowiązującym stanem prawnym,
- 5) tryb i sposób zapewnienia obsługi administracyjno-biurowej zespołu do przygotowania pytań testowych,
- mając na uwadze konieczność zabezpieczenia pytań testowych przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.

13. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób udzielenia zamówienia, którym mowa w ust. 11, zapewniając zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, mając na uwadze konieczność zabezpieczenia pytań testowych przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.”;

12) w art. 75c:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. W terminie do dnia 30 czerwca każdego roku Minister Sprawiedliwości zamieszcza w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i Biuletynie Informacji Publicznej ogłoszenie o egzaminie wstępnym, w którym podaje w szczególności:

- 1) termin złożenia zgłoszenia o przystąpieniu do egzaminu wstępnego na aplikację adwokacką, zwanego dalej "zgłoszeniem",
- 2) właściwość miejscową każdej z komisji kwalifikacyjnej i adres jej siedziby,
- 3) termin przeprowadzenia egzaminu wstępnego,
- 4) wysokość opłaty za egzamin wstępny, o której mowa w art. 75d ust. 1.

2. Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, powinno zawierać:

- 1) wniosek o dopuszczenie do egzaminu wstępnego,
- 2) kwestionariusz osobowy,
- 3) życiorys,
- 4) oryginał albo odpis dyplomu albo poświadczoną notarialnie kopię oryginału lub odpisu dyplomu ukończenia wyższych studiów prawnych w Polsce i uzyskania tytułu magistra lub zagranicznych studiów prawnych uznanych w Polsce, albo zaświadczenie o zdaniu egzaminu magisterskiego,

- 5) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego opatrzoną datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed złożeniem zgłoszenia,
- 6) oryginał dowodu uiszczenia opłaty za egzamin wstępny,
- 7) 3 zdjęcia.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zamiast dokumentów, o których mowa w ust. 2 pkt 4, można również złożyć zaświadczenie, z którego wynika, iż kandydat zdał wszystkie egzaminy i odbył praktyki przewidziane w planie wyższych studiów prawniczych oraz ma wyznaczony termin egzaminu magisterskiego. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu wstępnego takiego kandydata jest złożenie przez niego w siedzibie komisji kwalifikacyjnej nie później niż 7 dni przed terminem egzaminu wstępnego oryginału albo odpisu dyplomu albo poświadczonej notarialnie kopii oryginału lub odpisu dyplomu lub zaświadczenia o zdaniu egzaminu magisterskiego.”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zgłoszenie powinno być złożone przez kandydata najpóźniej 45 dni przed dniem rozpoczęcia egzaminu wstępnego do komisji, o której mowa w ust. 1 pkt 2. Termin do złożenia zgłoszenia nie podlega przywróceniu.”,

d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Jeżeli kandydat nie uzupełni braków formalnych zgłoszenia zgodnie z ust. 4 lub nie spełni warunku, o którym mowa w ust. 2a, zgłoszenie pozostawia się bez rozpoznania. O pozostawieniu zgłoszenia bez rozpoznania przewodniczący komisji kwalifikacyjnej orzeka postanowieniem i zawiadamia kandydata listem poleconym za poświadczaniem odbioru. Na postanowienie przysługuje zażalenie do Ministra Sprawiedliwości. Jeżeli zażalenie jest uzasadnione, przewodniczący komisji kwalifikacyjnej może, nie przesyłając akt Ministrowi Sprawiedliwości, uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę rozpoznać na nowo.”;

13) w art. 75d ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kandydat uiszcza opłatę za egzamin wstępny, która stanowi dochód budżetu państwa. W przypadku wydania postanowienia o pozostawieniu zgłoszenia bez rozpoznania, wydania decyzji odmawiającej dopuszczenia do udziału w egzaminie wstępnym albo złożenia nie później niż 14 dni przed terminem egzaminu wstępnego, pisemnego oświadczenia kandydata o odstąpieniu od udziału w egzaminie wstępnym, połowa uiszczonej opłaty podlega zwrotowi na pisemny wniosek kandydata złożony przewodniczącemu komisji kwalifikacyjnej.”;

14) w art. 75e:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister Sprawiedliwości wyznacza przewodniczącego komisji kwalifikacyjnej i jego zastępcę spośród swoich przedstawicieli. Podczas nieobecności przewodniczącego zastępca przewodniczącego jest upoważniony do podejmowania jego czynności.”,

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Komisja kwalifikacyjna czuwa nad prawidłowym przebiegiem egzaminu wstępnego. Przewodniczący komisji kwalifikacyjnej kieruje jej pracami i reprezentuje ją na zewnątrz.”,

c) ust. 12 otrzymuje brzmienie:

„12. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej, określi w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i termin zgłaszania kandydatów na członków komisji kwalifikacyjnej oraz powoływania i odwoływania członków komisji kwalifikacyjnej,
- 2) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i członków komisji kwalifikacyjnej, uwzględniając ilość osób, które złożyły zgłoszenie o przystąpieniu do egzaminu wstępnego, zakres i nakład ich pracy w przygotowaniu i w trakcie egzaminu wstępnego oraz sposób wypłacania tego wynagrodzenia,
- 3) szczegółowy tryb i sposób przeprowadzania egzaminu wstępnego, w szczególności:
 - a) sposób działania komisji kwalifikacyjnej,
 - b) sposób zorganizowania obsługi administracyjnej i technicznej komisji kwalifikacyjnej przez okręgowe rady adwokackie, w tym przekazywania środków, sprawowania nadzoru nad ich wydatkowaniem i rozliczania wydatków związanych z tą obsługą - uwzględniając konieczność prawidłowego i efektywnego przeprowadzenia naboru na aplikację i przebiegu egzaminu wstępnego oraz zapewnienia zachowania bezstronności pracy komisji kwalifikacyjnej.”;

15) w art. 75f uchyla się ust. 6;

16) w art. 75g w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) osobą pozostającą wobec niego w stosunku osobistym tego rodzaju, że mógłby wywoływać wątpliwości co do bezstronności członka komisji.”;

17) w art. 75h:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Kandydat, który stawi się na egzamin wstępny po jego rozpoczęciu, nie zostanie wpuszczony na salę, w której przeprowadzany jest egzamin wstępny.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Przewodniczący komisji kwalifikacyjnej wyklucza z egzaminu wstępnego kandydata, który podczas egzaminu wstępnego korzystał z pomocy innej osoby, posługiwał się niedozwolonymi materiałami lub urządzeniami, pomagał pozostałym kandydatom lub w inny sposób zakłócał przebieg egzaminu wstępnego.”;

18) w art. 75i:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Egzamin wstępny polega na rozwiązaniu testu składającego się z zestawu 150 pytań zawierających po trzy propozycje odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawidłowa. Prawidłowość odpowiedzi ocenia się według stanu prawnego, obowiązującego w dniu egzaminu wstępnego. Kandydat może wybrać tylko jedną odpowiedź, którą zaznacza na

karcie odpowiedzi stanowiącej integralną część testu. Za każdą prawidłową odpowiedź kandydat uzyskuje 1 punkt.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Test, o którym mowa w ust. 1, składa się z zestawu pytań testowych i propozycji odpowiedzi oraz karty odpowiedzi.”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Pozytywny wynik z egzaminu wstępnego otrzymuje kandydat, który uzyskał z testu co najmniej 100 punktów.”,

c) po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Dokumentację związaną z przeprowadzeniem egzaminu wstępnego, po jego zakończeniu, przewodniczący komisji kwalifikacyjnej przekazuje właściwej okręgowej radzie adwokackiej, z czego sporządza się protokół. Kopię protokołu przewodniczący komisji kwalifikacyjnej przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 7 dni od dnia sporządzenia.”;

19) art. 75j otrzymuje brzmienie:

„Art. 75j. 1. Po przeprowadzeniu egzaminu wstępnego komisja kwalifikacyjna ustala wynik kandydata w drodze uchwały i doręcza odpis uchwały kandydatowi i Ministrowi Sprawiedliwości.

2. Przewodniczący komisji kwalifikacyjnej niezwłocznie ogłasza wyniki egzaminu wstępnego.

3. W terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały komisji kwalifikacyjnej ustalającej wynik egzaminu wstępnego, kandydatowi służy odwołanie do Ministra Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości rozstrzyga odwołanie w drodze decyzji. Do postępowania w sprawie odwołania stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

4. Jeżeli w trakcie ponownego rozpoznania sprawy na skutek złożonego odwołania od wyniku egzaminu wstępnego zostanie stwierdzony błąd rachunkowy lub inna oczywista omyłka pisarska zawarta w uchwale komisji kwalifikacyjnej, Minister Sprawiedliwości uchyla uchwałę i przekazuje sprawę komisji kwalifikacyjnej do ponownego rozpoznania.

5. Minister Sprawiedliwości zawiadamia o wynikach egzaminu wstępnego okręgowe rady adwokackie i publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej imiona i nazwisko oraz imiona rodziców osób, które uzyskały pozytywny wynik z egzaminu.”;

20) art. 76 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Aplikacja adwokacka rozpoczyna się 1 stycznia każdego roku i trwa trzy lata i sześć miesięcy.”;

21) po art. 77 dodaje się art. 77a i 77b w brzmieniu:

„Art. 77a. 1. Minister Sprawiedliwości powołuje każdego roku, w drodze zarządzenia, zespół do przygotowywania zestawu pytań testowych oraz zadań na egzamin adwokacki, zwany dalej „zespołem”.

2. W skład zespołu, wchodzi:

1) czterej adwokaci delegowani przez Naczelną Radę Adwokacką,

- 2) czterech przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości, których wiedza i doświadczenie dają rękojmię prawidłowego przygotowania egzaminu adwokackiego.
3. Pracami zespołu kieruje przewodniczący lub w przypadku jego nieobecności zastępca, powołani przez Ministra Sprawiedliwości spośród osób, o których mowa w ust. 2 pkt 2.
4. Obsługę administracyjno-biurową zespołu zapewnia Minister Sprawiedliwości.
5. Członkom zespołu przysługuje wynagrodzenie, którego wysokość ustalana jest w drodze odrębnych umów.
6. Nie później, niż 90 dni przed terminem egzaminu, przewodniczący zespołu podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w Biuletynie Informacji Publicznej ustalony przez zespół i zatwierdzony przez Ministra Sprawiedliwości wykaz tytułów aktów prawnych, według stanu prawnego obowiązującego w dniu ogłoszenia, które mogą stanowić podstawę opracowania pytań testowych na egzamin adwokacki.
7. Na pierwszą część egzaminu adwokackiego zespół sporządza zestaw 100 pytań w formie testu jednokrotnego wyboru na egzamin adwokacki wraz z wykazem prawidłowych odpowiedzi, w sposób uwzględniający konieczność ich zabezpieczenia przed nieuprawnionym ujawnieniem. Zespół do przygotowania pytań testowych zapewnia zgodność wykazu prawidłowych odpowiedzi z obowiązującym stanem prawnym.
8. Na drugą do piątej części egzaminu adwokackiego zespół sporządza zadania z zakresu prawa karnego, cywilnego, gospodarczego i administracyjnego.
9. Do wydrukowania i doręczenia zestawów pytań testowych oraz zadań poszczególnym komisjom egzaminacyjnym, o których mowa w art. 78 ust. 1 nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 tej ustawy.
10. Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) tryb i sposób działania zespołu,
 - 2) tryb i sposób ustalenia wykazu tytułów aktów prawnych, o którym mowa w ust. 6,
 - 3) tryb i sposób przygotowywania, przechowywania oraz przekazywania komisjom egzaminacyjnym, o których mowa w art. 78 ust. 1, zestawu pytań testowych wraz z kartą odpowiedzi i wykazu prawidłowych odpowiedzi oraz zadań na egzamin adwokacki,
 - 4) tryb i sposób zapewnienia zgodności wykazu prawidłowych odpowiedzi z obowiązującym stanem prawnym,
 - 5) tryb i sposób zapewnienia obsługi administracyjno-biurowej zespołu,
- mając na uwadze konieczność zabezpieczenia tych pytań i zadań przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.
11. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób udzielenia zamówienia, którym mowa w ust. 9, zapewniając zachowanie uczciwej konkurencji oraz

równe traktowanie wykonawców, mając na uwadze konieczność zabezpieczenia pytań testowych oraz zadań przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.

Art. 77b. Do egzaminu adwokackiego może przystąpić osoba, która odbyła aplikację adwokacką i otrzymała zaświadczenie o jej odbyciu oraz osoba, o której mowa w art. 66 ust. 2.”;

22) art. 78 otrzymuje brzmienie:

„Art. 78. 1. Egzamin adwokacki przeprowadzają komisje egzaminacyjne do przeprowadzenia egzaminu adwokackiego, zwane dalej „komisjami egzaminacyjnymi”, w składzie 8 członków, powołane na obszarze właściwości jednej lub kilku okręgowych rad adwokackich. Przepis art. 75a ust. 1a stosuje się odpowiednio.

2. Członków komisji egzaminacyjnych powołuje się spośród specjalistów z dziedzin prawa objętych egzaminem, których wiedza i doświadczenie dają rękojmię prawidłowego przebiegu egzaminu.

3. W skład komisji egzaminacyjnych wskazują: Minister Sprawiedliwości – 4 egzaminatorów i 4 zastępców egzaminatorów, Naczelna Rada Adwokacka – 4 adwokatów jako egzaminatorów i 4 adwokatów jako zastępców egzaminatorów.

4. Minister Sprawiedliwości powołuje, w drodze zarządzenia, komisje egzaminacyjne na obszarze właściwości jednej lub kilku okręgowych rad adwokackich i zastępców egzaminatorów z dziedzin prawa objętych egzaminem, a także wskazuje, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej, przewodniczącego komisji egzaminacyjnej i jego zastępcę.

5. Komisja egzaminacyjna czuwa nad prawidłowym przebiegiem egzaminu adwokackiego. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej kieruje jej pracami i reprezentuje ją na zewnątrz.

6. Członek komisji egzaminacyjnej podlega wyłączeniu z prac komisji egzaminacyjnej z przyczyn określonych w art. 75g na czas przeprowadzania egzaminu adwokackiego. W przypadku konieczności wyłączenia egzaminatora z prac komisji egzaminacyjnej lub zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej jego udział w pracach komisji egzaminacyjnej, w skład komisji egzaminacyjnej wchodzi zastępca egzaminatora z danej dziedziny prawa. Niemożność udziału egzaminatora w pracach komisji egzaminacyjnej stwierdza przewodniczący komisji egzaminacyjnej.

7. Członkowie komisji egzaminacyjnych składają oświadczenia, o których mowa w art. 75g ust. 3 , w terminie 7 dni po upływie terminu do składania zgłoszenia o dopuszczenie do egzaminu adwokackiego.

8. Egzamin adwokacki przeprowadza się raz w roku, w terminie wyznaczonym przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Naczelną Radą Adwokacką.

9. W przypadku zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej przeprowadzenie egzaminu przez komisję egzaminacyjną w terminie, o którym mowa w ust. 8, Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej wyznacza dodatkowy termin przeprowadzenia egzaminu przez tę komisję egzaminacyjną. Przewodniczący komisji

egzaminacyjnej zawiadamia zdających o dodatkowym terminie egzaminu listem poleconym oraz obwieszcza na tablicy ogłoszeń w siedzibie wyznaczonej okręgowej rady adwokackiej.

10. Art. 75e ust. 7 - 11 stosuje się odpowiednio.

11. Środki na obsługę administracyjną i techniczną komisji egzaminacyjnych są pokrywane z budżetu państwa, z części której dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

12. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej, określi w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i termin zgłaszania kandydatów na członków komisji egzaminacyjnych oraz powoływania i odwoływania członków komisji egzaminacyjnych,
 - 2) rodzaj dokumentów, o których mowa w art. 78a ust. 4 pkt 3, 5 – 7,
 - 3) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i członków komisji egzaminacyjnych, uwzględniając ilość osób przystępujących do egzaminu, zakres i nakład ich pracy w przygotowaniu i w trakcie egzaminu adwokackiego oraz sposób wypłacania tego wynagrodzenia,
 - 4) szczegółowy tryb i sposób przeprowadzania egzaminu adwokackiego, w szczególności:
 - a) sposób działania komisji egzaminacyjnych,
 - b) czas trwania poszczególnych części egzaminu adwokackiego,
 - c) sposób zorganizowania obsługi administracyjnej i technicznej komisji egzaminacyjnych przez okręgowe rady adwokackie, w tym przekazywania środków, sprawowania nadzoru nad ich wydatkowaniem i rozliczania wydatków związanych z tą obsługą
- uwzględniając konieczność prawidłowego i efektywnego przeprowadzenia egzaminu oraz zapewnienia zachowania bezstronności pracy komisji egzaminacyjnych.”;

23) art. 78a otrzymuje brzmienie:

„Art. 78a. 1. W terminie do dnia 31 maja każdego roku Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Naczelną Radą Adwokacką zamieszcza w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i w Biuletynie Informacji Publicznej ogłoszenie o egzaminie adwokackim, w którym podaje w szczególności:

- 1) termin złożenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu adwokackiego, zwanego dalej „wnioskiem”,
 - 2) właściwość miejscową każdej z komisji egzaminacyjnej i adres jej siedziby,
 - 3) termin przeprowadzenia każdej części egzaminu adwokackiego,
 - 4) wysokość opłaty za egzamin adwokacki.
2. Aplikanci adwokaccy składają wniosek do komisji egzaminacyjnej na obszarze właściwości okręgowej rady adwokackiej, w której odbyli aplikację adwokacką. Osoby uprawnione do przystąpienia do egzaminu adwokackiego bez odbycia aplikacji składają wniosek do komisji egzaminacyjnej na obszarze właściwości okręgowej rady adwokackiej właściwej ze względu na ich miejsce zamieszkania. Okręgowe rady adwokackie, każdego roku, w terminie 7 dni od dnia zakończenia aplikacji, przekazują właściwej terytorialnie

komisji egzaminacyjnej oraz Ministrowi Sprawiedliwości listę osób, które odbyły aplikację adwokacką.

3. Osoby, które odbyły aplikację adwokacką, dołączają do wniosku zaświadczenie o odbyciu aplikacji adwokackiej oraz oryginał dowodu uiszczenia opłaty za egzamin adwokacki.

4. Osoby uprawnione do przystąpienia do egzaminu adwokackiego bez odbycia aplikacji, dołączają do wniosku odpowiednio:

- 1) kwestionariusz osobowy,
- 2) życiorys,
- 3) dokument zaświadcający uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych,
- 4) oryginał dyplomu ukończenia wyższych studiów prawnych w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskania tytułu magistra lub zagranicznych studiów prawnych uznanych w Rzeczypospolitej Polskiej albo jego urzędowy odpis albo poświadczoną notarialnie kopię oryginału lub odpisu dyplomu,
- 5) dokumenty zaświadczące co najmniej 5-letni okres zatrudnienia, o którym mowa w art. 66 ust. 2 pkt 2, na stanowiskach referendarza sądowego lub asystenta sędziego lub asystenta prokuratora,
- 6) dokumenty zaświadczące co najmniej 5-letni okres zatrudnienia lub wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umów cywilnoprawnych w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych,
- 7) dokumenty zaświadczące o zdaniu egzaminu sędziowskiego, prokuratorskiego lub notarialnego,
- 8) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego, opatrzoną datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed złożeniem wniosku,
- 9) oryginał dowodu uiszczenia opłaty za egzamin adwokacki,
- 10) 3 zdjęcia.

5. Wniosek powinien być złożony najpóźniej w terminie 45 dni przed dniem rozpoczęcia egzaminu adwokackiego. Art. 75c ust. 4 – 9 stosuje się odpowiednio.”;

24) art. 78b ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kandydat uiszcza opłatę za egzamin adwokacki, która stanowi dochód budżetu państwa. W przypadku wydania postanowienia o pozostawieniu zgłoszenia bez rozpoznania, wydania decyzji odmawiającej dopuszczenia do udziału w egzaminie adwokackim albo złożenia nie później niż 14 dni przed terminem egzaminu adwokackiego, pisemnego oświadczenia kandydata o odstąpieniu od udziału w egzaminie adwokackim, połowa uiszczonej opłaty podlega zwrotowi na pisemny wniosek kandydata złożony przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej.”;

25) art. 78d – 78i otrzymują brzmienie:

„Art. 78d. 1. Egzamin adwokacki polega na sprawdzeniu przygotowania prawniczego osoby przystępującej do egzaminu adwokackiego, zwanej dalej „zdającym”, do samodzielnego i należytego wykonywania zawodu adwokata, w tym wiedzy z zakresu prawa i umiejętności jej praktycznego zastosowania z zakresu materialnego i procesowego prawa karnego, materialnego i procesowego prawa wykroczeń, prawa karnego skarbowego, materialnego i procesowego prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa gospodarczego, spółek prawa handlowego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, materialnego i procesowego prawa administracyjnego, postępowania sądowoadministracyjnego, prawa Unii Europejskiej, prawa konstytucyjnego oraz prawa o ustroju sądów i prokuratur, samorządu adwokackiego i innych organów ochrony prawnej działających w Rzeczypospolitej Polskiej oraz warunków wykonywania zawodu adwokata i etyki tego zawodu.

2. Egzamin adwokacki składa się z pięciu części pisemnych.

3. Pierwsza część egzaminu adwokackiego polega na rozwiązaniu testu składającego się z zestawu 100 pytań zawierających po trzy propozycje odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawidłowa. Prawidłowość odpowiedzi ocenia się według stanu prawnego, obowiązującego w dniu egzaminu adwokackiego. Zdający może wybrać tylko jedną odpowiedź, którą zaznacza na karcie odpowiedzi stanowiącej integralną część testu. Za każdą prawidłową odpowiedź zdający uzyskuje 1 punkt.

4. Test, o którym mowa w ust. 3, składa się z zestawu pytań testowych i propozycji odpowiedzi oraz z karty odpowiedzi.

5. Druga część egzaminu adwokackiego polega na rozwiązaniu zadania z zakresu prawa karnego polegającego na przygotowaniu aktu oskarżenia lub apelacji albo w przypadku uznania, iż brak jest podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o opracowane na potrzeby egzaminu akta lub przedstawiony stan faktyczny.

6. Trzecia część egzaminu adwokackiego polega na rozwiązaniu zadania z zakresu prawa cywilnego polegającego na przygotowaniu pozwu lub wniosku albo apelacji albo w przypadku uznania, iż brak jest podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o opracowane na potrzeby egzaminu akta lub przedstawiony stan faktyczny.

7. Czwarta część egzaminu adwokackiego polega na rozwiązaniu zadania z zakresu prawa gospodarczego polegającego na przygotowaniu umowy albo pozwu lub wniosku albo apelacji albo w przypadku uznania, iż brak jest podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o opracowane na potrzeby egzaminu akta lub przedstawiony stan faktyczny.

8. Piąta część egzaminu adwokackiego polega na rozwiązaniu zadania z zakresu prawa administracyjnego polegającego na przygotowaniu skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego lub skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego albo w przypadku uznania, iż brak jest podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o opracowane na potrzeby egzaminu akta lub przedstawiony stan faktyczny.

9. Egzaminatorzy dokonują oceny za część drugą do piątej egzaminu adwokackiego przy zastosowaniu następującej skali ocen: celująca (6), bardzo dobra (5), dobra (4), dostateczna (3) - oceny pozytywne oraz niedostateczna (2) - ocena negatywna.

10. Podczas egzaminu adwokackiego zdający nie może posiadać urządzeń służących do przekazu lub odbioru informacji.

11. Podczas rozwiązywania zadań z części drugiej do piątej egzaminu adwokackiego zdający może korzystać z tekstów aktów prawnych i komentarzy oraz orzecznictwa.

12. Przepisy art. 75h ust. 1 - 2a stosuje się odpowiednio.

Art. 78e. 1. Test z pierwszej części egzaminu adwokackiego sprawdzają niezależnie od siebie dwaj egzaminatorzy wyznaczeni przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

2. Oceny rozwiązania każdego z zadań z części drugiej do piątej egzaminu adwokackiego dokonują niezależnie od siebie dwaj egzaminatorzy z dziedzin prawa, których dotyczy praca pisemna, biorąc pod uwagę w szczególności zachowanie wymogów formalnych, właściwość zastosowanych przepisów prawa i umiejętność ich interpretacji, poprawność zaproponowanego przez zdającego sposobu rozstrzygnięcia problemu z uwzględnieniem interesu strony, którą zgodnie z zadaniem reprezentuje.

3. Każdy z egzaminatorów sprawdzających pracę pisemną wystawia ocenę i sporządza pisemne uzasadnienie wystawionej oceny i przekazuje je niezwłocznie przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej, który załącza wszystkie uzasadnienia ocen dotyczące prac zdającego do protokołu z przebiegu egzaminu adwokackiego.

4. Ostateczną ocenę z danego zadania z części drugiej do piątej egzaminu adwokackiego stanowi średnia ocen przyznanych przez każdego z egzaminatorów, przy czym:

- 1) celująca – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi od 5,51 do 6,00,
- 2) bardzo dobra – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi od 4,51 do 5,50,
- 3) dobra – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi od 3,51 do 4,50,
- 4) dostateczna – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi od 3,00 do 3,50,
- 5) niedostateczna – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi poniżej 3,00.

Art. 78f. 1. Pozytywny wynik z egzaminu adwokackiego otrzymuje zdający, który z pierwszej części egzaminu adwokackiego otrzymał co najmniej 60 punktów i z każdego z zadań z części drugiej do piątej egzaminu adwokackiego otrzymał ocenę pozytywną.

2. Komisja egzaminacyjna wydaje zdającemu uchwałę o wyniku egzaminu adwokackiego, którą podpisuje przewodniczący i członkowie komisji egzaminacyjnej uczestniczący w egzaminie adwokackim. Odpis uchwały komisja przesyła Ministrowi Sprawiedliwości, Prezesowi Naczelnej Rady Adwokackiej oraz dołącza do akt osobowych zdającego.

3. Minister Sprawiedliwości publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej imiona i nazwisko oraz imiona rodziców osób, które uzyskały pozytywny wynik z egzaminu.

Art. 78g. 1. Z przebiegu egzaminu adwokackiego sporządza się niezwłocznie protokół, który podpisują członkowie komisji egzaminacyjnej uczestniczący w egzaminie adwokackim. Członkowie komisji egzaminacyjnej mogą zgłaszać uwagi do protokołu.

2. Dokumentację związaną z przeprowadzeniem egzaminu, po jego zakończeniu, przewodniczący komisji egzaminacyjnej przekazuje właściwej okręgowej radzie adwokackiej, z czego sporządza się protokół. Kopię protokołu z przebiegu egzaminu oraz kopię protokołu z przekazania dokumentacji przewodniczący komisji egzaminacyjnej przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 7 dni od dnia sporządzenia.”;

Art. 78h. 1. Od wyniku egzaminu adwokackiego zdającemu przysługuje odwołanie do komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości w terminie 14 dni od dnia otrzymania uchwały, o której mowa w art. 78f ust. 2.

2. Minister Sprawiedliwości powołuje, w drodze zarządzenia, komisję egzaminacyjną II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości, zwaną dalej „komisją odwoławczą”, w składzie 9 członków.

3. W skład komisji odwoławczej wskazują:

- 1) Minister Sprawiedliwości – 5 członków, spośród których wyznacza przewodniczącego;
- 2) Naczelna Rada Adwokacka - 4 członków.

4. Członkom komisji odwoławczej za udział w jej pracach przysługuje wynagrodzenie.

5. Przepisy art. 75e ust. 6 i 7, 11, art. 75f ust. 1, 2 pkt 1, 2, 4, 5, ust. 3 - 5 oraz art. 78 ust. 2, 6 i 7 stosuje się odpowiednio.

6. Do zadań komisji odwoławczej należy rozpatrywanie odwołań od wyników egzaminu adwokackiego.

7. Od uchwały komisji odwoławczej służy skarga do sądu administracyjnego.

8. Do postępowania przed komisją odwoławczą stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

9. Obsługę administracyjno-biurową komisji odwoławczej zapewnia Minister Sprawiedliwości.

10. Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i termin zgłaszania kandydatów na członków komisji odwoławczej,
 - 2) termin powołania komisji odwoławczej,
 - 3) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i członków komisji odwoławczej, uwzględniając zakres i nakład ich pracy oraz sposób jego wypłacania
 - 4) tryb i sposób działania komisji odwoławczej,
 - 5) sposób zapewnienia obsługi administracyjno-biurowej komisji odwoławczej,
- uwzględniając konieczność prawidłowego i terminowego rozpoznawania odwołań oraz zapewnienia zachowania bezstronności pracy członków komisji odwoławczej.”;

Art. 78i. 1. W przypadku nieuzyskania pozytywnego wyniku z egzaminu adwokackiego, zdający może przystępować do kolejnych egzaminów adwokackich, z tym że egzamin ten zdaje w całości.

2. Zdający, o którym mowa w ust. 1, przystępuje do egzaminu adwokackiego przed komisją egzaminacyjną powołaną na obszarze właściwości tej samej okręgowej rady adwokackiej, przed którą poprzednio zdawał egzamin adwokacki.”;

26) art. 95n otrzymuje brzmienie:

„Art. 95n. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym dziale stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, osoba ubiegająca się o wpis obowiązana jest dołączyć:

- 1) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego, opatrzoną datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed złożeniem wniosku,
- 2) oświadczenie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425, z późn. zm.⁷⁾) albo informację, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy, w przypadku osób urodzonych przed dniem 1 sierpnia 1972 r.,
- 3) umowy o pracę wraz z dokumentem określającym zakres obowiązków lub stosowne zaświadczenie od pracodawcy lub umowy cywilnoprawne, wraz z dowodem złożenia we właściwym urzędzie skarbowym deklaracji podatkowych potwierdzających wykonanie obowiązku podatkowego z tytułu powyższych umów, w przypadku osób, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 4 i 5,
- 4) umowę spółki wraz z dowodem złożenia we właściwym urzędzie skarbowym deklaracji podatkowych potwierdzających wykonanie obowiązku podatkowego z tytułu powyższej umowy, w przypadku osób, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 4 lit. b i pkt 5 lit. b,
- 5) dokument zaświadczający uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych, w przypadku osób, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 5.”

2) art. 25 otrzymuje brzmienie:

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 78, poz. 717, Nr 126, poz. 1069 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577 i Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 206, poz. 1522 i Nr 218, poz. 1592 oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 540, Nr 85, poz. 571 i Nr 99, poz. 664.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 561, Nr 85, poz. 571, Nr 115, poz. 789, Nr 165, poz. 1171 i Nr 176, poz. 1242.

„Art. 25. 1. Wymogu odbycia aplikacji radcowskiej i złożenia egzaminu radcowskiego nie stosuje się do:

- 1) profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych,
- 2) osób, które co najmniej trzy lata zajmowały stanowisko radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa,
- 3) osób, które zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora lub wykonywały zawód adwokata albo notariusza,
- 4) osób, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. i po zdaniu egzaminu sędziowskiego lub prokuratorskiego oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę radców prawnych, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:
 - a) zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, etatowego aplikanta sądowego, etatowego aplikanta prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub
 - b) wykonywały na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, z późn. zm.⁸⁾) wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego, lub wykonywały wskazane czynności jako komandytariusze w spółce komandytowej,
- 5) osób, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed dniem złożenia wniosku o wpis na listę radców prawnych, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:
 - a) zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, etatowego aplikanta sądowego, etatowego aplikanta prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub
 - b) wykonywały na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, z późn. zm.⁹⁾) wymagające wiedzy prawniczej

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 78, poz. 717, Nr 123, poz. 1059, Nr 126, poz. 1069 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577 i Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361, Nr 163, poz. 1361 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 206, poz. 1522 i Nr 218, poz. 1592, oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 540, Nr 85, poz. 571 i Nr 99, poz. 664.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 78, poz. 717, Nr 123, poz. 1059, Nr 126, poz. 1069 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577 i Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361, Nr 163, poz. 1361 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 206, poz. 1522 i Nr 218, poz. 1592, oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 540, Nr 85, poz. 571 i Nr 99, poz. 664.

czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego, lub wykonywały wskazane czynności jako komandytariusze w spółce komandytowej.

2. Do egzaminu radcowskiego składanego przed komisją, o której mowa w art. 36¹ bez odbycia aplikacji radcowskiej, mogą przystąpić:

- 1) doktorzy nauk prawnych,
- 2) osoby, które przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu zatrudnione były na stanowisku referendarza sądowego lub asystenta sędziego lub asystenta prokuratora,
- 3) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu wykonywały w kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 lub kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez radcę prawnego lub adwokata,
- 4) osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski lub notarialny.

3. Osoby, o których mowa w ust. 2, muszą spełniać wymagania przewidziane w art. 24 ust. 1 pkt 1, 3 - 5.”;

3) art. 31¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 31¹. 1. Rada okręgowej izby radców prawnych przesyła wraz z aktami osobowymi do Ministra Sprawiedliwości w terminie 14 dni każdą uchwałę o wpisie na listę radców prawnych oraz każdą uchwałę o wpisie na listę aplikantów radcowskich. Rada okręgowej izby radców prawnych w terminie 14 dni zawiadamia Ministra Sprawiedliwości o każdej uchwale o odmowie wpisu na listę radców oraz o każdej uchwale o odmowie wpisu na listę aplikantów radcowskich.

2. Jeżeli zawarty w aktach osobowych wniosek o wpis nie zawiera wszystkich wymaganych informacji lub dokumentów, Minister Sprawiedliwości zwraca uchwałę wraz z aktami osobowymi kandydata do właściwej rady okręgowej izby radców prawnych w celu uzupełnienia. Bieg terminu, o którym mowa w art. 31¹ ust. 1, liczy się wówczas od dnia ponownego doręczenia uchwały wraz z aktami osobowymi.”;

4) po art. 31¹ dodaje się art. 31² w brzmieniu:

„1. Wpis na listę radców prawnych lub aplikantów radcowskich uważa się za dokonany, jeżeli Minister Sprawiedliwości nie podpisze sprzeciwu od wpisu w terminie 30 dni od dnia otrzymania uchwały wraz z aktami osobowymi kandydata. Minister Sprawiedliwości wyraża sprzeciw w formie decyzji administracyjnej.

2. Decyzja Ministra Sprawiedliwości może być zaskarżona do sądu administracyjnego przez zainteresowanego lub organ samorządu w terminie 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.
3. Niezwłocznie po dokonaniu wpisu na listę aplikantów radcowskich rada okręgowej izby radców prawnych wyznacza aplikantowi termin ślubowania, o którym mowa w art. 27. Przepisy art. 27 stosuje się odpowiednio.”;

5) w art. 32 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

- „2. Aplikacja radcowska rozpoczyna się 1 stycznia każdego roku i trwa trzy lata i sześć miesięcy.
3. Aplikację radcowską odbywa się w kancelarii radcy prawnego, w spółce radców prawnych lub radców prawnych i adwokatów lub w jednostkach organizacyjnych.”;

6) w art. 33:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wpis na listę aplikantów radcowskich następuje na podstawie uchwały rady okręgowej izby radców prawnych właściwej ze względu na miejsce złożenia zgłoszenia, o którym mowa w art. 33³ ust. 2. Uzyskanie przez kandydata pozytywnego wyniku z egzaminu wstępnego uprawnia go do złożenia wniosku o wpis na listę aplikantów radcowskich w ciągu 2 lat od dnia doręczenia uchwały o wyniku egzaminu wstępnego.”,

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Do aplikantów radcowskich oraz do postępowania o wpis na listę aplikantów radcowskich przepisy art. 3 ust. 3 - 5, art. 11, art. 12 ust. 1, art. 23, art. 24 ust. 1 pkt 1, 3 - 5, ust. 2a pkt 1 i ust. 2c oraz art. 31¹ stosuje się odpowiednio.”,

c) po ust. 5 dodaje się ust. 6 - 9 w brzmieniu:

- „6. Rada okręgowej izby radców prawnych podejmuje uchwałę w sprawie wpisu na listę aplikantów radcowskich w terminie 21 dni od dnia złożenia wniosku.
7. Od uchwały, o której mowa w ust. 6, służy odwołanie do Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
8. Od ostatecznej uchwały odmawiającej wpisu na listę aplikantów radcowskich zainteresowanemu służy skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji.
9. W przypadku niepodjęcia uchwały przez radę okręgowej izby radców prawnych w terminie 21 dni od dnia złożenia wniosku o wpis na listę aplikantów radcowskich lub niepodjęcia uchwały przez Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych w terminie 30 dni od dnia doręczenia odwołania zainteresowanemu służy skarga na bezczynność do sądu administracyjnego.”;

7) w art. 33¹:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Egzamin wstępny przeprowadzają komisje egzaminacyjne do spraw aplikacji radcowskiej przy Ministrze Sprawiedliwości, powołane w drodze zarządzenia, zwane dalej „komisjami

kwalifikacyjnymi”. Właściwość komisji kwalifikacyjnej obejmuje obszar właściwości jednej lub kilku okręgowych izb radców prawnych.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Minister Sprawiedliwości, nie później niż 21 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu, może powołać na obszarze właściwości okręgowej izby radców prawnych więcej niż jedną komisję kwalifikacyjną do przeprowadzenia egzaminu, jeżeli przemawiają za tym względy organizacyjne, a w szczególności duża liczba kandydatów przystępujących do egzaminu wstępnego. Przepisu art. 33⁵ ust. 5 nie stosuje się.”,

c) ust. 3 – 5 otrzymują brzmienie:

„3. Egzamin wstępny polega na sprawdzeniu wiedzy kandydata na aplikanta radcowskiego, zwanego dalej „kandydatem”, z zakresu: materialnego i procesowego prawa karnego, materialnego i procesowego prawa wykroczeń, prawa karnego skarbowego, materialnego i procesowego prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa gospodarczego, spółek prawa handlowego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, materialnego i procesowego prawa administracyjnego, postępowania sadowoadministracyjnego, prawa Unii Europejskiej, prawa konstytucyjnego oraz prawa o ustroju sądów i prokuratur, samorządu adwokackiego, radcowskiego i innych organów ochrony prawnej działających w Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Egzamin wstępny na aplikację radcowską i adwokacką przeprowadza się raz w roku w terminie wskazanym przez Ministra Sprawiedliwości.

5. W wypadku zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej przeprowadzenie egzaminu wstępnego przez daną komisję kwalifikacyjną w terminie, o którym mowa w ust. 4, Minister Sprawiedliwości wyznacza dodatkowy termin przeprowadzenia egzaminu wstępnego przez tę komisję kwalifikacyjną, o którym przewodniczący komisji kwalifikacyjnej zawiadamia kandydatów listem poleconym oraz obwieszcza na tablicy ogłoszeń w siedzibie wyznaczonej okręgowej izby radców prawnych. Przepis art. 75b ust. 5, 7 - 11 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze stosuje się odpowiednio, z wyłączeniem terminu, o którym mowa w art. 75b ust. 9 tej ustawy.”;

8) art. 33² otrzymuje brzmienie:

„Art. 33². Do przygotowania pytań testowych na egzamin wstępny dla kandydatów na aplikację radcowską oraz wydrukowania i doręczenia pytań testowych poszczególnym komisjom kwalifikacyjnym stosuje się art. 75b ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze.”;

9) w art. 33³:

a) ust. 1 i 2 otrzymuje brzmienie:

„1. W terminie do dnia 30 czerwca każdego roku Minister Sprawiedliwości zamieszcza w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i Biuletynie Informacji Publicznej ogłoszenie o egzaminie wstępnym, w którym podaje w szczególności:

- 1) termin złożenia zgłoszenia o przystąpieniu do egzaminu wstępnego na aplikację radcowską, zwanego dalej "zgłoszeniem",
 - 2) właściwość miejscową każdej z komisji kwalifikacyjnej i adres jej siedziby,
 - 3) termin przeprowadzenia egzaminu wstępnego,
 - 4) wysokość opłaty za egzamin wstępny, o której mowa w art. 33⁴ ust. 1.
2. Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, powinno zawierać:
- 1) wniosek o dopuszczenie do egzaminu wstępnego,
 - 2) kwestionariusz osobowy,
 - 3) życiorys,
 - 4) oryginał albo odpis dyplomu albo poświadczoną kopię oryginału lub odpisu dyplomu ukończenia wyższych studiów prawniczych w Polsce i uzyskania tytułu magistra lub zagranicznych studiów prawniczych uznanych w Polsce, albo zaświadczenie o zdaniu egzaminu magisterskiego,
 - 5) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego opatrzoną datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed złożeniem zgłoszenia,
 - 6) oryginał dowodu uiszczenia opłaty za egzamin wstępny,
 - 7) 3 zdjęcia.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zamiast dokumentów, o których mowa w ust. 2 pkt 4, można również złożyć zaświadczenie, z którego wynika, iż kandydat zdał wszystkie egzaminy i odbył praktyki przewidziane w planie wyższych studiów prawniczych oraz ma wyznaczony termin egzaminu magisterskiego. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu wstępnego takiego kandydata jest złożenie przez niego w siedzibie komisji kwalifikacyjnej nie później niż 7 dni przed terminem egzaminu wstępnego oryginału albo odpisu dyplomu albo poświadczonej notarialnie kopii oryginału lub odpisu dyplomu lub zaświadczenia o zdaniu egzaminu magisterskiego.”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zgłoszenie powinno być złożone przez kandydata najpóźniej 45 dni przed dniem rozpoczęcia egzaminu wstępnego, do komisji, o której mowa w ust. 1 pkt 2. Termin do złożenia zgłoszenia nie podlega przywróceniu.”,

d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Jeżeli kandydat nie uzupełni braków formalnych zgłoszenia zgodnie z ust. 4 lub nie spełni warunku, o którym mowa w ust. 2a, zgłoszenie pozostawia się bez rozpoznania. O pozostawieniu zgłoszenia bez rozpoznania przewodniczący komisji kwalifikacyjnej orzeka postanowieniem i zawiadamia kandydata listem poleconym za poświadczaniem odbioru. Na postanowienie przysługuje zażalenie do Ministra Sprawiedliwości. Jeżeli zażalenie jest uzasadnione, przewodniczący komisji kwalifikacyjnej może, nie przesyłając akt Ministrowi Sprawiedliwości, uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę rozpoznać na nowo.”;

10) art. 33⁴ ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kandydat uiszcza opłatę za egzamin wstępny, która stanowi dochód budżetu państwa. W przypadku wydania postanowienia o pozostawieniu zgłoszenia bez rozpoznania, wydania

decyzji odmawiającej dopuszczenia do udziału w egzaminie wstępnym albo złożenia nie później niż 14 dni przed terminem egzaminu wstępnego, pisemnego oświadczenia kandydata o odstąpieniu od udziału w egzaminie wstępnym, połowa uiszczonej opłaty podlega zwrotowi na pisemny wniosek kandydata złożony przewodniczącemu komisji kwalifikacyjnej.”;

11) w art. 33⁵:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister Sprawiedliwości wyznacza przewodniczącego komisji kwalifikacyjnej i jego zastępcę spośród swoich przedstawicieli. Podczas nieobecności przewodniczącego zastępca przewodniczącego jest upoważniony do podejmowania jego czynności.”,

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Komisja kwalifikacyjna czuwa nad prawidłowym przebiegiem egzaminu wstępnego. Przewodniczący komisji kwalifikacyjnej kieruje jej pracami i reprezentuje ją na zewnątrz.”,

c) ust. 12 otrzymuje brzmienie:

„12. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych, określi w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i termin zgłaszania kandydatów na członków komisji kwalifikacyjnej oraz powoływania i odwoływania członków komisji kwalifikacyjnej,
 - 2) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i członków komisji kwalifikacyjnej, uwzględniając ilość osób, które złożyły zgłoszenie o przystąpieniu do egzaminu wstępnego, zakres i nakład ich pracy w przygotowaniu i w trakcie egzaminu wstępnego oraz sposób wypłacania tego wynagrodzenia,
 - 3) szczegółowy tryb i sposób przeprowadzania egzaminu wstępnego, w szczególności:
 - a) sposób działania komisji kwalifikacyjnej,
 - b) sposób zorganizowania obsługi administracyjnej i technicznej komisji kwalifikacyjnej przez rady okręgowych izb radców prawnych, w tym przekazywania środków, sprawowania nadzoru nad ich wydatkowaniem i rozliczania wydatków związanych z tą obsługą
- uwzględniając konieczność prawidłowego i efektywnego przeprowadzenia naboru na aplikację i przebiegu egzaminu wstępnego oraz zapewnienia zachowania bezstronności pracy komisji kwalifikacyjnej.”;

12) w art. 33⁶ uchyla się ust. 6;

13) w art. 33⁷ w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) osoba pozostająca wobec niego w stosunku osobistym tego rodzaju, że mógłby wywoływać wątpliwości co do bezstronności członka komisji.”;

14) w art. 33⁸:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Kandydat, który stawi się na egzamin wstępny po jego rozpoczęciu, nie zostanie wpuszczony na salę, w której przeprowadzany jest egzamin wstępny.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Przewodniczący komisji kwalifikacyjnej wyklucza z egzaminu wstępnego kandydata, który podczas egzaminu wstępnego korzystał z pomocy innej osoby, posługiwał się niedozwolonymi materiałami lub urządzeniami, pomagał pozostałym kandydatom lub w inny sposób zakłócał przebieg egzaminu wstępnego.”;

15) w art. 33⁹:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Egzamin wstępny polega na rozwiązaniu testu składającego się z zestawu 150 pytań zawierających po trzy propozycje odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawidłowa. Prawidłowość odpowiedzi ocenia się według stanu prawnego, obowiązującego w dniu egzaminu wstępnego. Kandydat może wybrać tylko jedną odpowiedź, którą zaznacza na karcie odpowiedzi stanowiącej integralną część testu. Za każdą prawidłową odpowiedź kandydat uzyskuje 1 punkt.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Test, o którym mowa w ust. 1, składa się z zestawu pytań testowych i propozycji odpowiedzi oraz karty odpowiedzi.”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Pozytywny wynik z egzaminu wstępnego otrzymuje kandydat, który uzyskał z testu co najmniej 100 punktów.”,

d) po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Dokumentację związaną z przeprowadzeniem egzaminu wstępnego, po jego zakończeniu, przewodniczący komisji kwalifikacyjnej przekazuje właściwej radzie okręgowej izby radców prawnych, z czego sporządza się protokół. Kopię protokołu przewodniczący komisji kwalifikacyjnej przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 7 dni od dnia sporządzenia.”;

16) art. 33¹⁰ otrzymuje brzmienie:

„Art. 33¹⁰. 1. Po przeprowadzeniu egzaminu wstępnego komisja kwalifikacyjna ustala wynik kandydata w drodze uchwały i doręcza odpis uchwały kandydatowi i Ministrowi Sprawiedliwości.

2. Przewodniczący komisji kwalifikacyjnej niezwłocznie ogłasza wyniki egzaminu wstępnego.

3. W terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały komisji kwalifikacyjnej ustalającej wynik egzaminu wstępnego, kandydatowi służy odwołanie do Ministra Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości rozstrzyga odwołanie w formie decyzji. Do postępowania w sprawie odwołania stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

4. Jeżeli w trakcie ponownego rozpoznania sprawy na skutek złożonego odwołania od wyniku egzaminu wstępnego zostanie stwierdzony błąd rachunkowy lub inna oczywista

omyłka pisarska zawarta w uchwale komisji kwalifikacyjnej, Minister Sprawiedliwości uchyla uchwałę i przekazuje sprawę komisji kwalifikacyjnej do ponownego rozpoznania.

5. Minister Sprawiedliwości zawiadamia o wynikach egzaminu wstępnego rady okręgowe izb radców prawnych i publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej imiona i nazwisko oraz imiona rodziców osób, które uzyskały pozytywny wynik z egzaminu.”;

17) art. 34 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. 1. Pracownikowi wpisanemu na listę aplikantów radcowskich przysługuje, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, zwolnienie od pracy w celu uczestniczenia w obowiązkowych zajęciach szkoleniowych.

2. Pracownikowi przysługuje prawo do płatnego urlopu, w wymiarze 30 dni kalendarzowych, na przygotowanie się do egzaminu radcowskiego oraz zwolnienie od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w celu uczestniczenia w egzaminie wstępnym i radcowskim.”;

18) art. 36 - 36² otrzymują brzmienie:

„Art. 36. 1. Minister Sprawiedliwości powołuje każdego roku , w drodze zarządzenia, zespół do przygotowywania zestawu pytań testowych oraz zadań na egzamin radcowski, zwany dalej „zespołem”.

2. W skład zespołu, wchodzi:

1) czterej radcowie prawni delegowani przez Krajową Radę Radców Prawnych,

2) czterej przedstawiciele Ministra Sprawiedliwości,

których wiedza i doświadczenie dają rękojmię prawidłowego przygotowania egzaminu radcowskiego.

3. Pracami zespołu kieruje przewodniczący lub w przypadku jego nieobecności zastępca, powołani przez Ministra Sprawiedliwości spośród osób, o których mowa w ust. 2 pkt 2.

4. Obsługę administracyjno-biurową zespołu zapewnia Minister Sprawiedliwości.

5. Członkom zespołu przysługuje wynagrodzenie, którego wysokość ustalana jest w drodze odrębnych umów.

6. Nie później, niż 90 dni przed terminem egzaminu, przewodniczący zespołu podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w Biuletynie Informacji Publicznej ustalony przez zespół i zatwierdzony przez Ministra Sprawiedliwości wykaz tytułów aktów prawnych, według stanu prawnego obowiązującego w dniu ogłoszenia, które mogą stanowić podstawę opracowania pytań testowych na egzamin radcowski.

7. Na pierwszą część egzaminu radcowskiego zespół sporządza zestaw 100 pytań w formie testu jednokrotnego wyboru na egzamin radcowski wraz z wykazem prawidłowych odpowiedzi, w sposób uwzględniający konieczność ich zabezpieczenia przed nieuprawnionym ujawnieniem. Zespół do przygotowania pytań testowych zapewnia zgodność wykazu prawidłowych odpowiedzi z obowiązującym stanem prawnym.

8. Na drugą do piątej części egzaminu radcowskiego zespół sporządza zadania z zakresu prawa karnego, cywilnego, gospodarczego i administracyjnego.

9. Do wydrukowania i doręczenia zestawów pytań testowych oraz zadań poszczególnym komisjom egzaminacyjnym, o których mowa w art. 36¹ ust. 2 nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655), jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 tej ustawy.

10. Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych określi w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i sposób działania zespołu,
- 2) tryb i sposób ustalenia wykazu tytułów aktów prawnych, o którym mowa w ust. 6,
- 3) tryb i sposób przygotowywania, przechowywania oraz przekazywania komisjom egzaminacyjnym, o których mowa w art. 36¹ ust. 2, zestawu pytań testowych wraz z kartą odpowiedzi i wykazu prawidłowych odpowiedzi oraz zadań na egzamin radcowski,
- 4) tryb i sposób zapewnienia zgodności wykazu prawidłowych odpowiedzi z obowiązującym stanem prawnym,
- 5) tryb i sposób zapewnienia obsługi administracyjno-biurowej zespołu,
- mając na uwadze konieczność zabezpieczenia tych pytań i zadań przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.

11. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób udzielenia zamówienia, którym mowa w ust. 9, zapewniając zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, mając na uwadze konieczność zabezpieczenia pytań testowych oraz zadań przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.

Art. 36¹. 1. Do egzaminu radcowskiego może przystąpić osoba, która odbyła aplikację radcowską i otrzymała zaświadczenie o jej odbyciu oraz osoba, o której mowa w art. 25 ust. 2.

2. Egzamin radcowski przeprowadzają komisje egzaminacyjne do przeprowadzenia egzaminu radcowskiego, zwane dalej „komisjami egzaminacyjnymi”, w składzie 8 członków powoływane na obszarze właściwości jednej lub kilku okręgowych izb radców prawnych. Przepisy art. 33¹ ust. 1a stosuje się odpowiednio.

3. Członków komisji egzaminacyjnych powołuje się spośród specjalistów z dziedzin prawa objętych egzaminem, których wiedza i doświadczenie dają rękojmię prawidłowego przebiegu egzaminu.

4. W skład komisji egzaminacyjnych wskazują: Minister Sprawiedliwości – 4 egzaminatorów i 4 zastępców egzaminatorów, Krajowa Rada Radców Prawnych – 4 radców prawnych jako egzaminatorów i 4 radców prawnych jako zastępców egzaminatorów.

5. Minister Sprawiedliwości powołuje, w drodze zarządzenia, komisje egzaminacyjne na obszarze właściwości jednej lub kilku okręgowych izb radców prawnych i zastępców egzaminatorów z dziedzin prawa objętych egzaminem, a także wskazuje, po zasięgnięciu

opinii Krajowej Rady Radców Prawnych, przewodniczącego komisji egzaminacyjnej i jego zastępcę.

6. Komisja egzaminacyjna czuwa nad prawidłowym przebiegiem egzaminu radcowskiego. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej kieruje jej pracami i reprezentuje ją na zewnątrz.

7. Członek komisji egzaminacyjnej podlega wyłączeniu z prac komisji egzaminacyjnej z przyczyn określonych w art. 33⁷ na czas przeprowadzania egzaminu radcowskiego. W przypadku konieczności wyłączenia egzaminatora z prac komisji egzaminacyjnej lub zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej jego udział w pracach komisji egzaminacyjnej, w skład komisji egzaminacyjnej wchodzi zastępca egzaminatora z danej dziedziny prawa. Niemożność udziału egzaminatora w pracach komisji egzaminacyjnej stwierdza przewodniczący komisji egzaminacyjnej.

8. Członkowie komisji egzaminacyjnych składają oświadczenia, o których mowa w art. 33⁷ ust. 3, w terminie 7 dni po upływie terminu do składania zgłoszenia o dopuszczenie do egzaminu radcowskiego.

9. Egzamin radcowski przeprowadza się raz w roku, w terminie wyznaczonym przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Krajową Radą Radców Prawnych.

10. W przypadku zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej przeprowadzenie egzaminu przez komisję egzaminacyjną w terminie, o którym mowa w ust. 9, Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych wyznacza dodatkowy termin przeprowadzenia egzaminu przez tę komisję egzaminacyjną. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej zawiadamia zdających o dodatkowym terminie egzaminu listem poleconym oraz obwieszcza na tablicy ogłoszeń w siedzibie wyznaczonej okręgowej izby radców prawnych.

11. Przepisy art. 33⁵ ust. 7 - 11 stosuje się odpowiednio.

12. Środki na obsługę administracyjną i techniczną komisji egzaminacyjnych są pokrywane z budżetu państwa, z części której dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

13. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych, określi w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i termin zgłaszania kandydatów na członków komisji egzaminacyjnej oraz powoływania i odwoływania członków komisji egzaminacyjnej,
- 2) rodzaj dokumentów, o których mowa w art. 36² ust. 4 pkt 3, 5 – 7,
- 3) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i członków komisji egzaminacyjnej, uwzględniając ilość osób przystępujących do egzaminu, zakres i nakład ich pracy w przygotowaniu i w trakcie egzaminu radcowskiego oraz sposób wypłacania tego wynagrodzenia;
- 4) szczegółowy tryb i sposób przeprowadzania egzaminu radcowskiego, w szczególności:
 - a) sposób działania komisji egzaminacyjnej,
 - b) czas trwania poszczególnych części egzaminu radcowskiego,
 - c) sposób zorganizowania obsługi administracyjnej i technicznej komisji egzaminacyjnej przez okręgowe izby radców prawnych, w tym przekazywania

środków, sprawowania nadzoru nad ich wydatkowaniem i rozliczania wydatków związanych z tą obsługą,

- uwzględniając konieczność prawidłowego i efektywnego przeprowadzenia egzaminu oraz zapewnienia zachowania bezstronności pracy komisji egzaminacyjnej.

Art. 36² 1. W terminie do dnia 31 maja każdego roku Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Krajową Radą Radców Prawnych zamieszcza w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i w Biuletynie Informacji Publicznej ogłoszenie o egzaminie radcowskim, w którym podaje w szczególności:

- 1) termin złożenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu radcowskiego, zwanego dalej „wnioskiem”,
- 2) właściwość miejscową każdej z komisji i adres jej siedziby,
- 3) termin przeprowadzenia każdej części egzaminu radcowskiego,
- 4) wysokość opłaty za egzamin radcowski.

2. Aplikanci radcowscy składają wniosek do komisji egzaminacyjnej na obszarze właściwości rady okręgowej izby radców prawnych, w której odbyli aplikację radcowską. Osoby uprawnione do przystąpienia do egzaminu radcowskiego bez odbycia aplikacji składają wniosek do komisji egzaminacyjnej na obszarze właściwości rady okręgowej izby radców prawnych właściwej ze względu na ich miejsce zamieszkania. Rady okręgowych izb radców prawnych, każdego roku, w terminie 7 dni od zakończenia aplikacji, przekazują właściwej terytorialnie komisji oraz Ministrowi Sprawiedliwości listę osób, które odbyły aplikację radcowską.

3. Osoby, które odbyły aplikację radcowską, dołączają do wniosku zaświadczenie o odbyciu aplikacji radcowskiej oraz oryginał dowodu uiszczenia opłaty za egzamin radcowski.

4. Osoby uprawnione do przystąpienia do egzaminu radcowskiego bez odbycia aplikacji, dołączają do wniosku odpowiednio:

- 1) kwestionariusz osobowy,
- 2) życiorys,
- 3) dokument zaświadczący uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych,
- 4) oryginał dyplomu ukończenia wyższych studiów prawnych w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskania tytułu magistra lub zagranicznych studiów prawnych uznanych w Rzeczypospolitej Polskiej albo jego odpis albo poświadczoną notarialnie kopię oryginału lub odpisu dyplomu,
- 5) dokumenty zaświadczące co najmniej 5-letni okres zatrudnienia, o którym mowa w art. 25 ust. 2 pkt 2, na stanowiskach referendarza sądowego lub asystenta sędziego lub asystenta prokuratora,
- 6) dokumenty zaświadczące co najmniej 5-letni okres zatrudnienia lub wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej przez radcę prawnego lub adwokata na podstawie umów cywilnoprawnych w kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 lub kancelarii

adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze,

- 7) dokumenty zaświadczające o zdaniu egzaminu sędziowskiego, prokuratorskiego lub notarialnego,
- 8) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego, opatrzoną datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed złożeniem wniosku,
- 9) oryginał dowodu uiszczenia opłaty za egzamin radcowski;
- 10) 3 zdjęcia.

5. Wniosek powinien być złożony najpóźniej w terminie 45 dni przed dniem rozpoczęcia egzaminu radcowskiego. Przepisy art. 33³ ust. 4 - 9 stosuje się odpowiednio.”;

19) w art. 36³ ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kandydat uiszcza opłatę za egzamin radcowski, która stanowi dochód budżetu państwa. W przypadku wydania postanowienia o pozostawieniu zgłoszenia bez rozpoznania, wydania decyzji odmawiającej dopuszczenia do udziału w egzaminie radcowskim albo złożenia nie później niż 14 dni przed terminem egzaminu radcowskiego, pisemnego oświadczenia kandydata o odstąpieniu od udziału w egzaminie radcowskim, połowa uiszczonej opłaty podlega zwrotowi na pisemny wniosek kandydata złożony przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej.”;

20) art. 36⁴ – 36⁹ otrzymują brzmienie:

„Art. 36⁴. 1. Egzamin radcowski polega na sprawdzeniu przygotowania prawniczego osoby przystępującej do egzaminu radcowskiego, zwanej dalej „zdającym”, do samodzielnego i należytego wykonywania zawodu radcy prawnego, w tym wiedzy z zakresu prawa i umiejętności jej praktycznego zastosowania z zakresu materialnego i procesowego prawa karnego, materialnego i procesowego prawa wykroczeń, prawa karnego skarbowego, materialnego i procesowego prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa gospodarczego, spółek prawa handlowego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, materialnego i procesowego prawa administracyjnego, postępowania sądowoadministracyjnego, prawa Unii Europejskiej, prawa konstytucyjnego oraz prawa o ustroju sądów i prokuratur, samorządu radcowskiego i innych organów ochrony prawnej działających w Rzeczypospolitej Polskiej oraz warunków wykonywania zawodu radcy prawnego i etyki tego zawodu.

2. Egzamin radcowski składa się z pięciu części pisemnych.

3. Pierwsza część egzaminu radcowskiego polega na rozwiązaniu testu składającego się z zestawu 100 pytań zawierających po trzy propozycje odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawidłowa. Prawidłowość odpowiedzi ocenia się według stanu prawnego, obowiązującego w dniu egzaminu radcowskiego. Zdający może wybrać tylko jedną odpowiedź, którą zaznacza na karcie odpowiedzi stanowiącej integralną część testu. Za każdą prawidłową odpowiedź zdający uzyskuje 1 punkt.

4. Test, o którym mowa w ust. 3, składa się z zestawu pytań testowych i propozycji odpowiedzi oraz z karty odpowiedzi.
5. Druga część egzaminu radcowskiego polega na rozwiązaniu zadania z zakresu prawa karnego polegającego na przygotowaniu aktu oskarżenia lub apelacji albo w przypadku uznania, iż brak jest podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o opracowane na potrzeby egzaminu akta lub przedstawiony stan faktyczny.
6. Trzecia część egzaminu radcowskiego polega na rozwiązaniu zadania z zakresu prawa cywilnego polegającego na przygotowaniu pozwu lub wniosku albo apelacji albo w przypadku uznania, iż brak jest podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o opracowane na potrzeby egzaminu akta lub przedstawiony stan faktyczny.
7. Czwarta część egzaminu radcowskiego polega na rozwiązaniu zadania z zakresu prawa gospodarczego polegającego na przygotowaniu umowy albo pozwu lub wniosku albo apelacji albo w przypadku uznania, iż brak jest podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o opracowane na potrzeby egzaminu akta lub przedstawiony stan faktyczny.
8. Piąta część egzaminu radcowskiego polega na rozwiązaniu zadania z zakresu prawa administracyjnego polegającego na przygotowaniu skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego lub skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego albo w przypadku uznania, iż brak jest podstaw do ich wniesienia, na sporządzeniu opinii prawnej w oparciu o opracowane na potrzeby egzaminu akta lub przedstawiony stan faktyczny.
9. Egzaminatorzy dokonują oceny za część drugą do piątej egzaminu radcowskiego przy zastosowaniu następującej skali ocen: celująca (6), bardzo dobra (5), dobra (4), dostateczna (3) - oceny pozytywne oraz niedostateczna (2) - ocena negatywna.
10. Podczas egzaminu radcowskiego zdający nie może posiadać urządzeń służących do przekazu lub odbioru informacji.
11. Podczas rozwiązywania zadań z części drugiej do piątej egzaminu radcowskiego zdający może korzystać z tekstów aktów prawnych i komentarzy oraz orzecznictwa.
12. Przepisy art. 33⁸ ust. 1 – 2a stosuje się odpowiednio.

Art. 36⁵. 1. Test z pierwszej części egzaminu radcowskiego sprawdzają niezależnie od siebie dwaj egzaminatorzy wyznaczeni przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

2. Oceny rozwiązania każdego z zadań z części drugiej do piątej egzaminu radcowskiego dokonują niezależnie od siebie dwaj egzaminatorzy z dziedzin prawa, których dotyczy praca pisemna, biorąc pod uwagę w szczególności zachowanie wymogów formalnych, właściwość zastosowanych przepisów prawa i umiejętność ich interpretacji, poprawność zaproponowanego przez zdającego sposobu rozstrzygnięcia problemu z uwzględnieniem interesu strony, którą zgodnie z zadaniem reprezentuje.

3. Każdy z egzaminatorów sprawdzających pracę pisemną wystawia ocenę i sporządza pisemne uzasadnienie wystawionej oceny i przekazuje je niezwłocznie przewodniczącemu

komisji egzaminacyjnej, który załącza wszystkie uzasadnienia ocen dotyczące prac zdającego do protokołu z przebiegu egzaminu radcowskiego.

4. Ostateczną ocenę z danego zadania z części drugiej do piątej egzaminu radcowskiego stanowi średnia ocen przyznanych przez każdego z egzaminatorów, przy czym:

- 1) celująca – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi od 5,51 do 6,00,
- 2) bardzo dobra – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi od 4,51 do 5,50,
- 3) dobra – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi od 3,51 do 4,50,
- 4) dostateczna – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi od 3,00 do 3,50,
- 5) niedostateczna – jeżeli średnia arytmetyczna wystawionych ocen wynosi poniżej 3,00.

Art. 36⁶. 1. Pozytywny wynik z egzaminu radcowskiego otrzymuje zdający, który z pierwszej części egzaminu radcowskiego otrzymał co najmniej 60 punktów i z każdego z zadań z części drugiej do piątej egzaminu radcowskiego otrzymał ocenę pozytywną.

2. Komisja egzaminacyjna wydaje zdającemu uchwałę o wyniku egzaminu radcowskiego, którą podpisuje przewodniczący i członkowie komisji egzaminacyjnej uczestniczący w egzaminie radcowskim. Odpis uchwały komisja przesyła Ministrowi Sprawiedliwości, Prezesowi Krajowej Rady Radców Prawnych oraz dołącza do akt osobowych zdającego.

3. Minister Sprawiedliwości publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej imiona i nazwisko oraz imiona rodziców osób, które uzyskały pozytywny wynik z egzaminu radcowskiego.

Art. 36⁷. 1. Z przebiegu egzaminu radcowskiego sporządza się niezwłocznie protokół, który podpisują członkowie komisji egzaminacyjnej uczestniczący w egzaminie radcowskim. Członkowie komisji egzaminacyjnej mogą zgłaszać uwagi do protokołu.

2. Dokumentację związaną z przeprowadzeniem egzaminu radcowskiego, po jego zakończeniu przewodniczący komisji egzaminacyjnej przekazuje właściwej radzie okręgowej izby radców prawnych, z czego sporządza się protokół. Kopię protokołu z przebiegu egzaminu oraz kopię protokołu z przekazania dokumentacji przewodniczący komisji egzaminacyjnej przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 7 dni od dnia sporządzenia.”;

Art. 36⁸. 1. Od wyniku egzaminu radcowskiego zdającemu przysługuje odwołanie do komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości w terminie 14 dni od dnia otrzymania uchwały, o której mowa w art. 36⁶ ust. 2.

2. Minister Sprawiedliwości powołuje, w drodze zarządzenia, komisję egzaminacyjną II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości, zwaną dalej „komisją odwoławczą”, w składzie 9 członków.

3. W skład komisji odwoławczej wskazują:

- 1) Minister Sprawiedliwości – 5 członków, spośród których wyznacza przewodniczącego;
- 2) Krajowa Rada Radców Prawnych - 4 członków.

4. Członkom komisji odwoławczej za udział w jej pracach przysługuje wynagrodzenie.
5. Przepisy art. 33⁵ ust. 6 i 7, 11, art. 33⁶ ust. 1, 2 pkt 1, 2, 4, 5, ust. 3 - 5 oraz art. 36¹ ust. 3, 7 i 8 stosuje się odpowiednio.
6. Do zadań komisji odwoławczej należy rozpatrywanie odwołań od wyników egzaminu radcowskiego.
7. Od uchwały komisji odwoławczej służy skarga do sądu administracyjnego.
8. Do postępowania przed komisją odwoławczą stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.
9. Obsługę administracyjno-biurową komisji odwoławczej zapewnia Minister Sprawiedliwości.
10. Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia:
 - 1) tryb i termin zgłaszania kandydatów na członków komisji odwoławczej,
 - 2) termin powołania komisji odwoławczej,
 - 3) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i członków komisji odwoławczej, uwzględniając zakres i nakład ich pracy oraz sposób jego wypłacania
 - 4) tryb i sposób działania komisji odwoławczej,
 - 5) sposób zapewnienia obsługi administracyjno-biurowej komisji odwoławczej,- uwzględniając konieczność prawidłowego i terminowego rozpoznawania odwołań oraz zapewnienia zachowania bezstronności pracy członków komisji odwoławczej.

Art. 36⁹. 1. W przypadku nieuzyskania pozytywnego wyniku z egzaminu radcowskiego, zdający może przystępować do kolejnych egzaminów radcowskich, z tym że egzamin ten zdaje w całości.

2. Zdający, o którym mowa w ust. 1, przystępuje do egzaminu radcowskiego przed komisją egzaminacyjną powołaną na obszarze właściwości tej samej izby radców prawnych, przed którą poprzednio zdawał egzamin radcowski.”;

21) w art. 60 po pkt 12 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 13 w brzmieniu:

„13) współdziałanie z Ministrem Sprawiedliwości, w zakresie określonym w ustawie, w sprawach dotyczących egzaminu radcowskiego,”.

Art. 3. W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 369, z późn. zm.¹⁰⁾ wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 12:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 124, poz. 1152 i Nr 217, poz. 2142, z 2004 r. Nr 62, poz. 577, Nr 147, poz. 1547, Nr 173, poz. 1808 i Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361, Nr 167, poz. 1398 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 218, poz. 1592 i Nr 225, poz. 1635 oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 540, Nr 85, poz. 571, Nr 181, poz. 1287 i Nr 191, poz. 1371.

„§ 2. Do egzaminu notarialnego składanego przed komisją, o której mowa w art. 71b § 1 lub 2, bez odbycia aplikacji notarialnej, mogą przystąpić:

- 1) doktorzy nauk prawnych,
- 2) osoby, które przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu zatrudnione były na stanowisku referendarza sądowego lub asystenta sędziego lub asystenta prokuratora,
- 3) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu wykonywały w kancelarii notarialnej, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z czynnościami wykonywanymi przez notariusza,
- 4) osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski, adwokacki lub radcowski w zakresie, w którym ustawowo określony przedmiot zdanego przez nich egzaminu jest różny od zakresu prawa określonego w art. 71b § 4.”

b) uchyla się § 3.

2) w art. 71 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Wpis na listę aplikantów notarialnych następuje na podstawie uchwały rady izby notarialnej właściwej ze względu na miejsce złożenia zgłoszenia, o którym mowa w art. 71d § 2. Uzyskanie przez kandydata pozytywnego wyniku z egzaminu wstępnego uprawnia go do złożenia wniosku o wpis na listę aplikantów notarialnych w ciągu 2 lat od dnia doręczenia uchwały o wyniku egzaminu wstępnego.”;

3) w art. 71a § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Rada izby notarialnej podejmuje uchwałę w sprawie wpisu na listę aplikantów notarialnych w terminie 21 dni od dnia złożenia wniosku.”;

4) art. 71b otrzymuje brzmienie:

„Art. 71b. § 1. Egzamin wstępny przeprowadzają komisje egzaminacyjne do spraw aplikacji notarialnej przy Ministrze Sprawiedliwości, powołane w drodze zarządzenia, zwane dalej „komisjami kwalifikacyjnymi”. Właściwość komisji kwalifikacyjnej obejmuje obszar właściwości jednej lub kilku izb notarialnych. Siedziba komisji kwalifikacyjnej mieści się w siedzibie izby notarialnej.

§ 2 Minister Sprawiedliwości, nie później niż 21 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu, może powołać na obszarze właściwości izby notarialnej więcej niż jedną komisję kwalifikacyjną do przeprowadzenia egzaminu, jeżeli przemawiają za tym względy organizacyjne, a w szczególności duża liczba kandydatów przystępujących do egzaminu wstępnego. Przepisu art. 71f § 5 nie stosuje się.

§ 3. Minister Sprawiedliwości jest organem wyższego stopnia w stosunku do komisji kwalifikacyjnej.

§ 4. Egzamin wstępny polega na sprawdzeniu wiedzy kandydata na aplikanta notarialnego, zwanego dalej „kandydatem”, z zakresu: materialnego i procesowego prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa gospodarczego, spółek prawa handlowego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, materialnego i procesowego prawa administracyjnego, postępowania sądowoadministracyjnego, prawa Unii Europejskiej, prawa finansowego, prawa prywatnego międzynarodowego, prawa konstytucyjnego oraz prawa o ustroju sądów i prokuratur, samorządu notarialnego i innych organów ochrony prawnej działających w Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 5. Egzamin wstępny na aplikację notarialną przeprowadza się raz w roku w terminie wyznaczonym przez Ministra Sprawiedliwości.

§ 6. W wypadku zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej przeprowadzenie egzaminu wstępnego przez daną komisję kwalifikacyjną w terminie, o którym mowa w § 5, Minister Sprawiedliwości wyznacza dodatkowy termin przeprowadzenia egzaminu wstępnego przez tę komisję kwalifikacyjną, o którym przewodniczący komisji kwalifikacyjnej zawiadamia kandydatów listem poleconym oraz obwieszcza na tablicy ogłoszeń w siedzibie wyznaczonej rady izby notarialnej. Przepisy art. 71c § 4 - 10 stosuje się odpowiednio, z wyłączeniem terminu, o którym mowa w § 9.”;

5) art. 71c otrzymuje brzmienie:

Art. 71c. § 1. Minister Sprawiedliwości każdego roku, w drodze zarządzenia, powołuje pięcioosobowy zespół do przygotowania pytań na egzamin wstępny dla kandydatów, zwany dalej "zespołem do przygotowywania pytań testowych".

§ 2. W skład zespołu do przygotowywania pytań testowych wchodzi 5 osób, w tym 3 przedstawiciele Ministra Sprawiedliwości oraz 2 przedstawiciele delegowanych przez Krajową Radę Notarialną.

§ 3. Przewodniczący zespołu do przygotowywania pytań testowych, wyznaczony przez Ministra Sprawiedliwości spośród jego przedstawicieli, kieruje pracami zespołu do przygotowywania pytań testowych.

§ 4. Obsługę administracyjno-biurową zespołu do przygotowywania pytań testowych zapewnia Minister Sprawiedliwości.

§ 5. Członkom zespołu do przygotowywania pytań testowych przysługuje wynagrodzenie, którego wysokość ustalana jest w drodze odrębnych umów.

§ 6. Nie później niż 90 dni przed terminem egzaminu wstępnego, przewodniczący zespołu do przygotowywania pytań testowych podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.¹¹⁾), zwanym dalej „Biuletynem Informacji Publicznej”, ustalony przez zespół do przygotowywania pytań testowych i zatwierdzony przez Ministra Sprawiedliwości,

¹¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 132, poz. 1110.

wykaz tytułów aktów prawnych, według stanu prawnego obowiązującego w dniu ogłoszenia, które mogą stanowić postawę opracowania pytań testowych na egzamin wstępny.

§ 7. Zespół do przygotowywania pytań testowych przygotowuje zestaw 150 pytań w formie testu wyboru na egzamin wstępny dla kandydatów na aplikantów notarialnych wraz z wykazem prawidłowych odpowiedzi. Zespół do przygotowywania pytań testowych zapewnia zgodność wykazu prawidłowych odpowiedzi z obowiązującym stanem prawnym.

§ 8. Każda rada izby notarialnej może zgłosić zespołowi do przygotowywania pytań testowych, za pośrednictwem przewodniczącego zespołu do przygotowywania pytań testowych, propozycję pytań testowych wraz z wykazem prawidłowych odpowiedzi.

§ 9. Sporządzony przez zespół do przygotowywania pytań testowych zestaw pytań testowych oraz wykaz prawidłowych odpowiedzi, przewodniczący zespołu do przygotowywania pytań testowych przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości nie później niż 50 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu wstępnego. Minister Sprawiedliwości zapewnia wydrukowanie odpowiedniej liczby egzemplarzy zestawu pytań testowych wraz z kartami odpowiedzi oraz ich doręczenie, wraz z wykazem prawidłowych odpowiedzi zgodnym z obowiązującym stanem prawnym na dzień egzaminu, poszczególnym komisjom do przygotowywania pytań testowych w sposób uwzględniający konieczność ich zabezpieczenia przed nieuprawnionym ujawnieniem.

§ 10. Członkowie zespołu do przygotowania pytań testowych są zobowiązani do przedstawienia pisemnego uzasadnienia prawidłowych odpowiedzi zgłoszonych przez nich pytań testowych, w przypadku zaistnienia wątpliwości dotyczących treści pytań testowych, a w szczególności w toku procedury odwoławczej od wyniku egzaminu wstępnego.

§ 11. Do wydrukowania i doręczenia zestawów pytań testowych poszczególnym komisjom do przygotowywania pytań testowych nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655), jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 tej ustawy.

§ 12. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i sposób działania zespołu do przygotowania pytań testowych,
 - 2) tryb i sposób ustalania wykazu tytułów aktów prawnych, o którym mowa w § 6,
 - 3) tryb i sposób zgłaszania propozycji pytań testowych i prawidłowych odpowiedzi, przygotowywania, przechowywania oraz przekazywania komisjom kwalifikacyjnym zestawu pytań testowych wraz z kartą odpowiedzi i wykazu prawidłowych odpowiedzi na egzamin wstępny,
 - 4) tryb i sposób zapewnienia zgodności wykazu prawidłowych odpowiedzi z obowiązującym stanem prawnym,
 - 5) tryb i sposób zapewnienia obsługi administracyjno-biurowej zespołu do przygotowania pytań testowych,
- mając na uwadze konieczność zabezpieczenia pytań testowych przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.

§ 13. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób udzielenia zamówienia, którym mowa w § 11, zapewniając zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, mając na uwadze konieczność zabezpieczenia pytań testowych przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.”;

6) w art. 71d:

a) § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. W terminie do dnia 30 czerwca każdego roku Minister Sprawiedliwości zamieszcza w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i Biuletynie Informacji Publicznej ogłoszenie o egzaminie wstępnym, w którym podaje w szczególności:

- 1) termin złożenia zgłoszenia o przystąpieniu do egzaminu wstępnego na aplikację notarialną, zwanego dalej "zgłoszeniem",
- 2) adres siedziby komisji,
- 3) termin przeprowadzenia egzaminu wstępnego,
- 4) wysokość opłaty konkursowej, o której mowa w art. 71e § 1.

§ 2. Zgłoszenie, o którym mowa w § 1 pkt 1, powinno zawierać:

- 1) wniosek o dopuszczenie do egzaminu wstępnego,
- 2) kwestionariusz osobowy,
- 3) życiorys,
- 4) oryginał albo odpis dyplomu albo poświadczoną notarialnie kopię oryginału lub odpisu dyplomu ukończenia wyższych studiów prawniczych w Polsce i uzyskania tytułu magistra lub zagranicznych studiów prawniczych uznanych w Polsce, albo zaświadczenie o zdaniu egzaminu magisterskiego,
- 5) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego opatrzoną datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed złożeniem zgłoszenia,
- 6) oryginał dowodu uiszczenia opłaty za egzamin wstępny,
- 7) 3 zdjęcia.”,

b) po ust. 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Zamiast dokumentów, o których mowa w § 2 pkt 4, można również złożyć zaświadczenie, z którego wynika, iż kandydat zdał wszystkie egzaminy i odbył praktykę przewidziane w planie wyższych studiów prawniczych oraz ma wyznaczony termin egzaminu magisterskiego. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu wstępnego takiego kandydata jest złożenie przez niego w siedzibie komisji kwalifikacyjnej nie później niż 7 dni przed terminem egzaminu wstępnego oryginału albo odpisu dyplomu albo poświadczonej notarialnie kopii oryginału lub odpisu dyplomu lub zaświadczenia o zdaniu egzaminu magisterskiego.”,

c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Zgłoszenie powinno być złożone przez kandydata najpóźniej 45 dni przed dniem rozpoczęcia egzaminu wstępnego, do komisji, o której mowa w § 1 pkt 2. Termin do złożenia zgłoszenia nie podlega przywróceniu.”,

d) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Jeżeli kandydat nie uzupełni braków formalnych zgłoszenia zgodnie z § 4 lub nie spełni warunku, o którym mowa w ust. 2a, zgłoszenie pozostawia się bez rozpoznania. O pozostawieniu zgłoszenia bez rozpoznania przewodniczący komisji kwalifikacyjnej zawiadamia kandydata listem poleconym za poświadczeniem odbioru. Na postanowienie przysługuje zażalenie do Ministra Sprawiedliwości. Jeżeli zażalenie jest uzasadnione, przewodniczący komisji kwalifikacyjnej może, nie przesyłając akt Ministrowi Sprawiedliwości, uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę rozpoznać na nowo.”;

7) w art. 71e § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Kandydat uiszcza opłatę za egzamin wstępny, która stanowi dochód budżetu państwa. W przypadku wydania postanowienia o pozostawieniu zgłoszenia bez rozpoznania, wydania decyzji odmawiającej dopuszczenia do udziału w egzaminie wstępnym albo złożenia nie później niż 14 dni przed terminem egzaminu wstępnego, pisemnego oświadczenia kandydata o odstąpieniu od udziału w egzaminie wstępnym, połowa uiszczonej opłaty podlega zwrotowi na pisemny wniosek kandydata złożony przewodniczącemu komisji kwalifikacyjnej.”;

8) w art. 71f:

a) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Minister Sprawiedliwości wyznacza przewodniczącego komisji kwalifikacyjnej i jego zastępcę spośród swoich przedstawicieli. Podczas nieobecności przewodniczącego zastępca przewodniczącego jest upoważniony do podejmowania jego czynności.”,

b) po § 4 dodaje się § 4a w brzmieniu:

„4a. Komisja kwalifikacyjna czuwa nad prawidłowym przebiegiem egzaminu wstępnego. Przewodniczący komisji kwalifikacyjnej kieruje jej pracami i reprezentuje ją na zewnątrz.”,

c) § 12 otrzymuje brzmienie:

„§12. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej, określi w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i termin zgłaszania kandydatów na członków komisji kwalifikacyjnej oraz powoływania i odwoływania członków komisji kwalifikacyjnej,
- 2) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i członków komisji kwalifikacyjnej, uwzględniając zakres i nakład ich pracy w przygotowaniu i w trakcie egzaminu wstępnego i notarialnego oraz sposób wypłacania tego wynagrodzenia,
- 3) rodzaj dokumentów, o których mowa w art. 74a § 4 pkt 4 - 7,
- 4) szczegółowy tryb i sposób przeprowadzania egzaminu wstępnego i notarialnego, w szczególności:
 - a) sposób działania komisji kwalifikacyjnej,
 - b) sposób zorganizowania obsługi administracyjnej i technicznej komisji kwalifikacyjnej przez izby notarialne, w tym przekazywania środków, sprawowania nadzoru nad ich wydatkowaniem i rozliczania wydatków związanych z tą obsługą

- uwzględniając konieczność prawidłowego i efektywnego przeprowadzenia naboru na aplikację i przebiegu egzaminu wstępnego i notarialnego oraz zapewnienia zachowania bezstronności pracy komisji kwalifikacyjnej.”;

9) w art. 71g uchyla się § 6;

10) w art. 71h w § 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) osobą pozostającą wobec niego w stosunku osobistym tego rodzaju, że mógłby wywoływać wątpliwości co do bezstronności członka komisji.”;

11) w art. 71i:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Kandydat, który stawia się na egzamin wstępny po jego rozpoczęciu, nie zostanie wpuszczony na salę, w której przeprowadzany jest egzamin wstępny.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Przewodniczący komisji kwalifikacyjnej wyklucza z egzaminu wstępnego kandydata, który podczas egzaminu wstępnego korzystał z pomocy innej osoby, posługiwał się niedozwolonymi materiałami lub urządzeniami, pomagał pozostałym kandydatom lub w inny sposób zakłócał przebieg egzaminu wstępnego.”;

12) w art. 71j:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Egzamin wstępny polega na rozwiązaniu testu składającego się z zestawu 150 pytań zawierających po trzy propozycje odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawidłowa. Prawidłowość odpowiedzi ocenia się według stanu prawnego, obowiązującego w dniu egzaminu wstępnego. Kandydat może wybrać tylko jedną odpowiedź, która zaznacza na karcie odpowiedzi stanowiącej integralną część testu. Za każdą prawidłową odpowiedź kandydat uzyskuje 1 punkt.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Test, o którym mowa w ust. 1, składa się z zestawu pytań testowych i propozycji odpowiedzi oraz karty odpowiedzi.”,

c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Pozytywny wynik z egzaminu wstępnego otrzymuje kandydat, który uzyskał z testu co najmniej 100 punktów.”,

d) po § 5 dodaje się § 6 w brzmieniu:

„§ 6. Dokumentację związaną z przeprowadzeniem egzaminu wstępnego, po jego zakończeniu, przewodniczący komisji kwalifikacyjnej przekazuje właściwej radzie izby notarialnej, z czego sporządza się protokół. Kopię protokołu przewodniczący komisji kwalifikacyjnej przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 7 dni od dnia sporządzenia.”;

13) art. 71k otrzymuje brzmienie:

„Art. 71k § 1. Po przeprowadzeniu egzaminu wstępnego komisja kwalifikacyjna ustala wynik kandydata w drodze uchwały i doręcza odpis uchwały kandydatowi i Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 2. Przewodniczący komisji kwalifikacyjnej niezwłocznie ogłasza wyniki egzaminu wstępnego.

§ 3. W terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały komisji kwalifikacyjnej ustalającej wynik egzaminu wstępnego, kandydatowi służy odwołanie do Ministra Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości rozstrzyga odwołanie w formie decyzji. Do postępowania w sprawie odwołania stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

§ 4. Jeżeli w trakcie ponownego rozpoznania sprawy na skutek złożonego odwołania od wyniku egzaminu wstępnego zostanie stwierdzony błąd rachunkowy lub inna oczywista omyłka pisarska zawarta w uchwale komisji kwalifikacyjnej, Minister Sprawiedliwości uchyla uchwałę i przekazuje sprawę komisji kwalifikacyjnej do ponownego rozpoznania.

§ 5. Minister Sprawiedliwości zawiadamia o wynikach egzaminu rady izb notarialnych i publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej imiona i nazwisko oraz imiona rodziców osób, które uzyskały pozytywny wynik z egzaminu.”;

14) w art. 72 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Aplikacja notarialna polega na zaznajomieniu się aplikanta z całokształtem pracy notariusza i trwa 2 lata i 6 miesięcy. W ramach szkolenia aplikant jest obowiązany do zaznajomienia się z czynnościami sądów w sprawach cywilnych, gospodarczych i wieczystoksięgowych.”;

15) art. 74 otrzymuje brzmienie:

„Art. 74 § 1. Egzamin notarialny przeprowadzają komisje, o których mowa w art. 71b § 1 lub § 2. Przepisy art. 71h stosuje się odpowiednio.

§ 2. Do egzaminu notarialnego może przystąpić osoba, która ukończyła aplikację notarialną i otrzymała zaświadczenie o jej odbyciu, oraz osoba, o której mowa w art. 12 § 2.

§ 3. Egzamin notarialny polega na sprawdzeniu przygotowania prawniczego osoby przystępującej do egzaminu notarialnego, zwanej dalej „zdającym”, do samodzielnego i należytego wykonywania zawodu notariusza, w tym wiedzy i umiejętności jej praktycznego zastosowania z zakresu prawa: materialnego i procesowego prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa gospodarczego, spółek prawa handlowego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, materialnego i procesowego prawa administracyjnego, prawa finansowego, prawa prywatnego międzynarodowego, prawa Unii Europejskiej, prawa konstytucyjnego, prawa o ustroju sądów i prokuratur, samorządu notarialnego oraz innych organów ochrony prawnej działających w Rzeczypospolitej Polskiej, a także warunków wykonywania zawodu notariusza i etyki tego zawodu.

§ 4. Egzamin notarialny składa się z części pisemnej i ustnej. Przepisy art. 71i § 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

§ 5. Egzamin notarialny przeprowadza się raz w roku, w terminie wyznaczonym przez Ministra Sprawiedliwości. Część pisemna i ustna egzaminu rozpoczyna się równocześnie w tych samych terminach.

§ 6. W przypadku zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej przeprowadzenie egzaminu przez komisję w terminie, o którym mowa w § 5, Minister Sprawiedliwości wyznacza dodatkowy termin przeprowadzenia egzaminu przez tę komisję, o którym przewodniczący komisji zawiadamia zdających listem poleconym oraz obwieszcza na tablicy ogłoszeń w siedzibie wyznaczonej rady izby notarialnej. Przepisy § 10 – 12 stosuje się odpowiednio.

§ 7. Minister Sprawiedliwości każdego roku powołuje, w drodze zarządzenia, zespół do przygotowania pytań i tematów na egzamin notarialny, zwany dalej „zespołem”.

§ 8. W skład zespołu wchodzi 7 osób, w tym 5 przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości oraz dwóch przedstawicieli delegowanych przez Krajową Radę Notarialną.

§ 9. Przewodniczący zespołu, wyznaczony przez Ministra Sprawiedliwości spośród jego przedstawicieli, kieruje pracami zespołu oraz określa tryb pracy zespołu.

§ 10. Obsługę administracyjno-biurową zespołu zapewnia Minister Sprawiedliwości.

§ 11. Członkom zespołu przysługuje wynagrodzenie, którego wysokość ustalana jest w drodze odrębnych umów.

§ 12. Zespół przygotowuje tematy na część pisemną egzaminu notarialnego oraz zestawy pytań na część ustną.

§ 13. Sporządzone przez zespół tematy i zestawy pytań, przewodniczący zespołu przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości nie później niż 50 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu notarialnego. Minister Sprawiedliwości zapewnia wydrukowanie odpowiedniej liczby egzemplarzy tematów i zestawów pytań oraz ich doręczenie poszczególnym komisjom, w sposób uwzględniający konieczność zabezpieczenia zestawów pytań przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.

§ 14. Do wydrukowania i doręczenia zestawów tematów i zestawów pytań poszczególnym komisjom nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 tej ustawy.

§ 15. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej, określi, w drodze rozporządzenia tryb i sposób zgłaszania propozycji tematów i pytań, przygotowywania, przechowywania oraz przekazywania komisjom pytań i tematów na egzamin notarialny, tryb i sposób zapewnienia obsługi administracyjno-biurowej zespołu, mając na uwadze konieczność zabezpieczenia tych tematów i pytań przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.

§ 16. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób udzielenia zamówienia, którym mowa w § 14, zapewniając zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, mając na uwadze konieczność zabezpieczenia pytań przed ich nieuprawnionym ujawnieniem”;

16) w art. 74a:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W terminie do dnia 31 maja każdego roku Minister Sprawiedliwości zamieszcza w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i w Biuletynie ogłoszenie o egzaminie notarialnym, w którym podaje w szczególności:

- 1) termin złożenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu notarialnego, zwanego dalej „wnioskiem”,
- 2) adres siedziby komisji kwalifikacyjnej,
- 3) termin przeprowadzenia przez komisję kwalifikacyjną części pisemnej i ustnej egzaminu notarialnego,
- 4) wysokość opłaty za egzamin notarialny.”

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

§ 4. Osoby, o których mowa w art. 12 § 2, dołączają do wniosku odpowiednio:

- 1) kwestionariusz osobowy,
- 2) życiorys,
- 3) oryginał dyplomu ukończenia wyższych studiów prawniczych w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskania tytułu magistra lub zagranicznych studiów prawniczych uznanych w Rzeczypospolitej Polskiej albo jego odpis albo poświadczoną notarialnie kopię oryginału lub odpisu dyplomu,
- 4) dokument zaświadcający uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych lub zdanie odpowiednio egzaminu: sędziowskiego, prokuratorskiego, adwokackiego lub radcowskiego,
- 5) dokumenty zaświadcujące co najmniej 5-letni okres zatrudnienia, o którym mowa w art. 12 § 2 pkt 2, na stanowiskach referendarza sądowego albo asystenta sędziego lub asystenta prokuratora,
- 6) dokumenty zaświadcujące co najmniej 5-letni okres zatrudnienia lub wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych z czynnościami wykonywanymi przez notariusza na podstawie umów cywilnoprawnych w kancelarii notarialnej,
- 7) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego, opatrzoną datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed jej złożeniem,
- 8) oryginał dowodu uiszczenia opłaty za egzamin notarialny,
- 9) 3 zdjęcia.

c) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Rady izb notarialnych, każdego roku, w terminie 7 dni od dnia zakończenia aplikacji, przekazują terytorialnie właściwej komisji kwalifikacyjnej oraz Ministrowi Sprawiedliwości listę osób, które odbyły aplikację notarialną.”;

17) w art. 74b § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Kandydat uiszcza opłatę za egzamin notarialny, która stanowi dochód budżetu państwa. W przypadku wydania postanowienia o pozostawieniu zgłoszenia bez rozpoznania, wydania decyzji odmawiającej dopuszczenia do udziału w egzaminie notarialnym albo

złożenia nie później niż 14 dni przed terminem egzaminu notarialnego, pisemnego oświadczenia kandydata o odstąpieniu od udziału w egzaminie notarialnym, połowa uiszczonej opłaty podlega zwrotowi na pisemny wniosek kandydata złożony przewodniczącemu komisji.”;

18) w art. 74f:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zdający, który uzyskał pozytywną ocenę z części pisemnej egzaminu notarialnego, przystępuje do części ustnej egzaminu.”,

b) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. W trakcie części ustnej egzaminu zdający może korzystać wyłącznie z tekstów aktów prawnych udostępnionych przez komisję. Po wylosowaniu zestawu zdający jest uprawniony do przygotowania się do odpowiedzi przez 30 minut.”;

19) w art. 74h po § 2 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Dokumentację związaną z przeprowadzeniem egzaminu notarialnego, po jego zakończeniu przewodniczący komisji przekazuje właściwej radzie izby notarialnej, z czego sporządza się protokół. Kopię protokołu przewodniczący komisji przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 7 dni od dnia sporządzenia.”;

20) art. 74i otrzymuje brzmienie:

„Art. 74i. § 1. Po przeprowadzeniu egzaminu notarialnego komisja ustala wynik zdającego w drodze uchwały, którą następnie ogłasza.

§ 2. Przewodniczący komisji doręcza odpis uchwały zdającemu, Ministrowi Sprawiedliwości, Prezesowi Krajowej Rady Notarialnej oraz dołącza do akt osobowych zdającego.

§ 3. Od uchwały komisji zdającemu służy odwołanie dotyczące wyniku jego egzaminu do Ministra Sprawiedliwości w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

§ 4. Minister Sprawiedliwości zawiadamia o wynikach egzaminu rady izb notarialnych i publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej imiona i nazwisko oraz imiona rodziców osób, które uzyskały z egzaminu wynik pozytywny.

§ 5. Uchwała komisji o pozytywnym wyniku z egzaminu notarialnego stanowi podstawę do ubiegania się o nominowanie na stanowisko asesora notarialnego.”;

21) w art. 76 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Asesorem notarialnym może być osoba, która zdała egzamin notarialny i przedstawi oświadczenie notariusza o gotowości zawarcia z nim umowy o pracę.”;

22) w art. 78 w pkt 1 po lit. d dodaje się lit. e w brzmieniu:

„e) skreślenie z listy aplikantów notarialnych,”.

Art. 4. Wyrażenie „egzamin konkursowy” użyte w różnej liczbie i przypadku w ustawach, o których mowa w art. 1 – 3, zastępuje się wyrażeniem „egzamin wstępny” użytym w odpowiedniej liczbie i przypadku.

Art. 5. Wyraz „komisja” użyty w różnej liczbie i przypadku w art. 75a – 75j ustawy, o której mowa w art. 1, w art. 33¹ – 33¹⁰ ustawy, o której mowa w art. 2 oraz w art. 71b – 71k ustawy, o której mowa w art. 3, zastępuje się wyrazami „komisja kwalifikacyjna” użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadku.

Art. 6. Przepisu art. 76b ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, nie stosuje się do aplikantów adwokackich, którzy rozpoczęli aplikację przed dniem 10 września 2005 r.

Art. 7. Przepisu art. 72a § 1 ustawy, o której mowa w art. 3, nie stosuje się do aplikantów notarialnych, którzy rozpoczęli aplikację przed dniem 10 września 2005 r.

Art. 8. Osobom, które rozpoczęły aplikację przed dniem 10 września 2005 r., przysługuje zwrot opłat pobranych na podstawie art. 76b ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1 oraz art. 72a § 1 ustawy, o której mowa w art. 3. Opłaty zwraca organ samorządu zawodowego, na rzecz którego zostały wpłacone, na wniosek uprawnionego, w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku.

Art. 9. W latach 2009 i 2010 Minister Sprawiedliwości, na zasadach określonych w niniejszej ustawie, może wyznaczyć dodatkowy termin egzaminu adwokackiego i radcowskiego dla aplikantów adwokackich i radcowskich, którzy egzamin konkursowy zdali w dniu 10 grudnia 2005 r.

Art. 10. W roku 2008 Minister Sprawiedliwości może wyznaczyć dodatkowy termin egzaminu notarialnego dla aplikantów notarialnych, którzy egzamin konkursowy zdali w dniu 10 grudnia 2005 r.

Art. 11. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy – Prawo o notariacie stanowi nowelizację wskazanych ustaw. Konieczność ich zmiany wynika przede wszystkim z treści wyroków Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 kwietnia 2006 r. (sygn. akt K 6/06) oraz 8 listopada 2006 r. (sygn. akt K 30/06). W powyższych wyrokach Trybunał stwierdził niezgodność z Konstytucją niektórych przepisów ustaw - Prawo o adwokaturze i o radcach prawnych.

W wyroku z dnia 19 kwietnia 2006 r. (sygn. akt K 6/06) Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność z Konstytucją następujących przepisów:

- Art. 1 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, zmieniający brzmienie art. 58 pkt 12 lit. b ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058, Nr 126, poz. 1069 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577 i Nr 202, poz. 2067 oraz z 2005 r. Nr 163, poz. 1361 i Nr 169, poz. 1417) w zakresie, w jakim pozbawił samorząd adwokacki wpływu na ustalenie zasad składania egzaminu adwokackiego, odpowiedniego do sprawowania pieczy nad należytym wykonywaniem zawodu adwokata, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.
- Art. 4 ust. 1a ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, dodany na podstawie art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji.
- Art. 66 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 7 lit. a ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, w zakresie, w jakim stwarza możliwość dopuszczenia do wykonywania zawodu adwokata osób, które po złożeniu wskazanych w nim egzaminów nie wykazują się odpowiednią praktyką w zawodzie prawniczym, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.
- Art. 66 ust. 1a pkt 2 – 4 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, dodany na podstawie art. 1 pkt 7 lit. b ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, jest niezgodny z art. 2 i art. 17 ust. 1 Konstytucji.
- Art. 76b ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, dodany na podstawie art. 1 pkt 17 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, rozumiany jako odnoszący się również do aplikantów adwokackich, którzy rozpoczęli odbywanie aplikacji przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, jest niezgodny z zasadą ochrony interesów w toku wynikającą z art. 2 Konstytucji.

- Art. 78 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.
- Art. 78i ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, dodany na podstawie art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.

W wyroku z dnia 8 listopada 2006 r. (sygn. akt K 30/06) Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność z Konstytucją następujących przepisów:

- Art. 2 pkt 23 lit. a ustawy z 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, zmieniający brzmienie art. 60 pkt 8 lit. c ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, Nr 126, poz. 1069 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577 i Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361 i Nr 169, poz. 1417 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711), w zakresie, w jakim pozbawił samorząd radcowski wpływu na ustalenie zasad składania egzaminu radcowskiego, odpowiedniego do sprawowanej pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu radcy prawnego, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.
- Art. 6 ust. 2 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 2 ustawy z 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji.
- Art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 6 lit. a ustawy z 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, w zakresie, w jakim stwarza możliwość dopuszczenia do wykonywania zawodu radcy prawnego osób, które po złożeniu wskazanych w nim egzaminów nie wykazują się odpowiednią praktyką w zawodzie prawniczym, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.
- Art. 25 ust. 2 pkt 2 – 4 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 6 lit. b ustawy z 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, jest niezgodny z art. 2 i art. 17 ust. 1 Konstytucji.
- Art. 36¹ ust. 1 i 6 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 19 ustawy z 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.
- Art. 36⁹ ust. 2 i 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 20 ustawy z 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.

Niniejszy projekt zawiera zatem przepisy dostosowujące ustawy - Prawo o adwokaturze oraz o radcach prawnych do sytuacji prawnej zaistniałej po wejściu w życie wyżej wymienionych wyroków – w zakresie, w jakim stwierdzono niezgodność z Konstytucją. W szczególności, zgodnie ze wskazaniami Trybunału Konstytucyjnego, zawartymi w uzasadnieniach wyroku, w projekcie nadano nową treść art. 58, 66, 76 ust.1, 77a i 77b, 78, 78a oraz 78d - 78i ustawy – Prawo o adwokaturze oraz analogicznie brzmiącym art. 25, 32 ust. 2, 36, 36¹, 36², 36⁴ – 36⁹ oraz art. 60 ustawy o radcach prawnych.

Niezależnie od powyższego, projekt zawiera także nowelizację niektórych przepisów dotyczących zasad przeprowadzania naboru na aplikacje adwokacką, radcowską i notarialną. Trybunał Konstytucyjny stwierdził zgodność z Konstytucją przepisów, regulujących przeprowadzanie naboru na powyższe aplikacje w drodze państwowego egzaminu, którego organizacja pozostaje w kompetencji Ministra Sprawiedliwości. Jednak po okresie ponad 2 lat ich stosowania (w tym także przeprowadzenia pełnej procedury związanej z organizacją egzaminów konkursowych, rozpatrywania odwołań od uchwał komisji, badania zgodności z prawem uchwał organów samorządowych o wpisach na listy aplikantów) stwierdzono, że niektóre przepisy wymagają zmiany w celu lepszego funkcjonowania obecnych rozwiązań, usprawnienia procesu naboru, precyzyjnego wskazania zakresu egzaminu na aplikacje, jak i jednoznacznego sformułowania przepisów, które obecnie budzą wątpliwości interpretacyjne. Zmiany wprowadzane przez projekt ustawy w powyższym zakresie są w zasadzie jednolite w odniesieniu do ustaw: Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych i ustawy - Prawo o notariacie.

Uchylenie art. 4b ust. 1 pkt 2 i ust. 2 uzasadnione jest wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 stycznia 1999 r., sygn K 1/98, w którym Trybunał uznał za niekonstytucyjny przepis art. 4b ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo o adwokaturze. Powyższy przepis utracił moc z dniem 17 września 1999 r. w zakresie, w jakim odnosi się do małżonka, krewnego i powinowatego adwokata, pełniących funkcje sędziowskie lub prokuratorskie. Nastąpiło to w związku z obwieszczeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 września 1999 r., opublikowanym w Dz. U. z 1999 r. Nr 75, poz. 853. Trybunał uznał, że art. 4b ust. 1 pkt 2 Prawa o adwokaturze narusza szereg zasad gwarantowanych przez Konstytucję, tj. zasadę ochrony małżeństwa i rodziny, równości, prawo do ochrony życia prywatnego i rodzinnego, do decydowania o swoim życiu osobistym, do dostępu do służby publicznej, a także wolności wyboru miejsca zamieszkania i pobytu oraz wyboru i wykonywania zawodu. Ponadto Trybunał podkreślił także, iż niedopuszczalna jest ingerencja o znamionach arbitralności, tj. taka, która nie jest konieczna m. in. z uwagi na bezpieczeństwo państwowe lub ochronę praw i wolności innych osób, jeśli wnika ona w życie prywatne, nie respektując więzi rodzinnych i praw do kontaktów z osobami bliskimi, a także integralności rodziny. Stąd też uznać należy, że zakazy wynikające z zaskarżonych przepisów w sposób arbitralny, jako najbardziej dotkliwe z możliwych, pozbawiają sędziów, a w związku z nimi także adwokatów i radców prawnych oraz prokuratorów, ich praw. Arbitralność tych przepisów wyraża się także w ich nieproporcjonalnej dotkliwości. Przepisy te są zatem nieodpowiednie do istoty zagrożenia bezstronności sędziowskiej. Przesłanki

zakazu zostały bowiem sformułowane w sposób całkowicie oderwany od zindywidualizowanego i osobistego charakteru zagrożeń bezstronności, powodowanych więzami osobistymi sędziego z osobami, które mogą wywrzeć wpływ na jego poglądy lub postawę, tak że przestaje on być bezstronny i sprawiedliwy.

Biorąc pod uwagę powyższy wyrok Trybunału Konstytucyjnego, a także argumentację zawartą w uzasadnieniu tego wyroku zasadne jest uchylenie art. 4b ust. 1 pkt 2 i ust. 2 Prawa o adwokaturze, gdyż faktycznie rodzi to obecnie taką sytuację prawną, że adwokatem może być osoba, której małżonek, powinowaty lub krewny jest sędzią czy prokuratorem, ale nie może być adwokatem osoba, której małżonek, powinowaty lub krewny pełni funkcję w organach dochodzeniowo-śledczych.

Dodanie pkt 15 w art. 58 ustawy – Prawo o adwokaturze i pkt 13 w art. 60 ustawy o radcach prawnych w brzmieniu: „współdziałanie z Ministrem Sprawiedliwości, w zakresie określonym w ustawie, w sprawach dotyczących egzaminu adwokackiego/radcowskiego” oraz głębokie zmiany w innych fragmentach powyższych ustaw, czyni zadość wskazówkom Trybunału Konstytucyjnego i zarazem zapewnia organom samorządu adwokackiego i radcowskiego wpływ na ustalanie zasad składania egzaminu zawodowego. Powyższe powoduje, iż art. 58 pkt 12 lit. b ustawy – Prawo o adwokaturze oraz art. 60 pkt 8 lit. c ustawy o radcach prawnych będą w pełni zgodne z Konstytucją.

Zmiana art. 65 pkt 4 ustawy – Prawo o adwokaturze ma charakter jedynie redakcyjny i związana jest ze zmianą numeracji ustępów w projektowanym art. 66 ustawy – Prawo o adwokaturze.

W związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego, stwierdzającym niezgodność z Konstytucją art. 66 ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze oraz art. 25 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, projekt ustawy przewiduje nowy katalog osób, które mogą uzyskać wpis na listę adwokatów oraz radców prawnych bez konieczności zdawania egzaminu zawodowego i odbywania aplikacji. Zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 66 ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze i art. 25 ust. 1 ustawy o radcach prawnych do wpisu na listę adwokatów lub radców prawnych mają prawo osoby, które legitymują się odpowiednio wysokim poziomem wiedzy w dziedzinie nauk prawnych oraz posiadają praktykę zawodową w innych zawodach prawniczych. Przyjęty w art. 66 ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze i art. 25 ust. 1 ustawy o radcach prawnych katalog osób ustalony został w sposób, który pozwala na wyeliminowanie zastrzeżeń Trybunału Konstytucyjnego zawartych w cyt. wyżej orzeczeniach, dotyczących dopuszczenia do wykonywania zawodu adwokata lub radcy prawnego osób, które nie posiadają praktyki prawniczej i zmiana zawodu prawniczego mogła się odbywać na zasadzie automatyzmu, co z kolei mogło utrudniać sprawowanie pieczy nad należytych wykonywaniem zawodu przez samorząd.

Nie wymaga szczegółowego uzasadnienia uprawnienie do wpisu na listę adwokatów i radców prawnych, profesorów, doktorów habilitowanych nauk prawnych oraz radców Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, posiadających co najmniej 3 – letni staż pracy, gdyż w tym zakresie ustawy nie ulegają zmianie.

W stosunku do osób, które zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora lub wykonywały zawód adwokata (lub odpowiednio radcy prawnego) albo notariusza, zrezygnowano ze wskazania minimalnego okresu wykonywania określonego zawodu, jako koniecznej przesłanki wpisu na listę. Przyjęty wcześniej model, zgodnie z którym wymagana była trzyletnia praktyka zawodowa w określonym zawodzie prawniczym nie znajdował racjonalnego uzasadnienia, a stanowił jedynie sztuczną przeszkodę utrudniającą zmianę zawodu prawniczego.

Konstruując przepisy, które ustalają przesłanki do uzyskania wpisu na listę adwokatów/radców prawnych bez wymogu odbycia aplikacji, przyjęto jako punkt odniesienia wymogi, jakie stawiane są osobom, które uzyskują uprawnienie do wpisu na listę adwokatów (radców prawnych) po odbyciu aplikacji adwokackiej (radcowskiej), albowiem te przesłanki nigdy nie były kwestionowane. Od takich osób wymaga się:

- zdania egzaminu adwokackiego (stanowiącego potwierdzenie posiadania odpowiedniej wiedzy i umiejętności z zakresu prawa);
- odbycia 3,5 – letniej aplikacji (stanowiącej potwierdzenie odbycia 3,5 - letniej praktyki).

Takie też kryteria przyjęto w projekcie do ustalenia przesłanek, jakie winny spełnić osoby, które mogą uzyskać wpis na listę adwokatów/radców prawnych bez obowiązku odbycia aplikacji i zdania egzaminu adwokackiego/radcowskiego i w oparciu o takie wymogi (które stawiane są osobom ubiegającym się o wpis na listę adwokatów/radców prawnych po aplikacji) konstruowano uprawnienia do wpisu innych osób, bez wymogu odbycia aplikacji i zdania egzaminu adwokackiego/radcowskiego.

Odnosząc się do poszczególnych kategorii osób, wymienionych w art. 66 ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze oraz w art. 25 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, wskazać trzeba, iż bezspornie spełnia te kryteria sędzia i prokurator – legitymują się bowiem egzaminem sędziowskim lub prokuratorskim, których trudność jest nawet wyższa, aniżeli egzaminu adwokackiego/radcowskiego oraz posiada odpowiednią praktykę w zakresie stosowania prawa (sędzia - co najmniej 6 letnią, tj. 3 lata aplikacji sądowej oraz 3 lata asesury, prokurator – co najmniej 4 – letnią, tj. 3 lata aplikacji i 1 rok asesury).

Także radca prawny oraz notariusz legitymują się zdaniem egzaminem radcowskim lub notarialnym, które są porównywalne do egzaminu adwokackiego oraz posiadają co najmniej 3,5 – letnią praktykę (radca prawny – w toku 3,5 – letniej aplikacji radcowskiej, notariusz – w trakcie 2,5 – letniej aplikacji notarialnej oraz co najmniej 1 – rocznej asesury).

Projekt ustawy umożliwi ponadto wykonywanie zawodu adwokata lub radcy prawnego bez obowiązku odbywania aplikacji i złożenia egzaminu zawodowego:

- osobom, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:

- c) zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, etatowego aplikanta sądowego, etatowego aplikanta prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub
- d) wykonywały na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, z późn. zm.¹²⁾) wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego, lub wykonywały wskazane czynności jako komandytariusze w spółce komandytowej.

Regulacja powyższa pozwala na uzyskanie wpisu na listę adwokata lub radcy prawnego osobom, które okres praktyki zawodowej odbywały na różnych stanowiskach (ale łącznie 3 lata) tj. asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, etatowego aplikanta sądowego, etatowego aplikanta prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora czy wykonując pracę w kancelarii prawnej. Taka regulacja wskazuje zarazem minimalny okres stażu zawodowego tj. 3 lata, który podlega sumowaniu oraz rodzaje czynności, które mogą być zaliczone na okres praktyki zawodowej niezbędnej do uzyskania uprawnienia do wpisu na listę adwokatów lub radców prawnych. Przy takim założeniu okres stażu zawodowego może być realizowany w różny sposób. Nie ulega wątpliwości, iż wykonywanie czynności w toku asesury – nawet w sytuacji, gdy w toku asesury prokuratorskiej podejmowane czynności podlegają aprobachie – uznać należy za praktykę równoważną praktyce aplikanta adwokackiego/radcowskiego, skoro aplikant taki może podejmować czynności tylko jako substytut adwokata/radcy prawnego. Ponadto wiedza prawnicza ww. osób niewątpliwie zweryfikowana została zdaniem egzaminem sędziowskim lub prokuratorskim, przy czym w odniesieniu do tej grupy - z uwagi na odmienny charakter praktyk - wprowadzono wymóg zdania egzaminu sędziowskiego/prokuratorskiego nie wcześniej, niż po dniu 1 stycznia 1991r. Przyjęcie powyższej daty dla oceny wagi zdanego egzaminu sędziowskiego/prokuratorskiego wynika nie tylko z transformacji ustrojowej, jaka miała miejsce w roku 1989, (co oznacza, iż zdanie egzaminu w roku 1991 nastąpiło po aplikacji, która odbywała się w nowych warunkach ustrojowych), ale i wprowadzenia wówczas porównywalnego do dzisiejszego zakresu egzaminu sędziowskiego oraz prokuratorskiego, które od tego okresu przeprowadzane były przez sądy i prokuratury apelacyjne (w miejsce jednostek wojewódzkich), co bardzo poważnie wpłynęło na poziom trudności tych egzaminów. Poziom wiedzy prawniczej tej grupy osób został zatem zweryfikowany egzaminem, a ponadto osoby te posiadają odpowiednią praktykę, którą

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 78, poz. 717, Nr 123, poz. 1059, Nr 126, poz. 1069 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577 i Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361, Nr 163, poz. 1361 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 206, poz. 1522 i Nr 218, poz. 1592, oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 540, Nr 85, poz. 571 i Nr 99, poz. 664.

nabyły zarówno w toku aplikacji, jak i w okresie poprzedzającym złożenie wniosku. Podkreślić trzeba, iż wykonywanie praktyki w okresie poprzedzającym złożenie wniosku przesądza o konieczności bieżącego zapoznawania się ze zmianami w prawie. Wprowadzenie zatem wymogu pracy w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ustawy z dnia 26 lipca 1982 r. – Prawo o adwokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych świadczy więc o tym, że osoba ubiegająca się o wpis na listę adwokatów/radców prawnych zapoznała się ze specyfiką pracy w tych zawodach. Podobnie uznać należy, iż zatrudnienie (przy spełnieniu pozostałych identycznych warunków) na stanowisku referendarza sądowego lub asystenta sędziego lub asystenta prokuratora, a także etatowego aplikanta sądowego czy etatowego aplikanta prokuratorskiego przesądza o spełnieniu kryteriów, których wymaga się od osób po odbytej aplikacji adwokackiej i radcowskiej.

Kolejną grupę osób, której projekt przyznaje uprawnienie do wpisu na listę adwokatów/radców prawnych bez obowiązku odbycia aplikacji stanowią doktorzy nauk prawnych, którzy w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów przez okres co najmniej 3 lat:

- a) zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, etatowego aplikanta sądowego, etatowego aplikanta prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub
- b) wykonywały na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, z późn. zm.¹³⁾) wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego, lub wykonywały wskazane czynności jako komandytariusze w spółce komandytowej.

Takie rozwiązanie uzasadnione jest niewątpliwym szczególnie wysokim poziomem wiedzy w zakresie nauk prawnych, która zweryfikowana została w czasie egzaminu państwowego (doktorskiego). Podkreślić należy, iż nadanie stopnia doktora nauk prawnych poprzedza obrona rozprawy doktorskiej, która potwierdza zarówno wiedzę teoretyczną kandydata w zakresie nauk prawnych, jak również umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Natomiast kryterium odbycia praktyki spełnia niewątpliwie, zarówno w odniesieniu do doktorów nauk prawnych, jak i osób po egzaminie sędziowskim lub

¹³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 78, poz. 717, Nr 123, poz. 1059, Nr 126, poz. 1069 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577 i Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361, Nr 163, poz. 1361 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 206, poz. 1522 i Nr 218, poz. 1592, oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 540, Nr 85, poz. 571 i Nr 99, poz. 664.

prokuratorskim, wykonywanie w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o której mowa w art. 4a ustawy z dnia 26 lipca 1982 r. – Prawo o adwokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o której mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego (na podstawie umów cywilnoprawnych lub zatrudnienia w kancelarii), jak również zatrudnienie w charakterze referendarza sądowego lub asystenta sędziego lub asystenta prokuratora, a także etatowego aplikanta sądowego czy etatowego aplikanta prokuratorskiego przez szczegółowo wskazany w ustawie okres.

Wskazać należy, iż powyższe przepisy dotyczą asystentów sędziów w rozumieniu ustaw: o Sądzie Najwyższym, Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz Prawo o ustroju sądów administracyjnych, które stanowiska takie przewidują.

Zaproponowane przepisy skonstruowane zostały przy użyciu jednoznacznych i nie budzących wątpliwości wyrażeń, a zatem wyeliminowane zostały zarzuty Trybunału Konstytucyjnego dotyczące naruszenia standardu poprawnej legislacji. Nie budzi bowiem wątpliwości, iż pojęcie „świadczenie pomocy prawnej” zostało zdefiniowane zarówno w ustawie - Prawo o adwokaturze, jak i w ustawie o radcach prawnych, zaś projektowane przepisy takim pojęciem się posługują, a także szczegółowo określone zostały wymagane okresy pracy w precyzyjnie zakreślonych ramach czasowych.

Wskazać należy, iż otwarcie dostępu do zawodów adwokata, radcy prawnego i notariusza jest celowe nie tylko z uwagi na poprawę dostępności usług przez nich świadczonych, ale i z uwagi na praktyczne zamknięcie rynku pracy dla absolwentów wydziału prawa. Ten ostatni problem był przedmiotem oceny Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który w pracy „Analiza ograniczeń konkurencji w sektorze wolnych zawodów” (którą objęto farmaceutów, doradców podatkowych, adwokatów, radców prawnych, notariuszy i komorników sądowych) ustalił, iż najbardziej restrykcyjne regulacje w zakresie ograniczeń prowadzenia działalności dotyczyły właśnie zawodów prawniczych. Bariery te ocenione zostały dla radców prawnych i adwokatów jako bardzo wysokie. W konsekwencji, UOKiK zarekomendował zmiany w przepisach dotyczących regulowanych zawodów prawnych, polegające przede wszystkim na obniżeniu i zobiektywizowaniu barier wejścia do zawodu. W ocenie projektodawcy, niniejszy projekt czyni zadość powyższymi wnioskami, zawartym w analizie UOKiK. Kolejnym argumentem przemawiającym za potrzebą otwarcia zawodów prawniczych jest analiza sytuacji adwokatów, radców prawnych i notariuszy na rynku pracy. Z danych zawartych w zacytowanej wyżej „Analizie...” wynika, iż przedstawiciele wolnych zawodów prawniczych w minimalnym stopniu dotknięci są bezrobociem. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych przedstawicieli tych zawodów, utrzymując się na niskim poziomie, maleje w ostatnich latach. W całym kraju liczba bezrobotnych notariuszy, komorników sądowych lub adwokatów nie przekracza kilkunastu osób w roku. Relatywnie większe, choć także malejące problemy na rynku pracy napotykają radcowie prawni. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych radców prawnych wyniosła bowiem w końcu 2006 r. 105 osób (w końcu 2005 r. – 119, w końcu 2004 r. – 146). Należy zwrócić

także uwagę na niskie natężenie bezrobocia rejestrowanego wśród prawników mierzone stopą bezrobocia. Wskaźniki te w końcu 2006 r. (określone szacunkowo) wyniosły: dla adwokatów – 0,13 %, radców prawnych – 0,52 % oraz notariuszy – 0,12 %.

W art. 66 ust. 2 ustawy – Prawo o adwokaturze oraz art. 25 ust. 2 ustawy o radcach prawnych uregulowano uprawnienie do zdawania egzaminu adwokackiego/radcowskiego bez odbywania aplikacji.

Uprawnienie osób, o których mowa w pkt 1 i 2 art. 66 ust. 2 ustawy – Prawo o adwokaturze oraz art. 25 ust. 2 ustawy o radcach prawnych nie wymaga szczegółowego uzasadnienia, albowiem w zasadzie treść tych przepisów nie została zmieniona w stosunku do obecnych uregulowań.

Projekt przyznaje uprawnienie do zdawania egzaminu adwokackiego/radcowskiego bez obowiązku odbycia aplikacji także osobom, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej wykonywały czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ustawy z dnia 26 lipca 1982 r. – Prawo o adwokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych. Zakwestionowanie tego uprawnienia przez Trybunał Konstytucyjny w wyrokach z dnia 19 kwietnia oraz 8 listopada 2006 r. zostało uzasadnione brakiem dostatecznej precyzji użytych w zakwestionowanych przepisach określeń, jak i dowolnością rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej lub wykonywanego zawodu. Przyjęcie zasady, iż warunkiem nabycia uprawnienia do przystąpienia do egzaminu zawodowego jest zatrudnienie lub wykonywanie na podstawie umowy cywilnoprawnej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego wyłącznie w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ustawy z dnia 26 lipca 1982 r. – Prawo o adwokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych wyklucza takie ryzyko. Precyzyjne wskazanie w aktach wykonawczych dokumentów wystawianych przez kancelarie adwokackie, zespoły adwokackie, spółki cywilne, jawne, partnerskie, komandytowe, o których mowa w art. 4a ustawy z dnia 26 lipca 1982 r. – Prawo o adwokaturze, lub kancelarie radców prawnych, spółki cywilne, jawne, partnerskie, komandytowe, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, które uprawnienie to będą potwierdzać, zapobiegnie w tym zakresie jakimkolwiek nadużyciom czy błędnej interpretacji.

W pkt 4 art. 66 ust. 2 ustawy – Prawo o adwokaturze oraz art. 25 ust. 2 ustawy o radcach prawnych wprowadzono także uprawnienie do zdawania egzaminu adwokackiego i radcowskiego dla osób, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski lub notarialny. Ustalenie uprawnienia do zdawania egzaminów adwokackich i radcowskich dla tej kategorii

osób jest uzasadnione odbywaniem aplikacji sądowej, prokuratorskiej lub notarialnej i zdaniem odpowiednich egzaminów co przesądza o posiadaniu przez nie praktyki (odpowiadającej okresowi aplikacji) i wiedzy (co potwierdził zdany egzamin sędziowski, prokuratorski lub notarialny).

Zasadne jest także uchylenie art. 67 ustawy – Prawo o advokaturze, który stanowi, że osoby, które wykonywały zawód sędziego lub prokuratora nie mogą w ciągu dwóch lat od zaprzestania wykonywania zawodu wykonywać zawodu adwokata w okręgu tej izby adwokackiej, w której zajmowały powyższe stanowisko. Należy zauważyć, iż w ustawie o radcach prawnych nie ma takiego ograniczenia w stosunku do radców prawnych, a z uwagi na coraz bardziej zbliżające się zakresy kompetencyjne obu zawodów, nie znajduje uzasadnienia tak rozbieżne traktowanie tych dwóch grup zawodowych. Wskazać należy, iż zakaz wynikający z omawianego przepisu, nie dotyczy sędziów Trybunału Konstytucyjnego, Trybunału Stanu, Sądu Najwyższego, sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz prokuratorów Prokuratury Krajowej. Wynika to z faktu, że gdyby ten zakaz także ich obejmował, nie mogliby, po zrzeczeniu się funkcji sędziego czy prokuratora, wykonywać zawodu adwokata na terenie całego kraju. Skoro jednak przepisu tego nie stosuje się wobec enumeratywnie wymienionych w art. 67 sędziów i prokuratorów, którzy tak samo, jak inni sędziowie, mają kontakt z aktami sądowymi, niejednokrotnie w bardzo istotnych i skomplikowanych pod względem procesowym sprawach, to brak jest argumentów przemawiających za utrzymaniem obowiązującego stanu prawnego w omawianym zakresie.

Zmiana art. 68 ustawy – Prawo o advokaturze oraz art. 24 ustawy o radcach prawnych spowodowana jest nowelizacją przepisów określających katalog osób uprawnionych do wpisu na listę adwokatów lub radców prawnych bez wymogu odbycia aplikacji i złożenia egzaminu zawodowego. Dostosowany został katalog dokumentów, które osoba ubiegająca się o wpis obowiązana jest dołączyć do wniosku.

W projekcie znowelizowano przepisy wszystkich ustaw, dotyczące terminów dla podjęcia poszczególnych czynności przez okręgowe rady adwokackie oraz rady okręgowych izb radców prawnych związanych z wpisem na listę aplikantów adwokackich i radcowskich. Obecnie bowiem rozpatrzenie wniosku o wpis na listę aplikantów adwokackich lub radcowskich następuje w terminie 30 dni, a następnie w terminie kolejnych 30 dni organy samorządów zawodowych przekazują uchwałę do Ministra Sprawiedliwości.

Taka procedura jest zbyt długa (trwa 90 dni) i prowadzi do tego, że nie jest czasem możliwe dokonanie wpisu przed rozpoczęciem roku szkoleniowego. W projekcie skrócono powyższe terminy, co znacznie usprawni procedurę wpisu na poszczególne listy aplikantów. Ponadto, celowi temu służy regulacja z art. 76 ust. 1 ustawy – Prawo o advokaturze, art. 32 ust. 2 ustawy o radcach prawnych, zgodnie z którymi aplikacja adwokacka i radcowska rozpoczynać się będzie 1 stycznia. Ustawowe uregulowanie terminu rozpoczęcia aplikacji adwokackiej i radcowskiej jest też niezbędne z uwagi na zasadę, że egzamin zawodowy (po aplikacji) rozpoczyna się w tym samym dniu w całej Polsce. Rozbieżne terminy rozpoczęcia aplikacji w poszczególnych radach czy izbach, skutkowałyby różnymi terminami ich

zakończenia, co przy jednolitym terminie rozpoczęcia egzaminu zawodowego mogłoby powodować konieczność wielomiesięcznego oczekiwania przez aplikantów na egzamin.

Projekt ustawy wprowadza nową nazwę egzaminu na aplikacje adwokacką, radcowską i notarialną, zastępując dotychczasową nazwę „egzamin konkursowy” nazwą „egzamin wstępny”. Nazwa „egzamin konkursowy” nie jest adekwatna do obecnego stanu prawnego, gdyż o konkursowym charakterze egzaminu można mówić wówczas, gdy jest z góry określona liczba miejsc, w związku z czym do przyjęcia kandydata potrzebne jest osiągnięcie przez niego odpowiednio wysokiej lokaty na liście osób, które uzyskały pozytywne noty egzaminacyjne. Zarówno w obecnym systemie, jak i w projektowanych zmianach wyłącznie uzyskanie odpowiedniego progu punktowego gwarantuje zdanie egzaminu i przyjęcie na aplikację, dlatego zasadnym było dokonanie powyższej zmiany.

W art. 69 ustawy – Prawo o adwokaturze oraz w art. 31¹ ustawy o radcach prawnych w ust. 2 przewidziano możliwość zwrotu przez Ministra Sprawiedliwości do właściwej okręgowej rady adwokackiej lub okręgowej izby radców prawnych uchwały wraz z aktami osobowymi kandydata w przypadku, gdy zawarty w aktach osobowych wniosek o wpis nie zawiera wszystkich wymaganych informacji lub dokumentów. Praktyka wykazała, iż okręgowe rady adwokackie lub rady okręgowych izb radców prawnych często dokonują wpisów na listy aplikantów na podstawie niekompletnych wniosków np. informacja o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego opatrzona jest datą wcześniejszą niż miesiąc przed jej złożeniem, co powoduje, że ustawowo oznaczony termin 30 dni, w którym Minister Sprawiedliwości może wyrazić sprzeciw jest trudny, a czasami wręcz niemożliwy do zachowania – w sytuacji konieczności wezwania do uzupełnienia wniosku. W art. 69a ustawy – Prawo o adwokaturze oraz w art. 31² ustawy o radcach prawnych doprecyzowano także, iż „niezwłocznie” po dokonaniu wpisu na listę aplikantów adwokackich lub radcowskich okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radcowskiej wyznacza aplikantowi ślubowanie – skoro termin między egzaminem wstępnym a rozpoczęciem aplikacji jest względnie krótki (ok. 3 miesiące), a procedura wpisu względnie długa, wszystkie czynności – w tym także ślubowanie – winny być podejmowane „niezwłocznie”.

W art. 75 ust. 3 ustawy – Prawo o adwokaturze oraz w art. 33 ust. 3 ustawy o radcach prawnych uległ zmianie moment, od którego liczy się 2-letni okres na złożenie wniosku o wpis na listę aplikantów. Termin ten będzie liczony od dnia doręczenia uchwały o wyniku egzaminu wstępnego, nie zaś od dnia ogłoszenia wyników egzaminu konkursowego, co rodziło w obecnym stanie prawnym szereg problemów interpretacyjnych.

Projekt ustawy przewiduje w art. 75a ustawy – Prawo o adwokaturze, art. 33¹ ustawy o radcach prawnych oraz w art. 71b ustawy – Prawo o notariacie możliwość powołania przez Ministra Sprawiedliwości dodatkowych komisji kwalifikacyjnych do przeprowadzenia określonego egzaminu. Regułą jest, iż komisje kwalifikacyjne powoływane są na kadencję dwuletnią. Z uwagi jednak na fakt, iż nie jest możliwym przewidzenie z dwuletnim wyprzedzeniem, ile osób przystąpi do egzaminu wstępnego lub też egzaminu zawodowego (liczba ta znana jest dopiero 45 dni przed wyznaczoną datą danego egzaminu, z uwagi na określony w ten sposób termin składania wniosków), może zaistnieć potrzeba powołania

dodatkowych komisji kwalifikacyjnych na obszarach właściwości tych okręgowych rad adwokackich, izb radców prawnych, czy izb notarialnych, gdzie ilość kandydatów będzie tak duża, iż uniemożliwi sprawne i szybkie przeprowadzenie egzaminu. Taka możliwość zapewni sprawne przeprowadzenie egzaminów. Równocześnie w ustawie – Prawo o notariacie wprowadzono możliwość powoływania jednej komisji kwalifikacyjnej na obszarze kilku izb notarialnych i tym samym ujednolicono w tym zakresie przepisy, w sposób analogiczny jak w ustawie – Prawo o adwokaturze i ustawie o radcach prawnych.

W kolejnym ust. 3 doprecyzowano dotychczasowe brzmienie tego przepisu oraz zmieniono zakres dziedzin prawa będących przedmiotem egzaminu wstępnego. Proponuje się zrezygnowanie z egzaminowania z zakresu prawa finansowego (jest to dziedzina prawa o charakterze bardzo szczegółowym i jej znajomość powinna być dopiero przedmiotem szkolenia aplikantów) oraz zasad etyki zawodowej (znajomość zasad etyki zawodowej powinna być przedmiotem szkolenia na aplikacji, a nie wyznacznikiem zaliczenia egzaminu wstępnego). Generalnie celem tych zmian jest wprowadzenie zasady, zgodnie z którą, egzamin wstępny powinien być egzaminem, który weryfikuje ogólną wiedzę prawniczą zdobytą na studiach.

Projekt ustawy przesądza, iż egzamin wstępny na aplikację adwokacką i radcowską odbywa się w tym samym dniu (art. 75a ust. 4) i – w konsekwencji - na podstawie tego samego testu. Rozwiązanie to jest skutkiem faktu, iż zakres przedmiotowy, podlegający sprawdzeniu podczas egzaminu wstępnego w obu ustawach jest określony identycznie. Doświadczenia z egzaminu na aplikację, przeprowadzonego w grudniu 2005 roku wykazały, iż testy na każdą z aplikacji znacznie różniły się poziomem trudności, co spowodowało, iż egzamin konkursowy na aplikację adwokacką pozytywnie zdało ok. 80 %, a na radcowską – zaledwie ok. 30 % zdających. Takie rozróżnienie wymagań nie jest uzasadnione w sytuacji coraz większego zrównania tych zawodów. Z drugiej zaś strony nie jest możliwe obiektywne określenie poziomu trudności testu, gdy każdy z testów przygotowuje odrębny zespół, którego praca ma charakter poufny.

W celu umożliwienia Ministrowi Sprawiedliwości wyznaczenia terminów egzaminów (wstępnych i zawodowych), które będą zbieżne z terminami zakończenia sesji egzaminacyjnych kończących studia prawnicze oraz aplikacji, projekt ustawy zakłada, iż egzaminy te będą odbywały się raz w roku, w terminie wskazanym przez Ministra Sprawiedliwości. Taka regulacja z jednej strony pozostawia pewną swobodę Ministrowi Sprawiedliwości, który przy wyznaczeniu terminu egzaminu wstępnego musi brać pod uwagę rozmaite uwarunkowania zewnętrzne.

Kolejna zmiana wprowadzona do art. 75a ust. 5 ustawy – Prawo o adwokaturze dotyczy wyznaczenia dodatkowego terminu egzaminu wstępnego na aplikację adwokacką. Obecnie przepisy zezwalają na wyznaczenie takiego terminu w wypadku zaistnienia zdarzenia losowego. Projekt ustawy przewiduje zastąpienie tego określenia wyrażeniem bardziej pojemnym znaczeniowo: „w wypadku zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej”. Taki zapis pozwoli na wyznaczenie dodatkowego terminu egzaminu w sytuacji, gdy do przeprowadzenia egzaminu nie doszło z innej przyczyny, niż zdarzenie losowe. Analogiczna zmiana

wprowadzana jest w art. 33¹ ust. 5 ustawy o radcach prawnych oraz w art. 71b § 6 ustawy – Prawo o notariacie.

Konsekwencją rozwiązań, dotyczących jednolitego testu na obie aplikacje, jest zmiana przepisu (art. 75b) dotyczącego zespołu do układania pytań na egzaminy wstępne na aplikację adwokacką i radcowską poprzez powoływanie, na mocy ustawy – Prawo o adwokaturze jednego zespołu, składającego się, poza przedstawicielami Ministra Sprawiedliwości, z reprezentantów zarówno Naczelnej Rady Adwokackiej, jak i Krajowej Rady Radców Prawnych.

W ust. 6 art. 75b ustawy – Prawo o adwokaturze oraz analogicznie brzmiących przepisach pozostałych ustaw przewidziano obowiązek publikowania wykazu tytułów aktów prawnych, które mogą stanowić postawę opracowania pytań testowych na egzamin wstępny. Celem tego rozwiązania jest wprowadzenie jasnych i jednoznacznych zasad egzaminu, umożliwiających osobom przystępującym właściwe przygotowanie się do egzaminu. Ponadto dodatkowym uzasadnieniem takiego rozwiązania jest wprowadzenie reguły, zgodnie z którą celem egzaminu wstępnego ma być weryfikacja wiedzy prawniczej kandydata, oparta o obiektywne i przejrzyste reguły – nie zaś inne pozamerytoryczne przesłanki. Taka regulacja daje kandydatom pełną wiedzę, z jakich aktów prawnych winni przygotowywać się do egzaminu, gdyż syntetyczne określenie dziedzin prawa, zawarte w art. 75a ust. 3 ustawy – Prawo o adwokaturze może rodzić wątpliwości co do zakresu egzaminu.

Egzaminy wstępne odbywają się w oparciu o zestaw pytań, w formie testu jednokrotnego wyboru, przygotowany przez zespół, który po zakończeniu prac przekazuje go Ministrowi Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości dokonuje drukowania testu w ilościach odpowiadających ilości kandydatów na egzamin wstępny. Kluczowe znaczenie ma zatem zachowanie bezpieczeństwa pytań. W ocenie projektodawcy, gwarancją taką dają wyłącznie wyspecjalizowane firmy, posiadające stosowne certyfikaty bezpieczeństwa np. Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych. Skorzystanie jednak z firmy zewnętrznej oznacza konieczność zastosowania procedury wynikającej z ustawy – Prawo zamówień publicznych. Przy uregulowaniach ustawy co do terminów składania wniosków jest to de facto niemożliwe – informacje co do wielkości zamówienia stają się bowiem znane 45 dni przed egzaminem. Termin ten jest zdecydowanie za krótki dla przeprowadzenia postępowania w trybie ustawy – Prawo zamówień publicznych, np. przetargu. Z tej przyczyny w projekcie wyłącza się stosowanie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych w odniesieniu do wydrukowania i doręczania pytań na egzamin wstępny, jednocześnie wprowadzając delegację dla Ministra Sprawiedliwości do określenia, w drodze rozporządzenia, wewnętrznej procedury udzielenia zamówienia, które zapewni zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, mając na uwadze konieczność zabezpieczenia pytań przed nieuprawnionym ujawnieniem. Podobne rozwiązanie przyjęto odnośnie wydrukowania i doręczania zestawów pytań testowych oraz zadań na egzaminy zawodowe (art. 77a ust. 9 i 11 – Prawo o adwokaturze, art. 36 ust. 9 i 11 ustawy o radcach prawnych oraz art. 74 § 14 i 16 – Prawo o notariacie).

Co do trybu składania wniosków o dopuszczenie do egzaminu wstępnego, w art. 75c ustawy – Prawo o adwokaturze oraz analogicznie brzmiących przepisach pozostałych ustaw wprowadzono możliwość złożenia zgłoszenia o przystąpienie do egzaminu wstępnego przez osoby, które w dacie upływu terminu składania dokumentów nie przystąpiły jeszcze do egzaminu magisterskiego. Jest to wynikiem wielu postulatów środowisk studentów prawa. Wielokrotnie bowiem termin obrony pracy magisterskiej wyznaczany jest niezależnie od woli studenta. Celowym jest zatem wprowadzenie przepisu, który pozwoli jak najszerszej liczbie osób, które spełniają kryteria ustawowe, jednak egzamin magisterski zdały w okresie bezpośrednio poprzedzającym termin egzaminu wstępnego, złożyć dokumenty uprawniające do przystąpienia do egzaminu wstępnego. Możliwość taka została uzależniona od doręczenia do siedziby komisji nie później niż 7 dni przed egzaminem właściwego dokumentu.

Nadto – co do terminów składania powyższych wniosków - doprecyzowano, iż termin ten nie podlega przywróceniu. W dotychczasowej bowiem praktyce istniały wątpliwości co do takiej możliwości, prowadzące nawet do zaskarżeń do sądów administracyjnych. Z uwagi na specyfikę egzaminu wstępnego i bardzo długi (45 dni) termin składania wniosków od dnia ogłoszenia, możliwość przywrócenia terminu powinna być wykluczona.

Jednocześnie w przepisie art. 75c rozszerzono katalog spraw, w których możliwe jest odwołanie się od decyzji przewodniczącego komisji do Ministra Sprawiedliwości. Dotychczas bowiem taka możliwość istniała w przypadku niedopuszczenia do egzaminu z powodu nieuiszczenia opłaty oraz złożenia zgłoszenia po terminie. Brak było natomiast możliwości odwołania się, jeżeli wniosek zawierał braki formalne. Projektowana zmiana wprowadza taką możliwość, dając jednocześnie przewodniczącemu komisji uprawnienie do zmiany postanowienia (bez przesyłania Ministrowi Sprawiedliwości), jeśli zażalenie jest uzasadnione.

Doprecyzowaniu uległy zasady zwrotu opłat za egzamin wstępny (art. 75d ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze i analogicznie brzmiących przepisach pozostałych ustaw). Kandydatowi przysługuje prawo do zwrotu połowy opłaty w przypadku: pozostawienia zgłoszenia bez rozpoznania, wydania decyzji odmawiającej dopuszczenia do udziału w egzaminie wstępnym, albo złożenia pisemnego oświadczenia kandydata o odstąpieniu od udziału w egzaminie wstępnym. Kandydat jest więc uprawniony do zwrotu połowy opłaty z uwagi na fakt, iż w momencie złożenia wniosku o przystąpienie do egzaminu wstępnego, inicjuje on powstanie po stronie komisji wydatków finansowych (np. koszty korespondencji, zakładania akt osobowych, wydrukowania testu), co uzasadnia poniesienie przez niego wydatku w postaci połowy opłaty.

W kolejnej zmianie, dotyczącej art. 75e ustawy – Prawo o adwokaturze i analogicznie brzmiących przepisach pozostałych ustaw, wprowadzono instytucję zastępcy przewodniczącego komisji kwalifikacyjnej. Dotychczas bowiem przewidziano jedynie funkcję przewodniczącego. Tymczasem przewodniczący posiada szerokie i wyłączne kompetencje m. in. w zakresie badania wniosków o dopuszczenie do egzaminów, czy też w zakresie jego organizacji i jego nieobecność z przyczyn losowych może de facto sparaliżować pracę komisji kwalifikacyjnej, co uzasadnia powołanie instytucji jego zastępcy.

Konieczność zmiany ust. 12 powyższego artykułu oraz art. 33⁵ ust. 12 ustawy o radcach prawnych wynika z faktu, iż komisja kwalifikacyjna, której delegacja dotyczy przeprowadza obecnie wyłącznie egzamin wstępny, a nie jak poprzednio także egzamin zawodowy.

Praktyka funkcjonowania komisji wskazuje, iż brak jest przesłanek do utrzymania w mocy art. 75f ust. 6 ustawy – Prawo o adwokaturze i analogicznie brzmiących przepisach pozostałych ustaw. Wykreślenie tego przepisu nie wpłynie na bezstronność członków komisji, a usprawni sposób ich powoływania.

Ponadto w art. 75h ustawy – Prawo o adwokaturze oraz analogicznie brzmiących przepisach pozostałych ustaw wprowadzono ust. 1a oraz ust. 2a, które dotychczas uregulowane były w aktach wykonawczych, a regulują prawa osób przystępujących do egzaminu wstępnego oraz uprawnienia przewodniczącego komisji kwalifikacyjnej.

Zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 75i ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze, art. 33⁹ ust. 1 ustawy o radcach prawnych i art. 71j § 1 - Prawo o notariacie egzamin wstępny polegać ma na rozwiązaniu testu składającego się z zestawu 150 pytań zamiast, jak dotychczas, 250 pytań. Praktyka w przeprowadzaniu egzaminów na aplikacje pokazała, iż wymóg stworzenia zestawu pytań w liczbie 250 powodował, że pytania musiały być nadmiernie szczegółowe, aby wypełnić zestaw. Liczba 150 pytań testowych z pewnością pozwoli w sposób rzetelny przeegzaminować kandydatów. Pozytywny wynik z egzaminu wstępnego otrzymuje kandydat, który uzyskał z testu co najmniej 100 punktów, co stanowi ok. 66,66% prawidłowo udzielonych odpowiedzi. Ponadto w dodanym ust. 1a doprecyzowano pojęcie testu, bowiem w toku procedury odwoławczej stwarzało to wiele problemów interpretacyjnych, a także było przedmiotem orzeczeń sądów administracyjnych.

Wg uregulowań ustawowych (proponowane brzmienie art. 75j ustawy – Prawo o adwokaturze, art. 33¹⁰ ustawy o radcach prawnych i art. 71k - Prawo o notariacie), proponuje się wprowadzenie nowego trybu odwoławczego od uchwały ustalającej wynik egzaminu wstępnego. Zgodnie z nowym trybem (z uwagi na fakt, iż egzamin wstępny jest egzaminem testowym), jeżeli w trakcie ponownego rozpoznania sprawy na skutek złożenia odwołania od wyniku egzaminu, zostanie stwierdzony błąd rachunkowy lub inna oczywista omyłka pisarska zawarta w uchwale komisji kwalifikacyjnej, Minister Sprawiedliwości uchyla uchwałę i przekazuje sprawę komisji kwalifikacyjnej do ponownego rozpoznania. Wprowadzono także wyraźny zapis, iż odwołania od wyniku egzaminu wstępnego Minister Sprawiedliwości rozpoznaje w formie decyzji.

Przepisem porządkującym jest również dodanie w ustawie – Prawo o adwokaturze (art. 76 ust. 1) i ustawie o radcach prawnych (art. 32 ust. 2) terminu rozpoczęcia aplikacji i wyznaczenie tej daty na 1 stycznia. Tym samym wyeliminowane zostaną sytuacje, w których aplikacja rozpoczynałaby się w różnych terminach, nie tylko w poszczególnych radach lub izbach, ale nawet odmiennie dla poszczególnych aplikantów. Ponadto rozwiązanie to porządkuje sytuację aplikantów, którzy mają – zgodnie z przepisami – uprawnienie do złożenia wniosku o wpis na listę aplikantów w ciągu dwóch lat od uzyskania pozytywnego wyniku z egzaminu wstępnego. Jeśli nie zostaną oni skutecznie wpisani na

listę aplikantów przed rozpoczęciem aplikacji, rozpoczynają tę aplikację w roku następnym. Tym samym unika się sytuacji, w której różne osoby będą rozpoczynały aplikację w różnym terminie. Wobec faktu, iż termin egzaminu zawodowego jest jednolity w skali kraju dla danej korporacji i wyznaczany przez Ministra Sprawiedliwości, niezbędne stało się takie uregulowanie terminów rozpoczęcia i zakończenia aplikacji, aby kończyła się ona w jednym terminie w całym kraju.

Wykreślono również przepis dotyczący ogólnej zasady odbywania praktyk w toku aplikacji. Dotychczas, co najmniej 6 miesięcy aplikacji odbywało się w sądzie, prokuraturze, kancelarii notarialnej lub innej instytucji publicznej na podstawie skierowania okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych. Taki zapis rodził wiele wątpliwości natury prawnej i etycznej, m. in. co do zasad dostępu aplikantów do tajemnicy służbowej, nieograniczonego wglądu do akt sądowych, udziału w naradzie składu orzekającego w przypadku protokołowania przez aplikanta w sytuacji jednoczesnego podporządkowania sędziemu – patronowi w czasie praktyki w sądzie oraz patronowi – adwokatowi (radcy prawnemu), etc. Tymczasem celem aplikacji adwokackiej lub radcowskiej jest przygotowanie do wykonywania zawodu adwokata (i analogicznie – radcy prawnego), a zatem wyłącznie właściwą jest praktyka prowadzona przez patrona – adwokata (radcę prawnego), który z perspektywy tego zawodu powinien zapoznać aplikanta z zasadami funkcjonowania sądu, prokuratury czy innej instytucji publicznej. Nie ma uzasadnienia – z punktu widzenia troski o skuteczność aplikacji – praktyka w sądzie lub prokuraturze czy innej instytucji publicznej i wykonywanie czynności, które w przyszłości nigdy nie będą należały do kompetencji adwokata lub radcy prawnego (np. protokołowanie rozpraw, pisanie projektów uzasadnień orzeczeń sądowych, przygotowywanie projektów orzeczeń etc). Także zatem z uwagi na pieczę, jaką korporacje winny sprawować nad właściwym przygotowaniem do wykonywania zawodu, praktyka winna odbywać się wyłącznie pod opieką patrona – adwokata (radcy prawnego) i tylko w ramach tych czynności, do których uprawnieni są adwokaci i radcowie prawni.

W odniesieniu do egzaminów zawodowych: adwokackiego i radcowskiego zawarte w projekcie zmiany czynią zadość wytycznym wskazanym w wyrokach Trybunału Konstytucyjnego, jak również, niezależnie od powyższego proponuje się nową formę egzaminów zawodowych. W związku z wytycznymi Trybunału Konstytucyjnego określono nową konstrukcję zespołu do przygotowania pytań i zadań na egzamin adwokacki lub radcowski. Zespół powoływany jest przez Ministra Sprawiedliwości i składa się w równej liczbie z osób wyznaczonych przez obie strony. Wprowadzono również nowe regulacje dotyczące komisji przeprowadzających egzaminy zawodowe, które mają być tworzone w taki sam sposób. Te elementy konsensusu i parytetu czynnika państwowego i samorządowego niewątpliwie oznaczają zasadniczą poprawę pozycji tego drugiego, w porównaniu z rozwiązaniami wprowadzonymi nowelą z 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw. To nowe rozwiązanie implikuje zarazem obowiązek lojalnego współdziałania w sposób maksymalnie zgodny z interesem publicznym,

dotyczący w tym wypadku rzetelnego przeprowadzania egzaminów adwokackich i radcowskich w sposób i terminach przewidzianych w ustawie.

Zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 77a ustawy – Prawo o adwokaturze oraz art. 36 ustawy o radcach prawnych, zestaw pytań testowych oraz zadania na egzamin zawodowy będzie przygotowywać centralny zespół, którego skład w stosunku do obecnych uregulowań zmieniony został w ten sposób, aby większy wpływ na brzmienie pytań i zadań posiadali przedstawiciele danej korporacji. Podobnie, jak w przypadku komisji egzaminacyjnych, proponuje się zatem skład mieszany, który z jednej strony zapewni wpływ środowiska zawodowego na sporządzenie zestawu pytań testowych oraz zadań, a z drugiej strony zagwarantuje wpływ czynnika państwowego na prawidłowy przebieg egzaminu. Ustalenie jednolitego zestawu pytań testowych oraz jednolitych zadań na egzaminie ujednotoci poziom egzaminu na terenie całego kraju. Nowym rozwiązaniem jest obowiązek publikowania na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w Biuletynie Informacji Publicznej zatwierdzonego przez Ministra Sprawiedliwości wykazu tytułów aktów prawnych, które mogą stanowić podstawę do opracowania, pytań i zadań na egzamin zawodowy – adwokacki i radcowski. Celem tego rozwiązania jest wprowadzenie jasnych i przejrzystych zasad egzaminowania, umożliwiających obiektywną ocenę wiedzy osób egzaminowanych oraz wprowadza dla osób przygotowujących się do tego egzaminu pewność co do zakresu wymagań na egzaminie.

W art. 77b ustawy – Prawo o adwokaturze oraz art. 36¹ ust. 1 ustawy o radcach prawnych został określony katalog osób uprawnionych do przystąpienia do egzaminu adwokackiego i radcowskiego.

Projekt ustawy przewiduje (art. 78 ustawy – Prawo o adwokaturze oraz art. 36¹ ustawy o radcach prawnych), aby egzamin adwokacki i radcowski przeprowadzały komisje egzaminacyjne powołane przez Ministra Sprawiedliwości. Komisje będą mogły zostać powołane na obszarze jednej lub kilku izb adwokackich lub radcowskich. Dzięki takiemu rozwiązaniu, odpadnie potrzeba powoływania komisji egzaminacyjnych dla przeegzaminowania kilku kandydatów – w przypadku małej liczby zdających na terenie danej izby, będzie istniała możliwość powołania wspólnej komisji - dla kilku izb adwokackich lub radcowskich. Komisja egzaminacyjna składać się będzie z 8 członków: czterech adwokatów wskazanych jako egzaminatorów przez Naczelną Radę Adwokacką i czterech przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości wskazanych jako egzaminatorów - w przypadku egzaminu adwokackiego lub z czterech radców prawnych wskazanych jako egzaminatorów przez Krajową Radę Radców Prawnych i czterech przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości wskazanych jako egzaminatorów - w przypadku egzaminu radcowskiego. Taki skład komisji ma zapewnić znaczący wpływ członków korporacji na jego przebieg, przy jednoczesnej obecności przedstawicieli władzy wykonawczej, którzy będą czuwać nad prawidłowym i rzetelnym przebiegiem egzaminu. Kontrola Państwa nad przebiegiem egzaminu jest niezbędna, albowiem członkowie samorządu adwokackiego i radcowskiego mają przywilej reprezentowania osób w sprawach przyznawanych z urzędu. W związku z tym, Państwo jest w równym stopniu, co samorząd adwokacki i radcowski, zainteresowane prawidłowym i

rzetelnym przebiegiem egzaminu. Jednocześnie wprowadzono instytucję zastępcy egzaminatora, która ma na celu usprawnienie przebiegu egzaminu. Na zastępców egzaminatorów wskazywać będzie: Naczelna Rada Adwokacka czterech adwokatów i Minister Sprawiedliwości czterech przedstawicieli - w przypadku egzaminu adwokackiego lub Krajowa Rada Radców Prawnych czterech radców prawnych i Minister Sprawiedliwości czterech przedstawicieli - w przypadku egzaminu radcowskiego. W przypadku konieczności wyłączenia się z prac komisji egzaminacyjnej albo zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej udział w pracach komisji egzaminacyjnej egzaminatora może nastąpić sparaliżowanie pracy komisji egzaminacyjnej. Instytucja zastępcy egzaminatora ma zapobiec takim sytuacjom, ponieważ w przypadku niemożności udziału egzaminatora w pracach komisji egzaminacyjnej przeprowadza jego zastępcę. Ust. 9 reguluje kwestie konieczności wyznaczenia dodatkowego terminu egzaminu, z uwagi na wystąpienie przeszkody uniemożliwiającej jego przeprowadzenie. W ust. 10 przewidziano uprawnienie Ministra Sprawiedliwości do wydania, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej, regulaminu przeprowadzenia egzaminu adwokackiego. Konieczność zmiany ust. 13 powyższego artykułu (i analogicznie brzmiącego przepisu ustawy o radcach prawnych) wynika z faktu, iż komisja egzaminacyjna, której delegacja dotyczy, przeprowadza obecnie wyłącznie egzamin zawodowy.

Art. 78a ustawy – Prawo o adwokaturze oraz art. 36² ustawy o radcach prawnych jest przepisem o charakterze organizacyjnym, mający usprawnić przystępowanie do egzaminu końcowego. W ust. 2 powyższych artykułów oraz w §6 art. 74a ustawy – Prawo o notariacie nałożono obowiązek na okręgowe rady adwokackie, rady okręgowych izb radców prawnych i rady izb notarialnych dostarczania w terminie 7 dni list osób, które zakończyły aplikację do terytorialnie właściwych komisji i Ministrowi Sprawiedliwości, zastąpiono przepisy mówiące, iż właściwe organy samorządu dostarczają te listy w terminie do 31 marca. Określenie w ustawie takiego sztywnego terminu wydaje się niecelowe, a ponadto – wobec wprowadzenia rozpoczęcia aplikacji adwokackiej i radcowskiej z dniem 1 stycznia – niezgodne byłoby z terminem zakończenia aplikacji.

Doprecyzowaniu uległy zasady zwrotu opłat za egzamin końcowy (art. 78b ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze i analogicznie brzmiących przepisach pozostałych ustaw). Kandydatowi przysługuje prawo do zwrotu połowy opłaty w przypadku: pozostawienia zgłoszenia bez rozpoznania, wydania decyzji odmawiającej dopuszczenia do udziału w egzaminie albo złożenia pisemnego oświadczenia kandydata o odstąpieniu od udziału w egzaminie. Kandydat jest więc uprawniony do zwrotu połowy opłaty z uwagi na fakt, iż w momencie złożenia wniosku o przystąpienie do egzaminu, inicjuje on powstanie po stronie komisji wydatków finansowych (np. koszty korespondencji, zakładania akt osobowych, wynajęcia sali, obsługi administracyjnej i biurowej), co uzasadnia poniesienie przez niego wydatku w postaci połowy opłaty.

Celem egzaminu zawodowego jest sprawdzenie przygotowywania prawniczej osoby zdającej do należytego i samodzielnego wykonywania zawodu adwokata albo radcy prawnego. W odróżnieniu od obecnej konstrukcji egzaminu zawodowego, egzamin ten przeprowadzany będzie wyłącznie w formie pisemnej i będzie składał się z pięciu części.

Pierwsza część egzaminu adwokackiego polegać będzie na rozwiązaniu testu składającego się z zestawu 100 pytań zawierających po trzy propozycje odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawidłowa. Pozostałe zaś części będą polegały na rozwiązaniu zadań z zakresu prawa karnego, prawa cywilnego, prawa gospodarczego oraz prawa administracyjnego, które to zadania będą oceniane za pomocą ocen: celująca – która odpowiada matematycznie (na potrzeby wyliczenia średniej oceny) 6 pkt, bardzo dobra – która odpowiada matematycznie 5 pkt, dobra – która odpowiada matematycznie 4 pkt, dostateczna – która odpowiada matematycznie 3 pkt (oceny pozytywne) oraz niedostateczna – która odpowiada matematycznie 2 pkt (ocena negatywna). Proponowane rozwiązanie z jednej strony pozwala na stopniowanie ocen kandydatów, którzy zaprezentowali ponadprzeciętną wiedzę na egzaminie, a z drugiej jasno określa, która z ocen jest podstawą do zaliczenia egzaminu. Wynik pozytywny z egzaminu otrzymuje zdający, który uzyskał co najmniej 60 punktów z testu i z każdej z pozostałych części egzaminu ocenę pozytywną. Celem takiej konstrukcji egzaminu zawodowego jest wprowadzenie przejrzystych zasad zdawania tego egzaminu, usprawnienie jego przebiegu, jak również umożliwienie dokonania weryfikacji jego wyników.

Nowym rozwiązaniem jest utworzenie komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości, której zadaniem będzie rozpatrywanie odwołań od wyników egzaminu adwokackiego lub radcowskiego. Powołanie takiego organu zapewni rzetelne i bezstronne rozpoznanie odwołań od wyników egzaminów zawodowych. Przepisy wprowadzają także możliwość złożenia skargi do sądu administracyjnego od uchwał tej komisji.

Jednocześnie w ustawie o radcach prawnych dokonano zmiany art. 21 ust. 1. Stosowanie tego artykułu w powiązaniu z art. 35¹ ustawy o radcach prawnych budziło wątpliwości interpretacyjne co do zakresu zastępowania radcy prawnego przez aplikanta radcowskiego i było przedmiotem orzeczeń Sądu Najwyższego. Przywrócenie zatem poprzedniego brzmienia art. 21 ust. 1 ustawy o radcach prawnych wątpliwości te usunie.

Zmiana art. 76 § 2 ustawy – Prawo o notariacie porządkuje sytuację osób, które ubiegają się o asesurę. Dotychczasowe przepisy stanowiły, iż asesorem może być jedynie osoba, która ukończyła aplikację. Taka regulacja wykluczała faktycznie osoby, które zdały egzamin notarialny bez odbywania aplikacji – co stawiało pod znakiem zapytania celowość wprowadzenia tego rozwiązania. Obecnie więc wprowadzono zasadę, iż o asesurę może się ubiegać każdy, kto zdał egzamin notarialny (a zatem również osoby, które zostały dopuszczone do egzaminu notarialnego na mocy odrębnych przepisów i zdały ten egzamin z wynikiem pozytywnym).

Wprowadzona w art. 78 w pkt 1 lit. e ustawy – Prawo o notariacie ma na celu uporządkowanie katalogu kar dyscyplinarnych dotyczących aplikantów notarialnych, z uwagi na brak unormowań w tym zakresie w dotychczasowych przepisach.

Ponadto, zaproponowana zmiana art. 12 ust. 2 ustawy - Prawo o notariacie jest wynikiem ujednoczenia przepisu w stosunku do regulacji ustawy – Prawo o adwokaturze i ustawy o radcach prawnych odnośnie wymogów dotyczących osób uprawnionych do przystąpienia do egzaminu notarialnego bez obowiązku odbycia aplikacji notarialnej.

Natomiast zmiana w art. 95n ustawy – Prawo o adwokaturze ogranicza się do tego, iż w miejsce wyrazu „rozdziale” proponuje się użycie wyrazu „dziale”; zmiana nie ma charakteru merytorycznego i uzasadniona jest koniecznością dostosowania przepisu do systematyki ogólnej nowelizowanej ustawy.

Przepisy przejściowe

Zaproponowane przepisy przejściowe odnoszą się do odpłatności aplikacji adwokackiej i notarialnej. Aplikanci adwokaccy i notarialni, którzy rozpoczęli aplikację przed wejściem w życie ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, odbywali aplikację bezpłatną. Wprowadzenie odpłatności aplikacji nie powinno ich zatem dotyczyć, zgodnie z zasadą ochrony praw nabytych. Jednocześnie uregulowano obowiązek zwrotu opłat rocznych za powyższe aplikacje, które zostały pobrane na podstawie art. 76b ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze oraz art. 72 § 1 ustawy Prawo o notariacie.

Dodanie art. 9 i 10 stanowi odpowiedź na sygnały, które docierały do Ministerstwa Sprawiedliwości, związane z problemem długotrwałego oczekiwania na egzamin adwokacki, radcowski i notarialny, przez aplikantów, którzy egzamin wstępny zdali w dniu 10 grudnia 2005 r. Z informacji Departamentu Nadzoru nad Aplikacjami Prawniczymi wynika, iż termin zakończenia aplikacji przez tych aplikantów jest bardzo różny (od września 2008 r. do maja 2010 r.), a zatem przy zasadzie, iż egzamin zawodowy odbywa się raz w roku, wiele osób po zakończeniu aplikacji zmuszonych będzie do długotrwałego oczekiwania na egzamin, zaś ich status prawny byłby nieuregulowany, co sprzeczne jest z ideą otwierania zawodów prawniczych. Wprowadzenie proponowanej redakcji art. 9 i 10 daje uprawnienie Ministrowi Sprawiedliwości do wyznaczenia dodatkowego terminu egzaminu, w zależności od terminów zakończenia aplikacji w poszczególnych okręgowych radach adwokackich, okręgowych izbach radców prawnych i izbach notarialnych.

Ocena skutków regulacji

Projekt ustawy oddziałuje na organy samorządu adwokackiego, radców prawnych i notarialnego, Ministra Sprawiedliwości oraz na osoby przystępujące do egzaminu wstępnego na aplikację adwokacką, radcowską i notarialną oraz do egzaminu zawodowego adwokackiego, radcowskiego i notarialnego, a także osoby, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski oraz doktorów nauk prawnych.

W ramach konsultacji społecznych projekt został przekazany: Krajowej Radzie Radców Prawnych, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Notarialnej, Stowarzyszeniu Notariuszy RP, Stowarzyszeniu Doradców Prawnych, Stowarzyszeniu FairPlay, Krajowej Radzie Sądownictwa oraz wszystkim prezesom sądów apelacyjnych i prokuratorom

apelacyjnym. W trakcie konsultacji społecznych uwagi zgłosili: Krajowa Rada Radców Prawnych, Naczelna Rada Adwokacka, Krajowa Rada Notarialna, prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach, prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie, prezes Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, prokuratorzy z okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie, Stowarzyszenie FairPlay oraz Krajowa Rada Sądownictwa.

Krajowa Rada Radców Prawnych zgłosiła uwagi do projektu w piśmie z dnia 21 lutego 2007 r. W pierwszej części swojego stanowiska odnośnie projektu ustawy Krajowa Rada Radców Prawnych przedstawiła uwagi ogólne, zarzucając jednocześnie, iż w projekcie nie zrealizowano wytycznych wynikających z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 kwietnia 2006 r. (sygn. akt. K 6/06) oraz 8 listopada 2006 r. (sygn. akt. K 30/06). W związku z powyższym zdaniem Krajowej Rady Radców Prawnych przedmiotowy projekt ustawy nie powinien być przedmiotem dalszych prac legislacyjnych, ale jednocześnie Krajowa Rada Radców Prawnych przedstawiła szczegółowe uwagi dotyczące projektu, które stanowiły załącznik do przedstawionego wyżej stanowiska.

Należy stwierdzić, iż nie zasługują na uwzględnienie uwagi odnoszące się do treści projektowanego art. 25 ust. 1 i ust. 2 ustawy o radcach prawnych. W ocenie Krajowej Rady Radców Prawnych przewidziane w projekcie możliwości uzyskania wpisu na listę radców prawnych, zarówno bez odbycia aplikacji i złożenia egzaminu radcowskiego, jak i bez odbycia aplikacji, ale po egzaminie radcowskim, nie uwzględniają ocen zawartych w uzasadnieniach wskazanych wyroków Trybunału Konstytucyjnego.

W trakcie prac nad ustawą szczególnej analizie poddano różnice w przygotowaniu zawodowym wynikającym z programu aplikacji sądowej, prokuratorskiej i notarialnej. Według stanu prawnego sprzed wejścia w życie noweli ustawy o radcach prawnych z dnia 30 czerwca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 163, poz. 1361) osoby, które przez okres co najmniej trzech lat zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora albo wykonywały zawód adwokata lub notariusza były uprawnione do uzyskania wpisu na listę radców prawnych bez odbywania aplikacji radcowskiej i zaliczenia egzaminu radcowskiego. To rozwiązanie było akceptowane i nie budziło wątpliwości pomimo, iż wymagany trzyletni okres nie był uzasadniony. Bez względu na długość praktyki sędziowskiej, prokuratorskiej, notarialnej czy też adwokackiej osoba ubiegająca się o wpis nie będzie miała możliwości zdobycia praktyki w wykonywaniu zawodu radcy prawnego. Co najwyżej zdobędzie większą praktykę w dotychczas wykonywanym zawodzie. W związku z tym projektodawca podtrzymuje założenie, zgodnie z którym przyjęty wcześniej wymagany trzyletni okres nie miał uzasadnienia i stanowił jedynie sztuczną barierę przy zmianie zawodu (z wyjątkiem radców Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, co do których zachowano 3-letni termin). Celem proponowanych w projekcie rozwiązań jest umożliwienie jak najszerszej grupie osób, które legitymują się doświadczeniem zawodowym, dostępu do zawodu adwokata lub radcy prawnego. Należy również podkreślić, iż wskazane w projekcie okresy praktyk uzasadniające możliwość wpisu bez odbycia aplikacji radcowskiej i egzaminu radcowskiego są odpowiednie i nie będą stwarzać niebezpieczeństwa nienależytego wykonywania zawodu.

Także uwaga dotycząca art. 25 ust.1 pkt 7 i 8 w zakresie wpisu na listę radców prawnych doktorów nauk prawnych z odpowiednim stażem zawodowym nie została uwzględniona, z uwagi na fakt, iż umożliwienie wpisu na listę radców prawnych bez wymogu odbycia aplikacji i złożenia egzaminu radcowskiego doktorów nauk prawnych uzasadnione jest wysokim poziomem wiedzy w zakresie nauk prawnych, która zweryfikowana została w czasie egzaminu państwowego (doktorskiego). Podkreślić należy, iż nadanie stopnia doktora nauk prawnych poprzedza obrona rozprawy doktorskiej, która potwierdza zarówno wiedzę teoretyczną kandydata w zakresie nauk prawnych, jak również umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Natomiast kryterium odbycia praktyki spełnia wykonywanie w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o której mowa w art. 4a ustawy z dnia 26 lipca 1982 r. – Prawo o adwokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o której mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego (na podstawie umów cywilnoprawnych lub zatrudnienia w kancelarii), jak również zatrudnienie w charakterze referendarza sądowego lub asystenta sędziego przez szczegółowo wskazane w ustawie okresy.

Nieuzasadnione jest kwestionowanie przez Krajową Radę Radców Prawnych daty 1 stycznia 1991 r. dla oceny wagi zdanego egzaminu sędziowskiego/prokuratorowskiego. Data ta wynika z wprowadzenia porównywalnego do dzisiejszego zakresu egzaminu sędziowskiego oraz prokuratorowskiego, które od tego okresu przeprowadzane były przez sądy i prokuratury apelacyjne (w miejsce sądów na szczeblu wojewódzkim), co bardzo poważnie wpłynęło na poziom trudności tych egzaminów. Należy wskazać, iż Krajowa Rada Radców Prawnych nie wskazała innej daty, która by zdaniem Krajowej Rady Radców Prawnych dawała gwarancję znajomości podstawowych rozwiązań systemowych prawa w dniu wpisu na listę radców.

Nieuwzględniono uwagi dotyczącej braku uregulowań w kwestii wpisu na listę radców prawnych osób, które zdały egzamin adwokacki lub notarialny, ale zawodu adwokata lub notariusza nie wykonywały. Mając na uwadze wytyczne zawarte w wyrokach Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 kwietnia 2006 r. oraz 8 listopada 2006 r., z uwagi na brak doświadczenia zawodowego, osoby te mają jedynie uprawnienie do przystąpienia do egzaminu radcowskiego bez obowiązku odbycia aplikacji.

Nie zasługuje na uwzględnienie uwaga dotycząca możliwości przystąpienia do egzaminu radcowskiego osób zatrudnionych na stanowisku referendarza sądowego, asystenta sędziego lub asystenta prokuratora (art. 25 ust. 2 pkt 2) jako sprzeczna z poglądem Trybunału Konstytucyjnego, który w wyroku z dnia 8 listopada 2006 r. (sygn. akt K 30/06) stwierdził, iż: „Możliwość przystąpienia przez tak przygotowane osoby do egzaminu radcowskiego, dodatkowo ograniczona warunkiem 5-letniej pracy na stanowisku referendarza w okresie 8 lat bezpośrednio poprzedzających przystąpienie do egzaminu radcowskiego nie narusza standardu konstytucyjnego wynikającego z art. 17 ust. 1 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny przypomina w swym stanowisku, że możliwy jest (także w świetle zasady wolności wyboru i wykonywania zawodu, ustanowionej w art. 65

ust. 1 Konstytucji) przepływ z jednego do innego zawodu prawniczego, ograniczony wskazanymi wcześniej warunkami. Warunki te zostały spełnione przez kwestionowany przepis, tym bardziej, że dotyczy on przystąpienia do egzaminu zawodowego, a nie możliwości ubiegania się o wpis na listę radców prawnych.”

Ponadto, nie można się zgodzić z uwagą dotyczącą dopuszczenia do egzaminu radcowskiego osób, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski lub notarialny bez wykazania się przez nie jakąkolwiek praktyką prawniczą oraz określenia daty zdanego egzaminu, gdyż ustalenie uprawnienia do zdawania egzaminów adwokackich i radcowskich dla tej kategorii osób jest uzasadnione odbywaniem aplikacji sądowej, prokuratorskiej lub notarialnej i zdaniem odpowiednich egzaminów, co przesądza o posiadaniu przez te osoby praktyki (odpowiadającej okresowi aplikacji) i wiedzy (co potwierdził zdany egzamin sędziowski, prokuratorski lub notarialny).

Częściowo uwzględniono uwagę dotyczącą wydłużenia terminów wskazanych z art. 31¹ na 30 dni i przyjęto jednolity termin 14 dni na przesłanie do Ministra Sprawiedliwości uchwał dotyczących m. in. wpisu na listę radców prawnych lub aplikantów radcowskich, co jest uzasadnione w przypadku złożenia przez Ministra Sprawiedliwości sprzeciwu od uchwały rady okręgowej izby radców prawnych. Także uwaga dotycząca braku określenia treści ślubowania składanego przez aplikantów jest niezrozumiała i nie została uwzględniona, tym bardziej, iż Krajowa Rada Radców Prawnych nie zaproponowała w zamian żadnego, nowego brzmienia ślubowania.

Ponadto uwaga dotycząca rozpoczęcia aplikacji w dniu 15 października nie została uwzględniona, gdyż wprowadzona zmiana rozpoczęcia aplikacji na dzień 1 stycznia (a nie jak dotychczas w październiku) wynika ze zmiany terminów egzaminów wstępnych na aplikacje korporacyjne i przesunięcie ich na jesień (wrzesień). Zmiana ta spowodowana jest uwzględnieniem bardzo licznych postulatów studentów prawa oraz apelu Dziekanów i Prodziekanów Wydziałów Prawa Uniwersytetów Polskich wystosowanego do Ministra Sprawiedliwości w dniu 23 kwietnia 2007 r., w którym apelujący zwrócili się o wyznaczenie daty egzaminów na aplikacje w takim terminie, aby do powyższych egzaminów mogli przystępować również absolwenci kończący studia w roku akademickim, w którym odbywa się egzamin wstępny na aplikacje.

Nie uwzględniono uwagi dotyczącej wydłużenia terminów z art. 33 ust. 6 i 8 na 30 dni, ponieważ powyższa zmiana miała na celu usprawnienie i skrócenie procedury wpisu na listę aplikantów radcowskich oraz uwagi dotyczącej liczby punktów niezbędnych do zaliczenia z wynikiem pozytywnym egzaminu wstępnego, gdyż limit 100 poprawnych odpowiedzi (czyli 66% punktów możliwych do uzyskania) jest wystarczający do oceny wiedzy kandydata za wystarczającą.

Ponadto, Krajowa Rada Radców Prawnych zaopiniowała negatywnie rezygnację z objęcia egzaminem wstępnym kodeksu etyki zawodowej. Uwaga ta nie została uwzględniona, gdyż znajomość zasad etyki zawodowej powinna być przedmiotem szkolenia na aplikacji, a nie wyznacznikiem zaliczenia egzaminu wstępnego, zwłaszcza, iż taki przedmiot nie jest objęty programem wyższych studiów prawniczych.

Nie uwzględniono również uwagi dotyczącej określenia ram czasowych terminu egzaminu wstępnego, gdyż regulacja stałaby w sprzeczności z terminem rozpoczęcia aplikacji radcowskiej, co jednocześnie powodowałoby zbyt długie (prawie półroczne) oczekiwanie aplikantów na rozpoczęcie aplikacji.

Oдноśnie uwagi dotyczącej zapewnienia udziału samorządu radcowskiego w postępowaniu odwoławczym od wyniku egzaminu wstępnego, należy wskazać, iż uwaga ta nie została uwzględniona, gdyż Trybunał Konstytucyjny stwierdził zgodność z Konstytucją przepisów, regulujących przeprowadzanie naboru na powyższe aplikacje w drodze państwowego egzaminu, którego organizacja (w tym również postępowanie odwoławcze) pozostaje w kompetencji Ministra Sprawiedliwości.

Z uwag zgłoszonych do projektowanych przepisów o egzaminie radcowskim nie uwzględniono żadnej. Nie jest zasadne stanowisko Krajowej Rady Radców Prawnych, jakoby opracowane zasady przeprowadzania egzaminu zawodowego nie wypełniały art. 17 ust. 1 Konstytucji. Zgodnie z projektem, egzamin radcowski odbywać się będzie przy znacznym zwiększeniu wpływu korporacji. Zarówno zespół do przygotowywania zestawów pytań testowych oraz zadań, jak i komisja egzaminacyjna składałaby się w połowie z przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości i w połowie z przedstawicieli samorządu zawodowego. Akty wykonawcze, szczegółowo regulujące zasady odbywania egzaminu radcowskiego wydawane będą po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych. W związku z tym można przyjąć, iż samorząd posiada znaczący wpływ na zasady przeprowadzania egzaminu zawodowego – wpływ, który pozwoli przeprowadzić egzamin w kształcie dostosowanym do specyfiki wykonywania zawodu radcy prawnego. Należy również wskazać, iż rozporządzenia wykonawcze do ustawy o radcach prawnych nie mogą być wydawane w porozumieniu Krajową Radą Radców Prawnych, a jedynie po zasięgnięciu jej opinii, bowiem Krajowa Rada Radców Prawnych nie ma legitymacji do wydawania tej rangi aktów prawnych.

W związku z uwagami Krajowej Rady Radców Prawnych do art. 36¹ projektu ustawy, zrezygnowano z regulacji dotyczących ustalenia regulaminu przeprowadzania egzaminu radcowskiego. Analogiczną zmianę wprowadzono w ustawie - Prawo o adwokaturze. Sposób przeprowadzania egzaminu zawodowego regulować będzie rozporządzenie wydane na podstawie art. 78 ust. 14 oraz art. 36¹ ust. 13 projektu ustawy.

Ponadto, nie uwzględniono uwagi Krajowej Rady Radców Prawnych oдноśnie wprowadzenia w ramach egzaminu radcowskiego części ustnej, gdyż celem wprowadzenia tylko formy pisemnej egzaminu zawodowego jest przejrzystość zasad zdawania tego egzaminu, usprawnienie jego przebiegu, jak również umożliwienie dokonania weryfikacji jego wyników w postępowaniu odwoławczym. Należy wskazać, iż pisemny egzamin radcowski został bardzo rozbudowany, co pozwoli na sprawdzenie przygotowania do zawodu radcy prawnego.

Również nie uwzględniono uwagi dotyczącej rozszerzenia piątej części egzaminu radcowskiego z zakresu prawa administracyjnego o konstruowanie projektów aktów prawnych, gdyż przygotowywanie i opracowywanie projektów aktów prawnych należy przede

wszystkim do legislatorów, którzy w tej materii są przygotowywani w toku aplikacji legislacyjnej. Celem aplikacji radcowskiej jest przygotowanie do zawodu radcy prawnego, a nie do zawodu legislatora.

W wyniku uwagi do art. 36² ust. 2 projektu ustawy zmieniona została redakcja powyższego artykułu oraz art. 78a ust. 2.

Także uwaga dotycząca komisji II stopnia (odwoławczej) nie została uwzględniona z przyczyn wskazanych wyżej, odnośnie komisji egzaminacyjnej przy egzaminie zawodowym.

Należy również wskazać, iż uwaga dotycząca art. 36⁹ projektu ustawy jest niezrozumiała i nie została uwzględniona, bowiem przepis ten nie dotyczy egzaminu poprawkowego, gdyż w razie uzyskania negatywnego wyniku z egzaminu radcowskiego, zdający może przystępować do kolejnych egzaminów radcowskich, które zdaje w całości. Zatem jest to kolejny egzamin radcowski, a nie poprawkowy, przy czym celowo nie określono okresu, w którym egzamin ten ma być zdany. Z powyższego względu nie ma potrzeby regulowania statusu osób, które po zakończeniu aplikacji przystąpiły do egzaminu radcowskiego i go nie zdały, bowiem osoby takie tracą status aplikanta.

Niezrozumiała jest też uwaga dotycząca art. 60 pkt 13, gdyż taka redakcja przepisu powinna czynić zadość wskazówkom Trybunału Konstytucyjnego i zarazem zapewnić organom samorządu radcowskiego wpływ na ustalanie zasad składania egzaminu zawodowego.

Nie uwzględniono również ostatniej uwagi Krajowej Rady Radców Prawnych dotyczącej nowelizacji art. 12 § 1 pkt 3 ustawy – Prawo o notariacie, gdyż materia obejmująca ten przepis nie jest przedmiotem nowelizacji.

Ogólne uwagi do projektu zgłosiła także Naczelna Rada Adwokacka, zarzucając - podobnie jak Krajowa Rada Radców Prawnych - iż w projekcie nie zrealizowano wytycznych wynikających z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 kwietnia 2006 r. (sygn. akt. K 6/06) oraz 8 listopada 2006 r. (sygn. akt. K 30/06). Większość zgłoszonych uwag przez Naczelną Radę Adwokacką pokrywa się z uwagami zgłoszonymi przez Krajową Radę Radców Prawnych. Uwagi te nie zostały uwzględnione z przyczyn szczegółowo opisanych przy uwagach zgłoszonych przez Krajową Radę Radców Prawnych.

Niezrozumiała jest uwaga dotycząca nieprecyzyjności zapisu: „czynności związanych bezpośrednio ze świadczeniem pomocy prawnej”, gdyż pojęcie „świadczenie pomocy prawnej” zostało zdefiniowane w ustawie - Prawo o adwokaturze.

Również uwaga dotycząca łączenia komisji egzaminacyjnych dla wszystkich zawodów jest niezrozumiała, bowiem z projektu wynika wprost, iż komisje egzaminacyjne są odrębne dla poszczególnych korporacji.

Niezrozumiała jest ponadto uwaga dotycząca przedłużenia okresu przejściowego, który pozwala na zdawanie egzaminów zawodowych aplikantów, którzy rozpoczęli aplikację przed wejściem w życie ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. na dotychczasowych (samorządowych) zasadach, gdyż z treści art. 5 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy o zmianie ustawy - Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 163, poz. 1361 z późn. zm.) wynika, iż tylko aplikanci adwokaccy, radcowscy i notarialni wpisani

na listę aplikantów przed datą wejścia w życie ustawy, przystępują do egzaminu zawodowego na dotychczasowych zasadach. Ponadto należy wskazać, iż nie nowelizuje się przepisów przejściowych.

Krajowa Rada Notarialna również zgłosiła do projektu uwagi ogólne, zarzucając także, iż w projekcie nie zrealizowano wytycznych wynikających z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 kwietnia 2006 r. oraz 8 listopada 2006 r. Wskazała także, iż przywołane wyroki dotyczą co prawda nowelizacji ustawy w zakresie zaskarżonym przez Naczelną Radę Adwokacką i Krajową Radę Radców Prawnych, a zatem w części dotyczącej zawodów adwokata i radcy prawnego, ale wobec jednorodności uregulowań tych samych kwestii, można je rozciągnąć także w stosunku do ustawy – Prawo o notariacie.

Ponadto uwzględniono uwagę redakcyjną dotyczącą art. 10 odnośnie zmiany nazwy egzaminu na aplikację notarialną.

Spśród uwag zgłoszonych przez prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach uwzględniono uwagę dotyczącą praktyki zawodowej w kancelariach, która będzie mogła być wykonywana w okresie aplikacji.

Nie została uwzględniona uwaga dotycząca poszerzenia w art. 66 ust. 1 pkt 6 ustawy - Prawo o adwokaturze oraz art. 25 ust. 1 pkt 6 ustawy o radcach prawnych stażu zawodowego o stanowisko asesora komorniczego, z uwagi na odmienny charakter czynności wykonywanych w ramach asesury komorniczej.

Nieuwzględniono uwagi dotyczącej propozycji zmiany ust. 4 w art. 75c projektu ustawy, ponieważ złożenie zaświadczenia, o którym mowa w ust. 2a nie stanowi braku formalnego zgłoszenia. Jednakże zmieniono przepis ust. 5, w którym wskazano sytuacje kiedy zgłoszenie pozostawia się bez rozpoznania. Analogiczne zmiany wprowadzono w pozostałych ustawach.

Natomiast nie uwzględniono uwagi dotyczącej określenia wymogu niekaralności jako przesłanki niezbędnej przy wpisie na listę adwokatów radców prawnych. Powyższa uwaga jest niezrozumiała, gdyż w ramach badania przesłanki nieskazitelnego charakteru oraz rękojmi prawidłowego wykonywania zawodu adwokata czy radcy prawnego pod uwagę brana jest przesłanka niekaralności.

Uwagi do projektu ustawy ponadto zgłosił prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Nieuwzględniono uwagi dotyczącej wprowadzenia ustnej części egzaminu adwokackiego i radcowskiego z przyczyn wskazanych przy uwagach Krajowej Rady Radców Prawnych oraz zrezygnowano z nowelizacji art. 21 ustawy o radcach prawnych.

Ze względu na zmianę art. 66 ust. 1 oraz 25 ust. 1 uwzględniono uwagę dotyczącą niesłusznego różnicowania stażu pracy w zależności od rodzaju wykonywanych czynności.

Uwaga dotycząca art. 75 ust. 3 jest niezrozumiała i nie można się do niej odnieść, gdyż z powyższego przepisu nie wynika możliwość wcześniejszego rozpoczęcia aplikacji niż 1 stycznia.

Nie uwzględniono uwagi dotyczącej liczby punktów niezbędnych do zaliczenia z wynikiem pozytywnym egzaminu wstępnego oraz terminu rozpoczęcia aplikacji z przyczyn wskazanych przy uwagach Krajowej Rady Radców Prawnych.

Niezrozumiała jest uwaga odnośnie określenia w ustawie czasu trwania egzaminu adwokackiego, gdyż w art. 78 ust. 13 określono delegację dla Ministra Sprawiedliwości do wydania po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej rozporządzenia, które m. in. określi czas trwania poszczególnych części egzaminu adwokackiego.

Ponadto, nie uwzględniono uwagi dotyczącej ustalenia okresu zajmowania stanowisk sędziego, prokuratora i wykonujących zawód radcy prawnego lub notariusza z przyczyn opisanych przy uwagach Krajowej Rady Radców Prawnych.

Nie uwzględniono uwagi dotyczącej egzaminatorów i zastępców egzaminatorów przeprowadzających egzaminy zawodowe, gdyż nie znajduje uzasadnienia, aby egzaminatorami wskazanymi przez Ministra Sprawiedliwości byli wyłącznie sędziowie.

Z uwag zgłoszonych przez prokuratorów z okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie uwzględniono uwagę dotyczącą art. 67 ustawy – Prawo o adwokaturze, który w przedmiotowym projekcie ustawy został uchylony. Ponadto, nieuwzględniono z przyczyn wskazanych przy uwagach Krajowej Rady Radców Prawnych uwagi dotyczącej określenia stażu pracy wymaganego do wpisu na listę adwokatów osób, które zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora, radcy prawnego lub notariusza.

Spośród uwag zgłoszonych do projektu ustawy przez Stowarzyszenie „FairPlay” większość uwag nie została uwzględniona. Uwaga dotycząca art. 66 ust. 1 pkt 4-7 ustawy - Prawo o adwokaturze oraz ust. 2 pkt 3 i 4 oraz art. 25 ust. 1 pkt 4-7 oraz ust. 2 pkt 3 i 4 ustawy o radcach prawnych w zakresie zniesienia doświadczenia zawodowego w stosunku do osób, które zdały egzamin sędziowski jest sprzeczna z orzeczeniami Trybunału Konstytucyjnego. Trybunał orzekł bowiem wyraźnie, iż przepływ między zawodami prawniczymi nie może następować automatycznie. Dostęp do zawodu adwokata (radcy prawnego) bez praktycznego doświadczenia prawniczego stwarza, w opinii Trybunału Konstytucyjnego, niebezpieczeństwo nienależytego wykonywania zawodu.

Również uwaga dotycząca odmiennego uregulowania zasad przechodzenia do zawodu adwokata (radcy prawnego) przez osoby, które zdały egzamin prokuratorski lub notarialny jest nieuzasadniona. W stosunku do osób, które zdały egzamin prokuratorski należy wskazać, iż uzyskują uprawnienie do wpisu na listę adwokatów lub radców prawnych bez wymogu odbycia aplikacji i złożenia egzaminu zawodowego po spełnieniu łącznie dwóch przesłanek: zdany egzamin prokuratorski oraz odpowiednie określone w projekcie doświadczenie zawodowe, co czyni zadość wytycznym wskazanym w wyrokach Trybunału Konstytucyjnego. Odnośnie zaś osób, które zdały egzamin notarialny należy podkreślić, iż osoby te posiadają uprawnienie do przystąpienia do egzaminu adwokackiego lub radcowskiego, zatem uwaga Stowarzyszenia „FairPlay” w tym zakresie jest niezrozumiała, bowiem osoby takie nie mają uprawnienia do wpisu na listę adwokatów lub radców prawnych bez wymogu odbycia aplikacji i złożenia egzaminu zawodowego.

Nie uwzględniono ponadto możliwości „zaliczenia” doświadczenia zawodowego zdobytego w innych podmiotach niż wskazane w projekcie, ponieważ przyjęte rozwiązanie w projekcie ustawy odnośnie katalogu osób uprawnionych do wpisu na listę adwokatów lub radców prawnych bez odbycia aplikacji i złożenia egzaminu zawodowego oraz katalogu osób

uprawnionych do zdawania egzaminu zawodowego miało na celu dopuszczenie do wpisu na listę adwokatów lub radców prawnych lub do egzaminu zawodowego jedynie osób, które wykonują czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata czy radcę prawnego lub są zatrudnione w organach wymiaru sprawiedliwości.

Niezrozumiała jest uwaga dotycząca nieprecyzyjności zapisu: „czynności związanych bezpośrednio ze świadczeniem pomocy prawnej”, gdyż pojęcie „świadczenie pomocy prawnej” zostało zdefiniowane w ustawie - Prawo o adwokaturze.

W wyniku zmiany brzmienia art. 66 ust. 1 oraz art. 25 ust. 1 poprzez ujednoczenie wymogów dotyczących stażu zawodowego w stosunku do osób, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. oraz doktorów nauk prawnych przy wpisie na listę adwokatów i radców prawnych nie uwzględniono uwagi dotyczącej art. 66 ust. 1 pkt 4 oraz art. 25 ust. 1 pkt 4. Nowa regulacja pozwala na uzyskanie wpisu na listę adwokata lub radcy prawnego osobom, które okres praktyki zawodowej odbywały na różnych stanowiskach (ale łącznie 3 lata) tj. asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, etatowego aplikanta sądowego, etatowego aplikanta prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora czy wykonując pracę w kancelarii prawnej.

Uwzględniono uwagę dotyczącą art. 68 ust. 3 pkt 3 oraz art. 24 ust. 2 pkt 3 poprzez poszerzenie katalogu dokumentów koniecznych do złożenia przy wniosku o wpis na listę adwokatów lub radców prawnych o „zaświadczenie” od pracodawcy.

Nie uwzględniono uwagi dotyczącej zniesienia wymogu przedkładania umowy o pracę lub innych dokumentów przy wpisie na listę adwokatów lub radców prawnych, gdyż powyższy wymóg nie narusza ochrony danych osobowych pracownika czy osób świadczących usługi, natomiast pozwoli należycie ocenić spełnienie przez kandydatów przesłanek do wpisu na listę adwokatów lub radców prawnych. Ponadto obowiązek przedkładania potwierdzenia złożenia deklaracji podatkowych ma na celu uniknięcia pozorności zatrudnienia.

Uwagi zgłoszone przez Krajową Radę Sądownictwa zostały częściowo uwzględnione. Odnośnie uwagi dotyczącej art. 66 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy – Prawo o adwokaturze oraz art. 25 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy o radcach prawnych należy wskazać, iż przepisy powyższe zostały zmienione poprzez ujednoczenie wymogów dotyczących stażu zawodowego w stosunku do osób, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. oraz doktorów nauk prawnych przy wpisie na listę adwokatów i radców prawnych, co szczegółowo zostało wyjaśnione przy uwagach Stowarzyszenia „FairPlay”.

Nie uwzględniono uwagi dotyczącej wprowadzenia zastępstwa dla osób po zdanych egzaminie sędziowskim, ponieważ instytucja ta dotyczy wyłącznie aplikantów adwokackich i radcowskich.

Nie została uwzględniona również uwaga dotycząca odbywania przez aplikantów adwokackich i radcowskich praktyk w sądach, prokuraturach i kancelarii notarialnej, gdyż celowym działaniem ustawodawcy było zmienienie zasad odbywania aplikacji, co zostało

szczegółowo wyjaśnione w uzasadnieniu. Natomiast uwzględniona została uwaga dotycząca nowelizacji art. 32 ust. 3 ustawy o radcach prawnych.

Regulacja ustawy będzie miała wpływ na budżet państwa. Łączne wydatki na wynagrodzenie egzaminatorów przeprowadzających zawodowe egzaminy adwokackie i radcowskie szacowane są na 143 960 zł. Łączna wysokość wydatków na wynagrodzenia dla członków zespołu przygotowujących pytania na egzaminy wstępne szacowana jest na 98 000 zł. Łączna wysokość wydatków na wynagrodzenia dla członków zespołu przygotowujących pytania i zadania na egzaminy zawodowe szacowana jest na 161 000 zł. Ponadto, zmniejszenie liczby pytań z 250 do 150 na egzaminie konkursowym na każdą z aplikacji przyczyni się do zmniejszenia wydatków z tytułu powielania i przekazywania testów, jednak nie jest możliwe określenie wysokości ewentualnego zmniejszenia wyżej wymienionych wydatków, gdyż nie jest możliwa do przewidzenia liczba osób, która do egzaminu przystąpią. Należy również wskazać, iż zgodnie z treścią projektowanego art. 1 pkt 8 i 18, art. 2 pkt 9 i 20 oraz art. 3 pkt 7 i 16, iż kandydat (zdający) uiszcza opłatę za egzamin wstępny oraz zawodowy, która stanowi dochód budżetu państwa. Jednocześnie w przypadku pozostawienia zgłoszenia bez rozpoznania, wydania decyzji odmawiającej dopuszczenia do udziału w egzaminie wstępnym lub zawodowym albo rezygnacji kandydata (zdającego) z udziału w egzaminie, zgłoszonej przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej nie później niż 14 dni przed terminem egzaminu, na pisemny wniosek kandydata (zdającego) połowa uiszczonej opłaty podlega zwrotowi. W związku z powyższym można szacować, iż dochody budżetu państwa mogą ulec zwiększeniu o 37 206 zł, albowiem według obecnej regulacji opłata podlega zwrotowi w całości.

W stosunku do wydatków związanych z egzaminami zawodowymi w 2006 r., wydatki w latach 2008 – 2010 z tego tytułu ulegną istotnemu zmniejszeniu, bowiem w roku 2006 egzamin przeprowadziło 43 (na 54 powołane) komisji, natomiast do roku 2010 egzamin przeprowadzi tylko 10 komisji. Niewielki wzrost kosztów przeprowadzenia egzaminu nastąpi w związku ze zwiększeniem liczby członków komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej egzaminy adwokacki i radcowski (z 7 do 8), jednak wydatki te w całości pokryte będą z opłat, wnoszonych przez osoby przystępujące do egzaminu.

Ponadto w związku z wejściem w życie nowelizacji zostaną poniesione wydatki związane z powołaniem komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości. Przyjmuje się, iż wysokość wynagrodzenia dwóch komisji (jednej na potrzeby egzaminu adwokackiego, drugiej zaś na potrzeby egzaminu radcowskiego) wyniesie 73 104 zł., co odpowiada wysokości wynagrodzenia dwóch komisji egzaminacyjnych.

Ustawa wpłynie również na rynek pracy i konkurencyjność gospodarki, albowiem poprzez poszerzenie dostępu do zawodów prawniczych zmniejszy bezrobocie oraz zwiększy konkurencyjność na rynku usług prawniczych. Projektowana regulacja nie wpłynie na przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, a także na sytuację i rozwój regionalny.

Materia ustawy leży poza zakresem spraw regulowanych przez prawo Unii Europejskiej.

Spełniono także wymóg, o którym mowa w § 11 ust. 1 uchwały Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.).

Ponadto projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).